

P1V 1399

Biblioteca Bucureștilor

4
Aprilie
2006

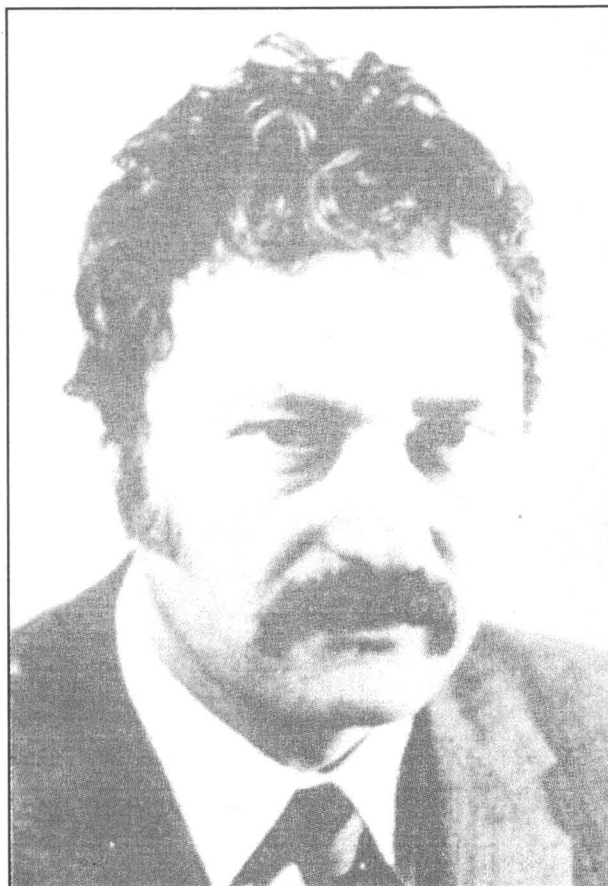
REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN ROMÂNIA • BIBLIOTECA METROPOLITANĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ
BUCUREȘTI

Inventar Nr. 29139

AMZA PELLEA

1931 – 1983

75 de ani de la naștere

„... L-am îndrăgit și l-am admirat de la început și, fiindcă viețile noastre s-au împletit la un moment dat, am trăit împreună ani de-a rândul în atmosfera unică a Teatrului de Comedie, eu mereu fascinat de personalitatea lui nepereche... Amza era mai mult decât un mare actor. Era un om de care fiecare din noi avea nevoie. El aducea în dulceața prieteniei un umăr solid pe care te puteai sprijini în clipele grele, o înțelepciune care venea de departe, din străbuni, o cinste și o curățenie morală fără nici o umbră. Generos și bun ca o pîine de la țară, scăpărător de inteligență, plin de fantezie și de farmec...”

Radu Beligan

Sumar

„Povestea unei coroane de oțel“

Ion BĂLĂCEANU – Agent diplomatic la Paris (II) 2

Bucureștii de altădată

Monitorul Comunal al Primăriei București 6

Georgeta FILITTI – Arhive bucureștene – Alexandru Pădeanu 10

Ana Maria ORĂȘANU – Bucureștii lui Carol I – Piața Universității 14

Patrimoniul 15

Istoria cărții

G. I. IONNESCU-GION – *Istoria Bucureștilor* 16

Autografe contemporane

Cornelia BODEA 18

Meridian biblioteconomic

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Sergiu GĂBUREAC – Mai vine lumea la bibliotecă! 20

Radu VLĂDUȚ – Zile ale filialelor 22

Secvențe 24

Liviu BUTUC – Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România (V)

Computerul și rețeaua (II) 25

Agenda culturală

Salonul Internațional de Carte pentru Copii – Chișinău 2006 31

Gabriela TOMA – Intermediarii și selectanții activi ai mediului informatizat
în bibliotecă 32

Catalog 36

Repere

Nina VASILE – Dimitrie Gusti – sociologia și reforma socială 38

Calendar 39

„Povestea unei coroane de oțel“

Agent diplomatic la Paris, 15 februarie 1866 – 9 mai 1867

(II)

Ion BĂLĂCEANU

Agentul diplomatic al Franței în România, domnul Tilloz, se căsătorise, din nenorocire pentru el, cu o persoană adusă de la Paris și care a sfârșit prin a-l compromite din cauza legăturii cu Liebrecht, acel personaj bizar de care am mai vorbit cu ocazia evenimentelor ce au urmat loviturii de stat. Prin acest Liebrecht principele făcuse cu diferite ocazii cadouri doamnei Tilloz și în felul acesta captase bunăvoința reprezentantului Franței. Când, în urma detronării (noaptea de 11 spre 12 februarie 1866), Cuza a fost dus într-o casă la periferie, ca loc de detenție provizoriu, și se afla sub paza unui batalion de Infanterie, agentul Franței s-a dus îndată acolo și a cerut să fie primit de principele căzut. Spunea că nu recunoaște gestul brutal al revoluției și că pentru el principele Cuza continua să fie suveranul pe lângă care îl acreditase guvernul său și ca atare voia să-l vadă imediat pe prizonier. Soldatul de pază, care nu știa decât de consemn și pentru care calitatea de agent diplomatic nu însemna mare lucru, a refuzat categoric să-l lase să intre și a scos baioneta. Ofițerul de gardă, atras de discuția violentă, a intervenit tocmai la timp ca să-l împiedice pe încăpățânatul diplomat să primească o lovitură de baionetă în piept. I s-a explicat motivul întregii agitații și, după insistențe stăruitoare, l-a dus pe domnul Tilloz la principele Cuza. Acesta l-a primit foarte calm, cu țigara în mână, asigurându-l că nu fusese nici maltratat, nici insultat și l-a concediat. După aceea atitudinea domnului Tilloz a devenit absolut de netolerat pentru guvernul român: critica cu violență guvernul provizoriu și evita să-i salute pe membrii Locotenenței domnești. Purtarea aceasta era poruncită de Liebrecht, iar doamna Tilloz a impus-o soțului ei. Locotenența domnească, jignită de atitudinea agentului Franței, mi-a scris să cer imediat ministrului Drouyn de Lhuys rechemarea acestuia. Într-o scrisoare particulară, ministrul român mă informa că, după arestarea lui Liebrecht, s-a găsit în hârtiile sale o corespondență amoroasă între el și doamna Tilloz care nu lăsa nici o îndoială asupra relațiilor dintre ei și că se găsiseră de asemenea cereri de bani din partea doamnei Tilloz, ca și dovezi că Liebrecht îi trimisese acești bani.

În urma acestor informații, m-am dus la Drouyn de Lhuys, mărginindu-mă la început să-i vorbesc despre atitudinea, incidentele provocate și spusele lui Tilloz. După ce a ascultat, ministrul mi-a spus:

– Bine, o să-l muștrăm.

– Asta nu-i de ajuns, guvernul meu cere rechemarea agentului Franței căci atitudinea lui depășește limitele conveniențelor și îndatoririlor internaționale.

– Vă gândiți, a strigat Drouyn de Lhuys, să cereți Franței rechemarea unuia din agenții săi! Dar asta e aproape o declarație de război! Peste puțină! Îl vom muștra pe domnul Tilloz, îi vom impune o atitudine mai cuviincioasă, dar nu-

putem rechema. N-am acordat niciodată unei puteri, fie ea mare sau mică, rechemarea unui agent!

– Atunci, domnule ministru, se va publica corespondența prin care doamna Tilloz cere și confirmă primirea mai multor sume de bani de la Cuza prin intermediul lui Liebrecht!

La aceste cuvinte, Drouyn de Lhuys a întors-o:

– Cum, n-o să faceți așa ceva!

– Ba da! Dacă domnul Tilloz nu e rechemat, va fi scandal.

– Imposibil!

– Îmi pare rău că trebuie să comunic acest răspuns negativ guvernului meu.

Mi-am luat rămas bun și pe la orele 10 seara am primit o înștiințare de la ministru, rugându-mă să trec a doua zi de dimineață pe la el. Primindu-mă, Drouyn de Lhuys mi-a spus:

– A trebuit să-l informez pe Împărat de cele ce mi-ați comunicat în legătură cu domnul Tilloz.

– Vă mulțumesc, domnule ministru.

– Împăratul – îi cunoașteți slăbiciunea pentru România – consimte la rechemare.

– Vă rog să exprimați Majestății Sale recunoștința mea și dumneavoastră, de asemenea, domnule ministru, vă mulțumesc personal.

– Știți pe cineva dintre cunoștințele dumneavoastră din ministerul Afacerilor Străine care ar merge pentru acest post?

După o clipă de gândire, mi-a venit în minte baronul d'Avril și am răspuns:

– Da, cunosc pe cineva care s-ar potrivi foarte bine, baronul d'Avril; s-a căsătorit cu o româncă, domnișoara Odobescu, și numirea sa va fi primită cu plăcere în România.

– Cu neputință, nu poate fi numit încă agent!

– Dați-i acest titlu și trimiteți-l!

– Am să mă gândesc.

A doua zi vine la mine baronul d'Avril încântat:

– Ministrul – și nu mi-a ascuns că dumneavoastră datorez recomandarea – mă trimite la București.

Domnul d'Avril a fost trimis la București, la început ca girant al agenției Franței, apoi după câteva luni a devenit agent diplomatic. Lumea a rămas încântată de el la București în cei câțiva ani cât s-a aflat în post. Era un om de mare distincție și de mare valoare. Opiniile sale politice l-au determinat să-și dea demisia când s-a proclamat republica în Franța.

Situația mea ajunsese destul de grea, atât a mea personală, cât și cea a guvernului pe care-l reprezentam.

Sub raport financiar guvernul român era secătuit. Din punct de vedere agricol, anul fusese dezastruos și recolta de cereale lipsise aproape cu desăvârșire: țărani nu adunaseră nici cât să se hrănească și nu-și putuseră achita impozitele. Ca să îndestuleze populația agricolă, guvernul cumpărase mari

cantități de porumb din Bulgaria și Transilvania și le distribuise pe credit locuitorilor de la sate. Regimul loviturii de stat – regim iresponsabil – lăsase vistieria goală și partizanii sistemului răsturnat n-au întârziat să profite de această situație îngrijorătoare ca să semene nemulțumire în masele populare ale țării, aruncând întreaga răspundere asupra oamenilor care făptuiseră revoluția. O parte a armatei, aflată sub influența generalului Florescu, dădea deja semne de insubordonare. Aceste simptome erau cu atât mai îngrijorătoare cu cât, pentru prima dată, trupa era lipsită de cele necesare. În fața acestei situații alarmante, din care trebuia ieșit cu orice preț, Locotenența domnească mi-a cerut să contractez la Paris un împrumut între 13 și 20 milioane de franci. Tot atunci mi-a scris domnul Mavrogheni, ministrul de Finanțe și unul din oamenii cei mai de seamă ai României moderne, care mi-a declarat confidențial că dacă în răstimp de o lună guvernul nu poate procura această sumă, va curge sânge pe străzile Bucureștilor. Nu-mi dăduse nici o indicație asupra persoanelor cărora trebuia să mă adresez și nu fixa dobânda și amănunțele emisiunii, nici diferitele cheltuieli reclamate de această operație financiară. Mă aflam așadar în fața unor greutăți aproape de netrecut. Căutarea unor oameni de afaceri care să consimtă să împrumute o sumă considerabilă unui guvern a cărui existență legală nu era recunoscută de celelalte puteri echivala aproape cu cuadratura cercului!

Totuși, fără să mă descurajez, m-am pus pe treabă. Am intrat în legătură cu toți marii oameni de afaceri recomandați ca onorabili, dar nici unul n-a acceptat cererea mea. În cele din urmă i-am găsit pe frații Oppenheim, bancheri onorabili și bogăți, aflați în fruntea unui fel de consortium de financiarci; ei se arătară dispuși să-mi primească propunerile. Au consimțit să împrumute guvernului 13 milioane, cu cheltuielile, riscurile și pericolele impuse de situație. Mi-au dat un proiect de împrumut pe care l-am trimis direct la București. Se pare că guvernul a considerat condițiile neașteptat de bune, pentru că mi-a răspuns imediat, autorizându-mă să parafez proiectul cu condiția ca consorțiul reprezentat de frații Oppenheim să trimită urgent la București suma de 3 milioane franci, înainte de semnarea actelor. M-am conformat acestor dispoziții, mirat să constat că un împrumut, care ar fi trebuit să aibă încuviințarea guvernului și să treacă prin dezbaterile Camerelor pentru a deveni definitiv, intra în vigoare prin simpla mea semnătură. Cum au avut această semnătură, frații Oppenheim au trimis guvernului român pe reprezentantul lor cu suma cerută. În felul acesta ordinea a fost salvată la București.

Un alt motiv de neliniște pentru mine, și chiar pentru împăratul Napoleon al III-lea, era că, în ciuda plebiscitului care îl proclamase principe al României la București, nu exista încă nici o acceptare formală din partea lui Carol de Hohenzollern. Împăratul era foarte agasat, iar doamna Cornu extrem de frământată. Ea îi scrisese principelui Anton și îi comunicase opinia Împăratului în privința fiului său, ca și rezultatul demersului meu la București, dar nu primise de la principe decât o scrisoare care nu însemna nici refuz, dar nici acceptare formală.

Principele Anton era sceptic în legătură cu realizarea proiectului și se temea – din cauza lipsei de bunăvoință a domnului Bismarck, care nu-i era prieten – să nu-și expună fiul și Casa întreagă unor grave neplăceri. La rândul său, guvernul român nu primise nici un răspuns la contactele ce voise să stabilească direct prin scris cu principele. Mai mult, guvernul

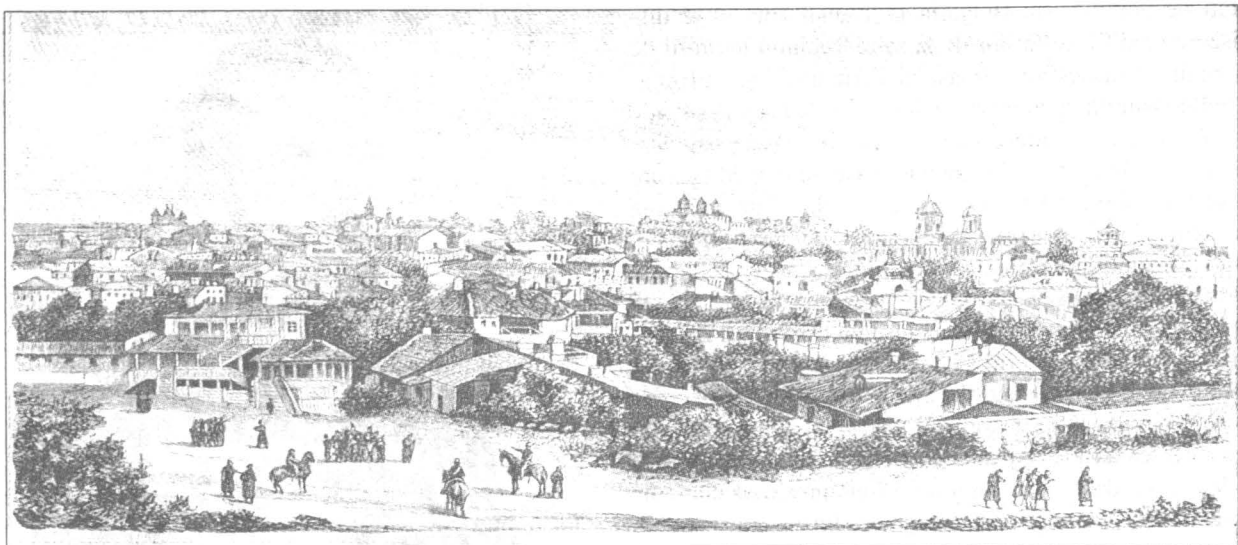
meu nu mă autoriza să intru în legătură direct cu familia Hohenzollern.

În aceste împrejurări, doamna Cornu s-a oprit la formula trimiterii domnului Ubicini – prieten al românilor – la Düsseldorf cu o scrisoare pentru principele Anton în care sublinia nevoia urgentă a unei scrisori de răspuns categoric pe care Împăratul o aștepta cu nerăbdare. Ubicini și-a îndeplinit misiunea și s-a întors să spună că prin răspunsul său principele Anton declară că dacă Împăratul și domnul Bismarck iau această candidatură sub patronajul lor, el își dă consimțământul, dar că în caz contrar, nu va îngădui fiului său să primească oferta ce-i fusese făcută. Acest răspuns a fost transmis Împăratului, devenit bănuitor, cu atât mai mult cu cât se gândea că dacă va izbucni războiul, ce părea iminent, între Prusia și Austria, principele Carol, în calitate de ofițer prusian, n-ar mai fi putut părăsi Germania.

În urma unui lung raport confidențial trimis guvernului, unde arătam necesitatea de a grăbi încheierea convorbirilor, Locotenența domnească mi-a ordonat să plec imediat la Berlin, unde principele Carol se afla în garnizoană și, după ce mă voi fi înțeles cu el, să mă duc la Bismarck și apoi la principele Anton de la care trebuia să obțin cu orice preț un răspuns ferm și categoric. M-am dus la Împărat ca să-i comunic instrucțiunile ce primisem. Lui Napoleon al III-lea i s-a luat o piatră de pe inimă aflând această veste; a fost de acord cu vizita mea la Bismarck și mi-a recomandat să mă duc înainte de plecare să-l văd pe contele Goltz, ambasadorul Prusiei, pe care îl ținusem la curent cu diferitele faze ale chestiunii și pe sprijinul căruia se putea conta în mod cert. Ducându-mă la contele Goltz, l-am găsit cu totul în cunoștința deciziei asupra situației și mi-a spus:

– Domnul Bismarck a fost informat de mine despre apropiata dumneavoastră vizită la Berlin și despre misiunea ce vi s-a încredințat, nu numai de către guvernul dumneavoastră, dar și de către Împărat. Sper că misiunea dumneavoastră va fi încununată de succes și vă doresc călătorie plăcută.

După ce l-am părăsit pe ambasador, a cărui lealitate și

Bucureștii la 1877. Gravură în lemn, publicată în „La Ilustracion Española“, 1877

cinste erau cunoscute de toți, m-am dus îndată la generalul comandant al Școlii de la St. Cyr și i-am cerut un concediu pentru nepotul meu Philippe de Linche. Generalul de l'Abadie, după ce mi l-a lădat pe elev, spunându-mi că are stofă de general, mi-a aprobat cu ușurință concediul cerut. Aveam nevoie în misiunea mea de un om inteligent, hotărât, discret și m-am gândit imediat la nepotul meu, în care aveam o desăvârșită încredere.

Am plecat în aceeași seară. Sosind dimineața la Berlin, am scris imediat domnului Bismarck, cerându-i o audiență. Peste două ceasuri un înalt funcționar de la ministerul Afacerilor Străine a venit la mine la hotel să mă informeze că domnul Bismarck, deși suferind, avea să mă primească în aceeași seară la orele 8.

La ora convenită, am fost introdus la domnul Bismarck, care se afla culcat într-un *chaise longue* din cauza sciaticii cronice de care suferea. Doamna de Bismarck se afla lângă el.

– Domnule agent, mi-a spus el, vă rog să nu vedeți în familiaritatea cu care vă primesc decât o dovadă a dorinței de a vă întâlni cât mai curând și a asculta fără întârziere cele ce aveți să-mi spuneți!

Această frază a fost rostită în cea mai curată limbă franceză. Bismarck m-a prezentat doamnei de Bismarck și m-a poftit să iau loc. Înainte de a începe să discutăm, aceasta a pus în fața noastră o cutie de țigări și apoi s-a retras.

Rămași singuri, am expus îndelung și cu toate amănuntele obiectul misiunii mele. Bismarck a ascultat cu cea mai mare atenție și mi-a spus:

– Înțelegeți, domnule agent, că noi nu avem, că nu putem avea decât simpatii pentru țara dumneavoastră și că cel puțin în această privință putem fi de acord cu împăratul Napoleon. Desemnarea unui principe prusian, rudă cu regele nostru, este absolut măgulitoare pentru țara mea. Dar întrucât suntem în ajunul declanșării unui război împotriva Austriei, în care Prusia își va juca propria ei existență, neutralitatea și prietenia Rusiei ne sunt indispensabile în aceste împrejurări. La urma urmei, este singura noastră aliată în Europa și cum Rusia nici nu vrea să audă de o candidatură străină la tronul României, nu putem, cu nici un preț, să ne stricăm cu ea chiar dacă n-ar fi vorba de o rudă îndepărtată a regelui, ci de însuși

fiul regelui. L-am sacrificat prieteniei Rusiei. Prin urmare, tot ce putem face pentru această candidatură, sprijinită de împăratul Napoleon, este să primim demisia principelui Carol ca ofițer prusian și să se ducă unde-i va plăcea, dar pe riscul său. Îl rog pe Împărat să nu aștepte nimic mai mult de la mine față de ce v-am spus. Dacă dorește, el poate singur să facă să reușească această candidatură prin presiuni serioase asupra Turciei, ca s-o împiedice să intre cu armata pe teritoriul românesc, așa cum ar fi îndreptățită potrivit unui articol din Tratatul de la Paris. Dar dacă turcii intră în România și-l apucă de guler pe principele Carol, noi nu mișcăm de loc și nu facem nici cât am face pentru cel din urmă supus prusian. M-ați înțeles, nu-i așa?

Am repetat aproape cuvânt cu cuvânt ceea ce zisese Bismarck; s-a putut încredința că spusele lui vor fi în mod fidel transmise și am început să discutăm despre altele. Mi-a cerut mai multe amănunte asupra organizării politice și militare a României, despre cauzele și urmările revoluției. A dat chiar unele sfaturi guvernului român prin intermediul meu. Între altele acela de a avea încredere în libertatea presei și de a o respecta, căci „pentru mine ea este cea mai importantă dintre libertăți“.

Bismarck rămâne *causeur*-ul cel mai interesant pe care l-am auzit vreodată. Luându-și rămas bun de la mine, în chipul cel mai curtenitor, m-a întrebat dacă mă întorc direct la Paris și m-a însărcinat să transmit Împăratului un mesaj extrem de cordial.

În urma acestei întrevederi și înainte de a mă culca, am redactat pentru Minister un raport în care relatam amănunțit convorbirea avută.

A doua zi, nepotul meu și cu mine am pornit în căutarea principelui Carol, care era locotenent de Dragoni de gardă, și se afla în garnizoană la Berlin. În cele din urmă i-am aflat adresa. Apartamentul principelui era o locuință modestă de ofițer, situat într-o casă cu aspect la fel de modest. Valetul ne-a spus că plecase, fiind chemat de tatăl său. L-am întrebat unde puteam găsi pe principele Anton și servitorul mi-a spus că era la Bonn, într-un castel a cărui adresă mi-a dat-o. I-am scris imediat principelui Anton, întrebându-l unde și când aş putea avea onoarea de a fi primit. Răspunsul, scris chiar de

mâna principelui, a venit îndată. Alteța Sa dădea toate amănuntele pentru traseul de urmat de la Berlin până la castelul baroanei Franck, aflat lângă Bonn, și unde el mă aștepta. Am urmat cu stricteteț itinerariul indicat, părăsind drumul de fier la Frankfurt pe Main și luând vaporul până la confluența Mainului cu Rhin-ul. Însoțit de Linche, am luat un alt vas, care ne-a trecut Rhin-ul și așa am ajuns la Bonn. De acolo o trăsură ne-a dus la castelul baroanei Franck.

Am fost anunțați, și fiul baroanei, un tânăr de 18 ani, a venit în întâmpinarea noastră, spunându-ne că principele Anton și principele Carol mă vor primi imediat. În adevăr, abia am avut timp să-mi schimb hainele de călătorie că am și fost chemat spre a fi condus la principele Anton.

Cu câteva ore înainte de a pleca la Berlin, primisem vizita doamnei Cornu care mi-a explicat că din termenii răspunsului principelui Anton, pe care îl transmisese Ubicini, se putea înțelege că Alteța Sa Regală considera mai normal ca oferta pentru coroana României să-i fie adresată lui personal, ca șef al familiei, și că deoarece nu o putea accepta, desemna în locu-i pe fiul său Carol. Doamna Cornu a mai spus că, atât cât cunoștea firea principelui Anton, nu se îndoia că aceasta era cea mai bună cale de urmat.

Aveam în minte aceste recomandări atunci când m-am aflat în fața principelui Anton și a fiului său Carol. M-am adresat principelui Anton, spunându-i că eram însărcinat să-i ofer coroana României, dar vorbeam în așa fel ca și cum m-aș fi adresat principelui Carol. Principele Anton a răspuns firește că era foarte măgulit de oferta pe care fusesem însărcinat să i-o fac, ca și de dovada de încredere ce îi arăta poporul român dar că, spre marele său regret, era în imposibilitate de a primi, adăugând însă că îl socotea pe fiul său Carol ca având toate calitățile pentru asigurarea fericirii României.

După aceste cuvinte, s-a așezat într-un fotoliu, m-a poftit și pe mine într-altul, aflat în fața lui, în vreme ce principele Carol s-a așezat pe un taburet la picioarele tatălui său. Conversația a început despre situația generală a României și despre șansele și ghinioanele ce i-ar fi ieșit principelui Carol în drum. Le-am asigurat pe Altețele Lor, pe cât mi-a fost cu putință, în privința neajunsurilor, subliniind tot ce putea face candidatura mai acceptabilă și mai seducătoare în ochii lor. Trebuie să spun că din clipa în care principele Anton trecuse candidatura fiului său, mă adresam mai ales acestuia din urmă. Dar de fiecare dată principele Anton răspundea în locul lui. Încercam să-i fac pe amândoi să se hotărască și în încheiere i-am spus principelui Carol:

– Monseniore, am onoarea în mod oficial să propun Alteței Voastre, din partea guvernului român, coroana României și îndrăznesc să sper că Alteța Voastră va onora guvernul meu cu un răspuns oficial transmis prin intermediul meu.

Tânărul principe n-a zis nimic, dar principele Anton a socotit necesar să mai facă unele rezerve. Ezitățile sale nu-i micșorau totuși dorința de a vedea o coroană pe capul fiului său. Am terminat prin a spune că voi pleca și că prima mea grijă, după ce îmi voi fi informat guvernul despre rezultatul audienței, va fi să fac o relatare împăratului Napoleon.

Principele a cerut să-i fie prezentat Philippe și am avut satisfacția să constat că cei doi principii erau încântați să stea de vorbă cu nepotul meu, a cărui veselie era comunicativă. După întrevedere, m-am retras în camera mea, apoi am cerut să mi se îngăduie, atât mie cât și nepotului meu, să prezentăm omagiile noastre baroanei Franck. Ne-a primit extrem de bine,

era o franțuzoaică foarte cultivată, grațioasă, încântătoare și încă tare frumoasă. În timpul conversației a spus că este de acord fără rezerve cu alegerea făcută de principele Carol, despre care a vorbit numai de bine și a făgăduit să sprijine dorința românilor pe lângă principele Anton, cu toată influența pe care i-o conferea vechea ei prietenie cu șeful acestei ramuri a Hohenzollern-ilor.

Am fost poftiți la masă la castel. La această cină foarte intimă participau principele Anton, principele Carol și baroana (între care mă aflam), tânărul Franck și nepotul meu. După cină am avut încă o conversație îndelungată cu principele Anton. Părea destul de descumpănit de cuvintele lui Bismarck, pe care i le relatasesm. Totuși mi-a spus că în principiu era de părere că fiul său poate accepta, dar că vedea multe greutăți și piedici în calea acestei candidaturi și chiar primejdii. A adăugat că în familia sa nu era obiceiul să fugă cineva de pericole. Puțin timp după aceea, un eveniment trist avea să-i dea dreptate, fiul său Anton găsimdu-și moartea pe câmpul de luptă. Principele a declarat în încheiere că avea încredere în Împărat fiind convins că Napoleon nu-i va expune fiul la o aventură periculoasă; mi-a spus că dacă Împăratul lua asupra lui această candidatură, i se părea de ajuns spre a-l autoriza s-o primească. În aceeași seară nepotul meu și cu mine ne-am întors la Paris prin Aix-la-Chapelle.

Abia sosit, am cerut audiență la Împărat, care m-a primit a doua zi. Cum m-a văzut, Napoleon s-a apropiat de mine râzând:

– Trebuie să vă felicitez pentru rezultatul misiunii dumneavoastră!

– Doamne, Sire, nu știu nimic! Dar pot să asigur pe Majestatea Voastră că principele Anton și domnul Bismarck sunt de părere că depinde numai de Majestatea Voastră ca să asigurați coroana României pe capul principelui Carol de Hohenzollern.

Foarte bine dispus, Împăratul a replicat:

– Înțeleg că domnul Bismarck găsește mult mai comod pentru el să lase totul în seama mea!

Și după câteva minute a adăugat gânditor:

– Ei bine, fie! O să ne lipsim de el și vom face tot ce depinde de noi ca să dăm satisfacție poporului român care are încredere în mine.

Am întrebat:

– Sire, sunt autorizat să-mi informez guvernul în chiar termenii în care s-a exprimat Majestatea Voastră?

– Da, categoric!

Apoi Împăratul mi-a pus mai multe întrebări despre Bismarck și despre principii Anton și Carol. Înainte de a pleca de la Împărat, am avut sentimentul că nu-i displăcea să întreprindă această acțiune fără concursul domnului Bismarck și fără să întâmpine opoziția acestuia. Întors acasă, am transmis guvernului meu, prin depeșă cifrată, conversația cu Împăratul. Această depeșă trebuie să fi ajuns la Locotenența domnească odată cu raportul detaliat trimis prin poștă de la Berlin, în urma întrevederii mele cu Bismarck. [...]

Text preluat (fără note) din Ion BĂLĂCEANU,
Amintiri politice și diplomatice 1848 – 1903,
traducere din limba franceză, introducere,
note și comentarii de Georgeta FILITTI,
Editura Cavallioti, București, 2002

Bucureștii de altădată

MONITORUL COMUNAL al Primăriei București

Vineri 11 ianuarie 1880

RAPORTUL

Domnului Lalanne asupra lucrărilor proiectate pentru însănătoșirea și alimentarea cu apă a orașului București (traducere de Grigore Cerkez, inginer)

Expunere generală

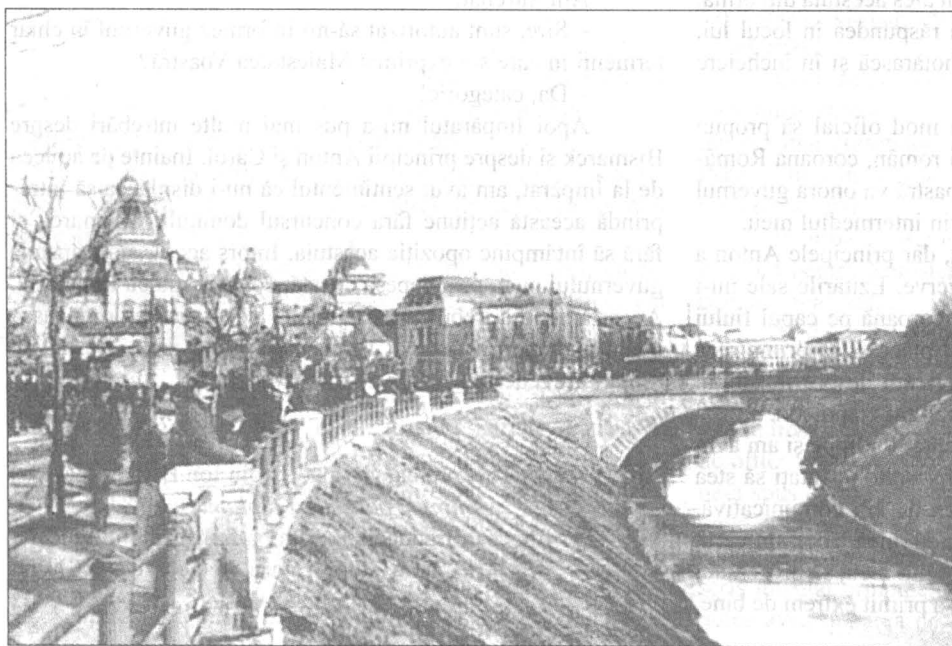
Orașul București, a cărui populațiune se ridică astăzi aproape la două sute de mii suflete, a cărui suprafață nu este de mai puțin de treizeci kilometri pătrați, care posedă o întindere de strade și căi interioare de 230 kilometri, nu avea acum 30 de ani nici o fântână artificială, nici un canal de scurgere, și chiar nici un metru de pavagiu regulat. Războaiele necurmte, turburările interioare care erau urmarea lor, sacrificiile ce trebuiau făcute pentru a păstra pe cât se putea independența sau cel puțin autonomia n-au permis a începe lucrările, ce cu toate acestea le dorea o populație inteligentă și o societate aleasă. Abia înspre anul 1849, un inginer francez, anume Marsillon, chemat fiind ad-hoc de principele Știrbei, stabili aci pompele cu aburi, care trag apă din Dâmbovița și o resping până la Șosea (frumoasa preumblare așezată la capul de nord al orașului), alimentând prin mijlocirea unei dezvoltări de 10.500 metri de conducte 41 fântâni publice, 260 guri pentru stropirea stradelor, 188 distribuțiuni particulare, în fine bazinurile și havuzurile de apă de la Șosea, de la Cișmigiu, de la Episcopie etc.

Aceste două mașini însă, neavând decât o putere de 13 cai de aburi fiecare, nelucrând în mijlociu decât câte zece ore pe zi, nu pot ridica decât un total de 1.200 metri cubi pe zi, ceea ce nu face decât șase litruri pentru fiecare locuitor, și încă a treia parte din această cantitate se întrebuițează numai la udarea și spălarea stradelor.

Consumațiunea cere dar ca să se ia apă sau de la izvoarele de la Herăstrău și de la Filaret, unde calitatea este renumită, sau de la Dâmbovița care, cu toate materiile în suspensie ce le conține, devine foarte curată prin strecurare. Cea mai mare parte de apă luată astfel din gârlă este cărată de 449 sacagii sau vânzători de apă care circulă cu un butoi tras de un cal. Restul consumațiunii interioare pentru spălarea curților, trăsurilor etc. este scoasă din puțuri a căror adâncime este foarte mică (2 până la 3 metri în valea săpață de gârlă, și se urcă la 15 – 16 metri pe înălțimile care încongioară această vale).

Cele dintâi canale sub stradă n-au treizeci de ani de existență, și pavagiul regulat de pe Calea Victoriei (fostă Mogoșoaia), strada Carol, Lipsani etc. nu există de mai mult decât de vreo 15 ani. Dânsul însă s-a întins treptat, și clădirea canalelor dedesubtul acestor căi s-a făcut în genere deodată cu înființarea noului pavagiu. Cu toate acestea lungimea căilor bine întreținute nu întrece 10 kilometri de pavagiu regulat și 30 kilometri de împietrire. Acest din urmă sistem de pavagiu e foarte costisitor și foarte greu de întreținut. Se mai află încă pavagiul de piatră de râu, numită bolovani, și care acoperă o întindere de aproape 140 kilometri, dar aceste pavage sunt foarte zdruncinătoare și menite a dispărea. Canalele actuale de pe partea stângă se varsă în gârlă în două locuri. Pe partea dreaptă care nu formează decât o mică parte din oraș sunt câteva canale descoperite căptușite cu lemn, câteva scurgeri care se varsă unele în Dâmbovița și altele în niște bălți sau lacuri, între care se poate număra lacul frumoasei grădini Cișmigiu care acum nu mai are scurgerea ce o avea în Dâmbovița, în urma înălțării patului acestui râu, astfel că astăzi nu este decât o baltă cu apă stătătoare.

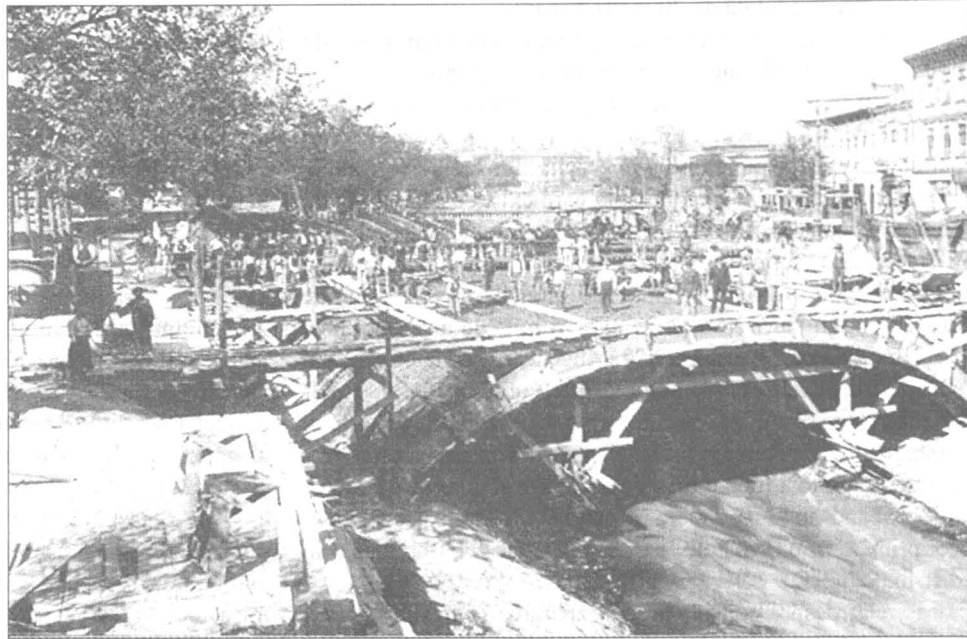
În fine, întinderea totală a canalelor de orice fel nu trece de 10.250 metri. Aceasta este starea de lucruri, atât de puțin demnă cu starea de civilizație a ospitalierei Capitale a Orientului european, pe care municipalitatea Bucureștilor

și guvernul român s-au hotărât a o îndrepta.

Un proiect urcându-se la 4.000.000 a fost întocmit, după cererea municipalității, de către D-nu Gr. Cerkez, inginer-șef al Capitalei, pentru regularea și adâncirea matcei Dâmboviței, pe o lungime totală de aproape 7 kilometri, în trecerea sa prin Capitală. Scoborârea nivelului apei, limitarea volumului de apă primită în matcă, astfel regulat, va face dintr-ânsa un vast dren de o putere extremă care, depărtându-se într-un mod nesimțitor de Thalvegul general al văii, va fi mijlocul de însănătoșire și stârpire a apelor de infiltrare, cel mai energetic și cel mai eficace care s-ar putea dori pentru toată partea de jos a orașului.

Tot după inițiativa și cu cheltuiala administrațiunii municipale, D. Guilloux, inginer de poduri și șosele din Franța, a studiat și întocmit un îndoit proiect pentru stabilirea unei noi și însemnate distribuțiuni de apă și a unei rețele de canale subterane, destinată a vărsa în valea gârlei apele murdare care stagnează astăzi în mai multe locuri sau a căror scurgere pe suprafața stradelor este o cauză de nimicire a pavagelor, de necurătenie și de infecțiune.

Distribuțiunea apei este evaluată la 6.228.000 fr. și sistemul de canale la 4.800.000 fr.

Aceste trei lucrări vor fi însoțite de o prelungire însemnată a pavagelor regulate, la care scop se vor consacra 2.000.000, după o deciziune a Consiliului Comunal sancționată de Corpurile legiuitoare.

Cheltuiala toată consacrată la îmbunătățirea căilor de comunicațiune ale orașului și la celelalte lucrări de edilitate vor fi dar de 15.000.000 în număr rotund. Lucrările de pavagiu n-au trebuință să facă aci obiectul vreunei examinări particulare, ne vom mărgini a constata că prețul pe metru pătrat, care mai înainte se urca la 35 lei, a scăzut deodată la 18 lei de la deschiderea carierei de gresie quațioasă de la Belia, aproape de Breaza în Valea Prahovei.

Astfel pavagiului granitic adus din Scoția sau din Italia s-a substituit un pavagiu de o excelentă calitate adus din țară și transportat prin drumul de fier care este deja deschis până la Câmpina. Deschiderea liniei prelungite până la Cronstad în Transilvania va aduce neapărat o nouă scădere în prețul actual.

Cu toată legătura învederată ce există între celelalte trei feluri de lucrări, regularea Dâmboviței, distribuțiunea apei și rețeaua de canale, cea dintâi putând fi executată singură și având în tot cazul prioritate, de aceasta dar vom vorbi mai întâi.

Proiectul Dâmboviței

Caracterul special al regimului acestui râu în ceea ce privește trecerea sa prin Capitală este o variațiune foarte restrânsă în volumul apelor și o înălțare continuă a patului, datorită potmolirii prin nisipul fin și nomolos pe care apele îl

aduc. Lucrările prin ajutorul cărora s-a obținut deja de mult timp acest fel de statornicie a debitului sunt ingenios închipuite, dar de o execuțiune defectuoasă, astfel că adeseori ele nu împlinesc într-un mod perfect destinația lor. Dar nu este mai puțin adevărat că, fiind stabilite după principiile adevărate, ele vor putea, după o prefacere regulată, să asigure râului această statornicie în debit, cerută de siguranța orașului, și care a fost totdeauna avută în vedere.

Aci nu e vorba de o statornicie absolută ci cuprinsă între limite care să poată primi astfel ca minimul să asigure încă o spălătură îndestulătoare a matcei minore, iar maximul putând fi scurs de patul major. Descrierea lucrărilor care asigură acest rezultat ar fi prea lungă și nefolositoare, ne vom mărgini dar a zice că Statul este prea interesat la izbutirea lucrărilor din interiorul orașului pentru a nu contribui la ele cel puțin luând în sarcina sa toate lucrările exterioare.

Potmolirea Dâmboviței este atât de mare încât ridicarea fundului gârlei nu se evaluează la mai puțin de doi metri în mijlociu în partea superioară a trecerii sale prin oraș și aceasta în cei din urmă 25 sau 30 ani. În loc de o simplă despotmolire, s-a crezut, cu drept cuvânt, mai bine de a se face o adâncire destul de mare, spre a nu fi siliți a o reîncepe multă vreme și astfel chiar ca o simplă întreținere anuală să poată asigura menținerea acestui mare dren colector.

Nu se putea defel ajunge la astfel de adâncire fără a regula matca gârlei în plan și profil.

Aceasta o face proiectul D-lui Cerkez într-un mod ireproșabil, întrebuițând atât pe cât se poate locul actual și zonele pe care legile existente le-au atribuit Statului pe amândouă țărmurile acestei matce și nefăcând decât tăierile indispensabile, ceea ce cu toate acestea reduce cu 1.900 de metri asupra 9.200 lungimea gârlei în oraș. Profilul în curmeziș prezenta o lărgime în fund de cinci metri, și de 7,80 m la linia de apă pentru o adâncime de 0,80 m. Teșiturile inferioare au 1,50 m de bază pentru 1 de înălțime; banchete de 3,50 m lărgime se întind pe amândouă părțile la 1,70 m deasupra fundului; ele sunt așezate la piciorul teșiturilor malurilor superioare, înclinate la 1/2 și având o înălțime verticală variind după relieful terenului în care patul gârlei este așezat. În afară de aceste maluri se vor stabili două linii mari de splaiuri sau

căi de o lărgime totală de 20 metri fiecare.

Cât despre profilul în lung, el va începe puțin în jos de podul Grozăvești la intrarea gârlei în oraș, printr-o cădere de șase metri în jos de fundul actual, și cu o pantă uniformă pe o lungime de 7.300 metri va merge să se reîmpreune cu nivelul patului actual, la punctul ieșirii gârlei din oraș, acolo unde începe rectificarea în linia dreaptă care există astăzi și poartă numele de canalul de la Vitan. Toate aceste lucrări ca plan profil în curmeziș și profil în lung, astfel cum sunt întocmite după oarecare modifi cațiuni propuse de Consiliul tehnic și de experți străini par ireproșabile, și ar fi bine de a se ține după ele, fără a da nici o urmă nici criticelor exprimate în sensul substituirii de mari aliniamente drepte curbelor râului, îndulcite prin rectificare sau unei treceri prin grădina Cișmigiului. Însănătoșirea la care se țintește pentru bazinul acestei frumoase grădini va fi cu totul asigurată prin scurgerea ușoară ce o va dobândi în râul adâncit, pe când pe de altă parte apele se vor primeni prin izvoarele existente, și în caz de trebuință prin distribuția apei.

Cât despre consolidarea și apărarea țășiturilor și fundului râului regulat, mijloacele ce se pot întrebuița sunt variabile. Cele descrise în proiectul D-lui Cerkez par îndestulătoare; se pot chiar micșora înlocuind prin simplul perete cu piatră uscată căptușirea zidită ce D-lui a proiectat și pare asemenea de dorit ca pentru cuvinte de economie să ne mulțumim deocamdată a așeza brazda sau chiar numai a semăna iarbă dacă se poate pe malurile superioare, putându-le mai în urmă acoperi cu piatră cioplită sau cu cărămidă în părțile cele mai văzute și mai populate.

D-nii Culman și Barkli-Ziegler au propus, nu fără cuvinte, stabilirea unei pardoseli de scânduri în fundul apei. Aceasta ar fi într-adevăr o soluțiune acceptabilă, dacă nu ar trebui atunci sau a renunța la cele două scânduri de dințari așezate de D-nu Cerkez la piciorul malurilor inferioare pentru a le susține și a limita mîncăturile de apă, sau a spori foarte mult cheltuielile; după o serioasă gândire, cred că trebuie să ne hotărâm a primi modul de întărire a noii măci așa cum e propusă de D-nu Cerkez, pe toată întinderea sa, împreună cu mijloacele de consolidățiune complementară, precum dințarii transversali puși din 50 în 50 metri și grinziile în curmeziș care din trei în trei metri sprijinesc deodată amândouă liniile de dințari longitudinali. Va fi întotdeauna timp dacă aceste numeroase obstacole nu vor ajunge a apăra matca nouă de mîncăturile apei, de a așeza pardoseala de scânduri, care atunci se va fixa cu mai mare înlesnire de acești dințari și grinzi, care vor forma o pantilă solidă.

Malurile, tăiate astfel cum sunt proiectate, desigur nu ar putea să prezinte o rezistență îndestulătoare, dacă n-ar fi căptușite precum s-a descris.

Se poate chiar întâmpla ca în cursul execuțiunii să se recunoască trebuința de a îndulci aceste țășituri cel puțin în câteva locuri, dar este de crezut că îndulcirea lor la două de bază pentru una de înălțime ca la malurile inferioare, la 1 și 50 de bază pentru unul de înălțime, pentru malurile superioare, nu va fi peste tot trebuincioasă cum le-a fost teamă D-lor Culman și Barkli-Ziegler în această privință. Se poate economisi un spor însemnat de cheltuială așteptând rezultatele ce se vor afla din însăși execuțiunea lucrărilor.

Un număr mare de lucrări accesorii va fi urmarea lucrării principale. Cea mai importantă din aceste lucrări accesorii vor fi fără îndoială stăvilarele cele mari, care puse la

începutul regularizațiunii vor susține căderea de apă de 6 m creată de dânsa. Vor fi șapte poduri, vaduri pentru a ajunge la râu, scări pentru a se scobori etc.

Proiectele nu sunt încă pregătite și vor putea fi date în întreprindere sau o dată cu săpăturile, sau separat.

Ar trebui să se obție de la Guvern ca lucrările regulate așezate în susul Bucureștiului să fie refăcute după proiecte regulate și în condițiune de a garanta o bună funcționare și durată, ceea ce le-a lipsit până acum.

Cu toate îngrijirile ce se vor lua, este de temut ca uneori volumul apelor după topiri repezi de zăpadă, după ploii mari, nefiind destul derivate în Ciorogârla, să producă o creștere de apă extraordinară în patul regulat; de aceea s-a proiectat profilul transversal al regulării astfel ca patul major al gârlei să comporte un debit de 180 – 200 metri cubi pe secundă.

Aceeași îngrijire trebuie adusă pentru a capta apele mici și a rezerva orașului un debit minim, nu numai de 5 metri cubi, dar de 7 metri pe secundă, în vederea sporirii de putere mișcătoare care va putea fi în viitor trebuincioasă pentru a ridica la o înălțime convenită apele trebuincioase unei populațiuni întreite decât aceea de astăzi.

Dar nimic nu oprește a proceda chiar de acum la adjudecarea și deschiderea lucrărilor de săpătură, lemnărie și peretuire a regularizațiunii râului. Acestea sunt cu mult lucrările cele mai urgente, cele mai trebuincioase la însănătoșirea Bucureștiului, și fără care celelalte trebuie să fie amânate.

Alegerea unui antreprenor va merita cea mai serioasă băgare de seamă. Va trebui desigur a se provoca concurența prin mijlocul unei publicități întinse; dar această concurență n-ar trebui să fie primită decât între persoanele care vor oferi prin antecedentele lor toate garanțiile dorite de moralitate și solvabilitate. N-ar mai fi de trebuință atunci a se impune pentru garanțiile bănești condițiuni menite a depărta oameni serioși. O garanție de a treizecea parte din valoarea calculată a întreprinderii, o reținere de a zecea parte asupra lucrărilor făcute și de a 5-a parte din materialele aprovizionate și care și dânsa nu va întrece la o cifră egală cu a treizecea parte a întreprinderii.

Acestea ar fi condițiunile satisfăcătoare și pe care experiența le-a sancționat de mult timp în Occident. Nu vom vorbi aci decât spre cunoștința personalului căruia va trebui a i se încredința direcțiunea lucrărilor. Acest personal există, el și-a făcut proba, făcând cu o îndemânare netăgăduită un proiect original, al cărui efect nu este îndoios și care va fi pentru țară o imensă binefacere. Astfel, departe de a avea cel mai mic motiv de a căuta ingineri străini, care n-au nici o cunoștință de țară, și a căror instrucțiune specială asupra acestui subiect va trebui neapărat să se facă pe lângă autorii proiectului. Există din contra toate cuvintele imaginabile de a nu avea recurs decât la acestea din urmă. Persoanelor care ar obiecta neexperiența și tinerimea inginerilor orașului va fi foarte lesne a li se răspunde din nou prin experiența Occidentului, unde lucrările cele mai importante sunt de mulți ani încredințate la oameni tineri, ieșiți de puțin din școală.

Puterea de lucrare, ambițiunea legitimă de a face bine și de a se înălța, care sunt apanagiul tinerimei, o face să caute cu cea mai mare luare aminte a-și mări cunoștințele și a profita de experiența câștigată de alții în lucrări analoge și o pune în stare să dobândească curând această practică pe care le-o dorim. [...]

Joi 6 noiembrie 1880

Inaugurarea lucrărilor pentru rectificarea Dâmboviței

In legitima lor nerăbdare de a vedea începute lucrările de canalizare a Dâmboviței, atât de viu reclamate de sănătatea publică, cetățenii au răspuns la apelul Primăriei ca un singur om. Ziua de Duminică 2 noiembrie se poate înscrie ca una din cele mai frumoase sărbători ale Capitalei. Întâlnirea generală s-a făcut la grădina apelor de la Văcărești, lângă bariera Vitan de unde au să se înceapă lucrările.

Cetățenii ocupau o întindere de teren de trei ori mai mare decât se pregătise pentru aceasta și M. S. R. Domnul, care a binevoit a lua parte la veselia generală în mijlocul mulțimei de toate stările, înconjurat de Prea S. S. Vicarul mitropoliei care a oficiat în locul I. P. S. S. Mitropolitului primat, de D. Ministru al lucrărilor publice, D. Primar, cu consiliul comunal și de personalul superior al autorităților constituite ale statului, a făcut cel dintâi săpătură în pământ, pe unde de aci înainte apele atât de mult cântate ale Dâmboviței au să curgă pe o albie bine îngrijită. - M. S. R. a făcut săpătura cu o lopată, care se pregătise ad hoc, de argint, purtând inscripțiunea următoare: „Casma întrebuițată la începerea lucrărilor Dâmboviței, în ziua de 2 Noembrie 1880, supt Domnia lui Carol I.

Președinte al consiliului de miniștri I. C. Brătianu.

Primar D. Cariadgi; ajutoare, Gr. Serrurie, Dr. Sergiu, N. Manolescu.

Directia: Profesorii C. Culman și Barkli-Ziegler.

Repr., D. Matak.

Inginer secțiune C. Simțion.

Antreprenor Al. Boisguerin“.

Cu această ocaziune, și după săvârșirea serviciului religios, D. Primar a adresat M. S. R. următoarele cuvinte:

Prea Înălțate Doamne,

Ziua de astăzi este o zi mare pentru Bucureșteni, este o zi ce prevestește transformarea Capitalei României, o zi ce făgăduiește însănătoșirea și frumusețarea orașului; consiliul comunal dar este fericit și recunoscător a vedea că Înălțimea Voastră Regală binevoiește a pune cel dintâi mâna la lucru.

Trebuința rectificării cursului Dâmboviței a fost simțită de aproape o jumătate de secol, realizarea însă a acestei mari opere a fost rezervată glorioasei Domnii a Înălțimei Voastre Regale.

Măria Ta,

Anii din urmă au fost producători de mari fapte. Armata noastră, inspirată și condusă de Înălțimea Voastră Regală, s-a întors acoperită de lauri și a făcut ca țara să dobândească încrederea în sineși; faima bravurei militare a Românului a străbătut hotarele. Resultatul a fost: Independența României!

Guvernul, adevărata expresiune a ideilor Măriei Voastre Regale, a făcut, în același timp, ca țara să recunoască că este capabilă să se administreze singură, că este în stare a-și căuta însăși de interesele sale; resultatul a fost foloase imense; răscumpărarea și administrația drumurilor de fier, regia tutunului, construcțiile de linii ferate sunt probe evidente.

Orașul București, capitala României libere, nu putea

rămâne îndărăt. Perfecta armonie între guvernul Măriei Tale Regale și comună, și puternicul sprijin ce i-a dat, au produs sărbătoarea de astăzi; comuna va fi totdeauna recunoscătoare. Sub impulsia și încurajarea Măriei Voastre eu am dobândit puteri și nu am cruțat nimic spre a merita încrederea cu care ați binevoit a mă onora, precum și încrederea cetățenilor.

Mai avem multe dificultăți a învinge; am însă ferma încredințare că, grație puternicului sprijin al Măriei Voastre Regale și al guvernului Înălțimei Voastre, grație neobositului concurs al consiliului comunal, de care nu am fost lipsit, vom vedea încoronată de succes această mare operă. Istoria va adăuga încă o frumoasă pagină, și locuitorii orașului București vor binecuvânta pe Iubitul lor Suveran.

Representant al lor, rog, cu profund respect, pe Măria Voastră a-mi permite să depun la picioarele Înălțimei Voastre Regale omagiile noastre de fidelitate și devotament.

Să trăiești, Măria Ta.

Să trăiască Măria Sa Regală, prea grațioasa noastră

Doamnă.

Să trăiască România.

La care M. S. R. Domnitorul binevoit a răspunde următoarele:

Mă unesc din toată inima la bucuria generală ce simte astăzi Capitala văzând începutul lucrărilor de canalizare a Dâmboviței, așteptate de mulți ani cu nerăbdare și viu dorite de mine. Am toată încrederea că municipalitatea va pune toată stăruința spre a aduce la un bun sfârșit această mare întreprindere, chemată a transforma orașul și a îmbunătăți starea sănătății locuitorilor. Răsplata cea mai frumoasă pentru inițiativa Primăriei în această importantă lucrare și perseverența ce va pune va fi nu numai recunoștința Bucureștenilor, dar și aceea a națiunii întregi, care se va mândri de capitala ei. Vă mulțumesc de cuvintele bine simțite ce Mi-ați adresat în numele reprezentațiunii orașului, și-mi voi aminti totdeauna de ziua în care am pus mâna la edificarea acestei opere.

Aceste cuvinte au fost acoperite de urările frenetice ale asistenților, și îndată 500 lucrători au început săpătura pe linia canalului, de la semnul pus de M. S. R.

M. S. R. a binevoit după aceea a se urca în pavilionul foarte frumos decorat, care se construise pentru aceasta în fața unei estrade încărcată ca pentru 500 asistenți și a cere ca muzica gărzii să treacă în partea lucrătorilor spre a-i angaja la horă. În timpul jocului M. S. R. a binevoit a adresa D-lui Primar mulțumiri asupra activității ce a desfășurat pentru dezlegarea dificultăților cari înconjurau întreprinderea.

Această ceremonie a durat până la ora 3 p.m. când M. S. R. s-a retras, angajând pe antreprenor a depune activitatea în lucrare.

Arhive bucureștene

Alexandru Pădeanu

Georgeta FILITTI

Deschizi o adevărată cutie a Pandorei dacă parcurgi dosarele rămase de la Al. Pădeanu, consul în diferite puncte fierbinți din Balcani la cumpăna secolelor XIX și XX și păstrate azi la Biblioteca Națională. Practic acesta a petrecut 35 de ani (1881 – 1916) în slujba Ministerului român de Externe. Rapoartele sale, ca și instrucțiunile scrise primite, girarea temporară a afacerilor unui consulat (ca cel rusesc de la Rusciuk), hărțile întocmite pentru prezentarea cât mai completă a situației aproape suprarealiste, în primul rând din Bitolia (Monastir), ca și mărturiile altor observatori precum consulul italian Gaetani d’Aragona di Castelmola, îndreptătesc o dată mai mult cititorul să considere, pe bună dreptate, Balcanii ca butoiul cu pulbere al Europei.

În februarie 1897 MAE îl informa pe Al. Pădeanu că fusese numit la Bitolia „din cauza evenimentelor grave din Balcani“. Această sintagmă se va regăsi periodic în corespondența diplomatică, ziare, scrisori particulare până în preajma primului război mondial și simpla lectură a acestei arhive incomplete demonstrează că „gravitatea“ era o stare endemică în Balcani. A fi consul în asemenea spațiu geografic nu era o sinecură, cum erau înclinați să creadă unii postulanți la ușa MAE. Problemele majore pe care trebuia să le urmărească

atent consulul erau: situația școlii și a bisericii române, propaganda proprie și a celorlalte naționalități ca și agitațiile macedonenilor plecați din diferite pricini, uneori din cauza unor omoruri în care fuseseră implicați, iar acum adăpostii la București unde continuau să se agite cu vorba, scrisul și fapta.

Centrala îi cere lui Pădeanu să lucreze „în perfectă armonie“ cu Apostol Mărgărit, inspector general școlar, prețuit deopotrivă la București și Constantinopol (să nu uităm că la acea vreme Monastir era un vilaiet în componența Imperiului Otoman). În același timp nu era autorizat să ia vreo măsură administrativă fără consultarea prealabilă a Bucureștilor. Cum în acel spațiu lucrurile se făceau și se desfășeau continuu, și buna funcționare a școlilor era amenințată de apariția „pretinselor eforii“ – organisme ce încercau să se substituie lui Ap. Mărgărit, urzind intrigi întreținute de agitatori adăpostii la București „în chestiunea macedoneană împotriva guvernului liberal“. Ministerul dădea reprezentantului său în acel viespar o recomandare înțeleaptă în aparență, dar aproape imposibil de urmat în realitate: „Aș avea o viuă dorință ca reprezentantul României în centrul elementului românesc din Macedonia să serve ca trăsătură de unire și ca element împăciuitoare între diferite grupări de români, arătându-le pericolul în care se vor găsi dacă evenimentele îi vor surprinde divizați și slabi și făcându-i să înțeleagă că din aceste slăbiciuni vor trage foloase grecii, sârbii și bulgarii“.

Consulul italian pomenit mai sus prezenta astfel, la 1902, configurația etnică, culturală și economică a vilaietului Monastir format din sangeacurile Monastir, Sarfige, Corița, Dibra și Elbassan. Cei 880.000 locuitori se împărțeau astfel: 140.000 turci, 293.000 albanezi (dintre care 18.000 creștini și 275.000 musulmani. Aceștia din urmă erau *cognari* – 140.000 – ai căror strămoși fuseseră aduși odinioară de sultanul Baiazid de la Conia, din Asia, și *valahi*, adică cei care jurau pe Allah căci trecuseră la legea acestuia în secolul XVII; între ei se aflau și greci).

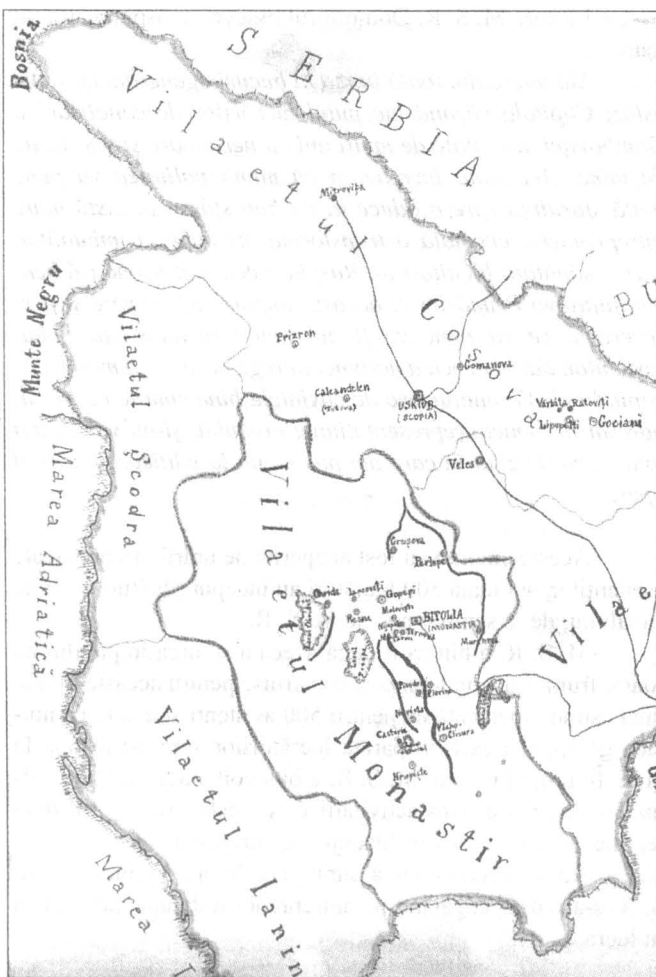
Grecii erau în număr de 76.000, concentrați mai ales la Castoria.

Cei 142.000 români erau astfel definiți de Gaetani d’Aragona: „Un forte partito valacco che fa propaganda sè per la conservazione del romanesimo puro“.

200.000 bulgari dominau viața vilaietului făcând o propagandă „teribilă“. Mai erau 24.000 sârbi și 5.000 evrei de rit spaniol (veniți de la Salonic și cantonați în Monastir și Castoria).

În orașul Bitolia, cu 45.000 locuitori, limbile predominante erau bulgara macedoneană și româna macedoneană, variantă a limbii latine „con grande rassomiglianza alla lingua rumena“. În această „Atenă macedoneană“ care era Bitolia limba oficială fusese proclamată turca, dar se vorbea deopotrivă albaneza, greaca, bulgara, sârba, româna, franceza și spaniola.

În întreg vilaietul funcționau: 370 școli primare grecești (cu 500 profesori și 15.600 elevi, băieți și fete), 269

bulgărești (cu 510 profesori și 16.000 elevi), 35 sârbești (cu 66 profesori și 1.400 elevi). În ultimii 30 de ani românii întemeiaseră 52 școli cu 112 profesori și 2.500 elevi.

Albanezii nu aveau școli.

Cât privește învățământul liceal, acesta era concentrat la Bitolia astfel: greci - 11 școli (cu 1.350 elevi), bulgari - 11 școli (cu 1.100 elevi), sârbi - 4 școli (350 elevi), români - 4 școli (300 elevi). Mai funcționa o școală confesională a „Alianței izraelite”, școala catolică Sf. Vincent de Paul, cu 30 eleve și un colegiu american protestant cu limbile de predare bulgara și engleza. Doar în liceele românești se preda italiană.

Cât privește capacitatea economică a regiunii - inclusiv hinterlandul cu 15.000 locuitori - aceasta însemna producție textilă, deținută în exclusivitate de români (cinci manufacturi), apoi fabrici de săpun, olărie, pielărie, mine de antracit. Comerțul era deficitar (cu o balanță de 2 la 7) și consta din export de materii prime: cereale, făină, piei, opium, tutun, pește sărat, nuci, lăneturi, toate drenate prin Salonic. Importurile se făceau din Austria, Germania, Anglia, Belgia, Italia, Franța, Elveția, Grecia, Serbia, Bulgaria, România, Olanda, SUA, Brazilia.

Raportul consulului italian nu dă informații despre situația bisericilor. În schimb „o scurtă dare de seamă asupra stării actuale a chestiunii culturale și bisericești a diferitelor națiuni creștine din Bitolia și împrejurimi” oferă o imagine a universului spiritual al celor 45.000 locuitori (42.000 - după această „scurtă” dare de seamă) ai orașului și împrejurimilor (alți 15.000).

Bulgarii se dovedeau cei mai activi, cu un mitropolit de categoria I-a, plătit cu 72.000 piaștri pe an și care conducea cea mai mare parte a comunității, cu o *Obștină* ai cărei membri erau aleși la doi ani. În întregul vilaiet erau trei mitropolii bulgărești care își trimiteau reprezentanții în consiliul de administrație al acestuia, la tribunalele de primă instanță, la Curtea de Apel și în Consiliul imperial de la Constantinopol.

Disidența bulgară care nu recunoștea exarhatul prin reprezentantul său (i.e. mitropolitul) era legată de Patriarhia constantinopolitană. Împreună cu românii formau comunitatea grecească și reprezentantul lor era mitropolitul grec de Pelagonia, cu reședința la Bitolia! Aceștia erau conduși de un consiliu, *Dimogherondion*, de 12 membri. Școlile primeau donații masive. Astfel frații Pinica și un Dumitru construiseră localurile ca atare. Ofereau burse fetelor sărace și le garantau locuri de dascălițe la absolvire, cu obligația însă de a preda un an gratuit. Cele care se căsătoreau erau excluse din corpul profesoral. Și familia Mișicu se dovedise generoasă. Testamentul unuia din membri, executat de Menelas Ghermani, ministru de Finanțe la 1895 în guvernul conservator de la București, a permis construirea mai multor școli „pentru comunitatea greacă” (sic!).

Ca o ciudățenie, amintim că aceste familii românești, sub obediența unui mitropolit bulgar, fac, până la urmă, donații comunității grecești. Majoritatea acestor acte de prodigalitate se consumau de la București, unde donatorii erau membri ai Societății de cultură româno-macedoneană.

Am trecut, de fapt, pe nesimțite, de la bulgari la greci, aflați sub aceeași umbrelă deoarece erau, și unii și alții, ortodocși.

Din urmă veneau însă, cu gânduri de prozelitism determinat, sârbii. Aceștia îi acuzau pe bulgari de schismă și declarau că în realitate toți slavii din Balcani sunt sârbi. În 1897

deschiseseră prima școală la Bitolia iar peste trei ani aveau 39 de școli (din care două secundare) cu 69 institutori și 1.737 elevi.

Darea de seamă amintită vorbește și de „ademenirea românilor”. În plus, institutorii lor erau foarte bine plătiți (60 - 70 franci pe lună) și la fiecare cinci ani primeau un spor anual de 250 franci. Apoi ofereau manuale școlare gratuit, țineau camere de lectură cu biblioteci și jurnale. Erau susținuți, cu intenție, de autoritățile turcești, pentru a-i contracara pe bulgari.

Toate neamurile evocate până acum, dornice de afirmare, își susțineau școlile și bisericile cu fonduri de la statele respective. Românii au ales altă cale și poate de aceea aveau o situație de inferioritate.

În 1901, Al. Pădeanu trimitea MAE un raport neliniștitor: școlile românești erau particulare; învățătorul lua o autorizație de funcționare pe numele lui și apoi devenea „satrap”. Programele trimise de la București erau ignorate. Părinții se certau tot timpul între ei, ardeau manualele și îi învinovăteau pe institutori care nu erau decât „drojdia societății”, „rămășițe de pe la școlile grecești”. Și consulul dă exemplul Olimpiei, învățătoare la școala din Caraferia, care preda „doar în limba greacă”. Cât privește internatele, acestea erau „cuiburi unde viețuiau elevi mercenari”. Biserica era „o mistificare”, majoritatea preoților neștiind românește. Lipsa de calificare și de interes erau notorii. Numai în anul școlar 1896 - 1897 se înregistraseră 600 de absențe ale profesorilor din Bitolia. Chiar dacă la Crușova, Maloviște, Gopeș, Ohrida, Neveasta, Clisura, Corița sau Veria învățătorii erau destoinici, situația generală rămânea dramatică. Soluția preconizată era,

13

Bulletin de dépôt

تسليم بوليتن

Timbre officiel du bureau expéditeur
 مخرج بوليتن
 مهر رسمي

دفتر نومردوسی
 N° du registre
 ص.ن. نومردوسی
 N° d'ordre

Envoi d'argent		Echantillon		Taxes et autres	
آتون	کوش	نقدت	قيمت	رسمي ويا خادي	جوروات وسائره
Or	Argent	Poids	Valeur	Official ou particulier	ازمه غروش ويا غروش
غروش	غروش	پاره	غروش	پاره	ازمه غروش
Piastres	Piastres	Gram	Piastres	Grammes	Piastres
۰۰۸۷		اجهت			۰۰۰
		طرفدن			فردم بلزاراي
		مبار			ضبط

Le bureau postal de

تسليم اوليتش اولان بالاده بحرر [۱] بلس ايجيه لسره بلزاراي

declare avoir reçu de M

اخذ اوليتش اولديني مين اشبو علم و خبر مرسل موصي اليه اعطا قلندي في

(1) spécifique ci-dessus

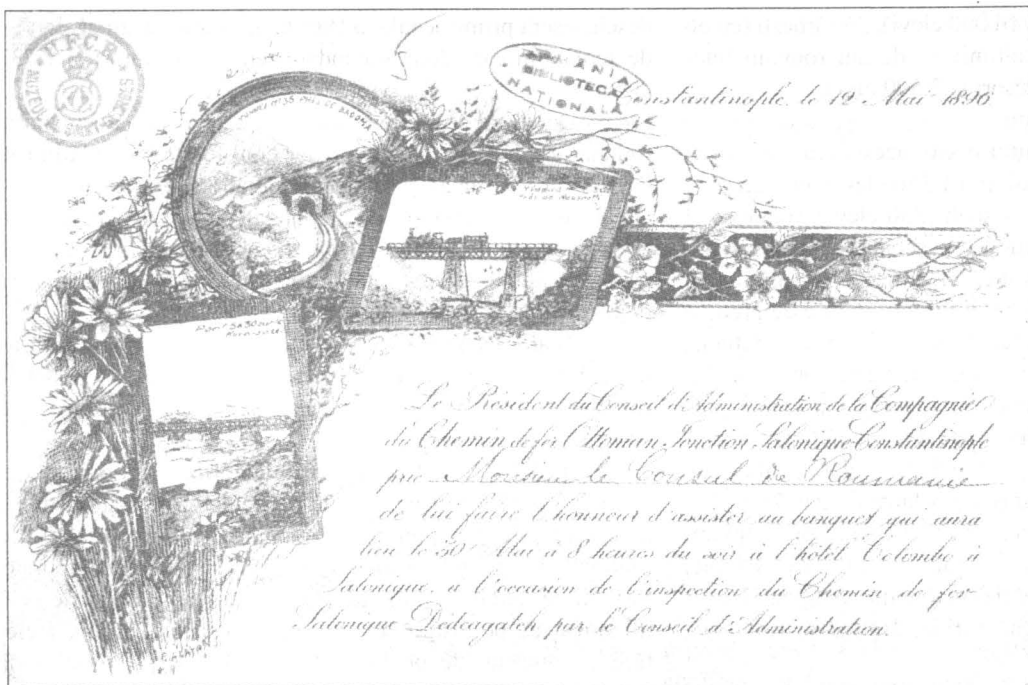
à l'adresse de M

190

[۱] ارسالك نمود ويا خود نمونه اولدينك وتعود اليه آيقلندي بوقه سره نه اولديني بوقه خانه تسليم اولدينك بياني

(2) Indiquer si c'est un envoi d'argent ou un échantillon, et si l'envoi a été effectué à la poste à découvert ou en group.

L'Employé

luând aminte și la exemplul celorlalte nații, constituirea comunității românești recunoscută de turci. În felul acesta s-ar fi putut urmări, după programă și regulamente, buna funcționare a școlilor și, paralel, a se face o propagandă națională eficientă. Esențială era calitatea învățământului, nu doar existența unui număr oarecare de școli. Pădeanu insistă ca absolvenții acestora să poată ocupa orice post în industrie, comerț ș.a. Pentru aceasta erau necesare studii temeinice de contabilitate, limbi străine, inclusiv turca, așa cum făceau în Asia Mică armenii. Și pentru că planul de restructurare trebuia să înceapă cu ceva concret, consulul cere să se cumpere de urgență la Bitolia două imobile de școală unde să se amenajeze și un paraclis (acesta n-ar fi avut regim propriu-zis de biserică, așa că un virtual conflict cu grecii era evitat).

Lipsa de exigență a școlilor românești din Macedonia era semnalată în 1899 și de Pericle Pucerea, directorul liceului din Bitolia. 26 de absolvenți de șapte clase, care se înscriuseră la liceul eforiei, ulterior desființat, deveniseră studenți la București cu următoarea situație: „Din considerente umanitare“, nouă din ei primiseră certificatul de absolvire („absolutoriu“); alți opt din ei aveau această diplomă falsificată. Doi din ei figurau ca absolvenți fără să se afe în matricolele liceului. Șapte absolviseră de fapt liceele grecesc și bulgăresc, dar la București se declaraseră absolvenți ai celui românesc.

Acești studenți români macedoneni de la București constituiau principalul element de discordie. Bombardau MAE cu reclamații și memorii, cereau schimbări de profesori, restructurări și rămâneau mereu nemulțumiți.

Un raport al directorului școlii primare de băieți din Bitolia, Filip Apostolescu, îi descrie lui Al. Pădeanu ce se întâmplase în 1894: consulul de atunci, Spiru Constantinescu, proaspăt câștigat de ideea întemeierii unei eforii spre „a conduce chiar chestiunea întreagă a românismului în Turcia pe calea progresului“, deși o atare formă de organizare nu avea nici un alt neam, a cerut în primul rând demisia inspectorului general Apostol Mărgărit. I-a convocat apoi pe toți profesorii declarând că pe viitor depind numai de el și că urmează să se constituie în eforie. Ca să dea mai multă greutate noii crea-

țiuni a convocat câțiva fruntași (bancherul Georg Economu, proprietarul Dogă, pe Tașcu Maimuca, Iancu Cala, Th. Comi, Steri Statu); l-au refuzat cu toții. Atunci consulul a adoptat soluția extremă: l-a chemat pe Filip Apostolescu, i-a dat bani pentru achitarea salariilor restante, cu condiția ca profesorii să intre în eforie. A închis școlile din subordinea lui Apostol Mărgărit și a cerut profesorilor acestora să intre în grevă. Numele acestora sunt grăitoare pentru mozaicul etnic, chiar dacă sub egidă românească, din Bitolia: Otto Christu, Ștefan Cudela, Ali Kemal, Costi Stere, Hymet bei... Elevele

bursiere ale Școlii normale au fost mutate în case particulare închiriate de consul de la Iancu Velo și Sotir Papa Anastas. Cine s-a împotrivit a pierdut leafa. Și ca lucrurile să fie ireversibile, a adunat bănci, scaune, table, saltele, vase de bucătărie și le-a sechestrat la consulat. Poate cu această ocazie a apărut acolo „un catarg de corabie“, semnalat într-un inventar ulterior al consulatului. Când românii bitoleni au protestat, consulul a replicat tăios că „e voința lui Carol I“. Singurul care a cedat, convins că într-adevăr e o dispoziție a guvernului de la București, mai ales că atotputernicul Constantinescu arătase o notă a ministrului Cultelor prin care „lua act cu mulțumire de înființarea eforiei“, a fost Filip Apostolescu. El și-a asumat așa sarcina „înjghebării“ eforiei. Când Bucureștiul a înțeles toată nebulia declanșată de Spiru Constantinescu s-a dezis de el, căutând în același timp un țap ispășitor. Acesta a fost găsit în persoana slabului Filip Apostolescu. „Fie-vă milă de mine“, cerea dramatic victima lui Pădeanu, căci după 26 de ani de serviciu și cu o casă de copii se vedea aruncat în stradă nevinovat.

Lipsa de comunicare, indiferența guvernului de la București, patima pusă de prea mulți „stupizi și imbecili“ făceau ca lucrurile să meargă tot mai anapoda.

Soluționarea testamentului Elisabetei Castrîșoia este încă un argument în acest sens. Ea lăsase comunității ortodoxe (singura titlatură fiind cea grecească) din Ianina și Salonic venitul unor proprietăți din Țara românească în valoare de 80.000 franci pe an. Legatul funcționase până în 1885 când statul român a confiscat veniturile și le-a îndreptat spre gimnaziul român din Bitolia nou înființat. Grecii, apărați de avocatul român C. C. Arion, au dat în judecată statul român și în același timp au căutat să desființeze gimnaziul cu ajutorul guvernatorului turc Osman pașa. Nici autoritățile de la București nu păreau prea convinse de utilitatea acestei școli. Secretarul general al Ministerului Educației, Dim. Laurian, considera cheltuielile făcute pentru școlile din Macedonia ca „zadarnice“ deoarece acestea „existau doar pe hârtie“. Cât privește „chestiunea națională“, aceasta era „ceva provizoriu!“ Dezgustat, Al. Pădeanu scria în 1901: „în Macedonia totul e

bazat pe un fundament de putregaiu, pe minciuni și iluziuni deșarte“.

Convulsiile din rândul românilor macedoneni nu erau un lucru singular. Albanezii, bulgarii, grecii, sârbii își aveau propriile neîmpliniri. Toți însă se înviorau când puteau intriga împotriva celorlalte neamuri. Românii urmează același cod de comportament. Când, în martie 1897, Pădeanu recomandă să fie decorat valiul răspunzător pentru vilaietul Monastir, Ciomara, din legația română la Constantinopol îl previne: ca să merite recunoștința statului român, valiul trebuie să scrie vizirului că „românii au o purtare corectă și e în interesul Tur-

ciei a consolida acest element, dându-i individualitatea lui proprie prin recunoașterea mitropolitului Antim“. Aceasta, adaugă Ciomara, și pentru că era de notorietate că grecii și bulgarii lucrează la dizolvarea Imperiului Otoman. Cu această scrisoare în mână el promitea să obțină decorarea valiului.

Arhiva lui Al. Pădeanu, coroborată cu cea a Legației române din Atena, adusă în 1991 la București, prin grija fraților Costache și Scarlat Arion, și cu bogatul material documentar deja publicat, dă imaginea controversată, pătimășă, străbătută de dihonie, a acestui spațiu mereu în eferescență care este Peninsula Balcanică.

**Lucrări de
Gheorghe D. ANGHEL
în paginile
21, 27, 29, 30**

Rugăciune

Bucureștii lui Carol I

Piața Universității

Ana Maria ORĂȘANU

Oricare vizitator străin observa, fără întârziere, că Bucureștii anului 1866 nu aveau ceea ce, în conceptul vieții urbane occidentale, însemna „piața”, ca spațiu construit și utilitate publică. Diversele ceremonii se desfășurau mai ales sub formă de cortegii care străbăteau orașul până la Biserica Mitropoliei, sau ocazional, în vremea lui Știrbei Vodă și Cuza, se folosea spațiul din fața Teatrului cel Mare.

Problema era cunoscută și considerată chiar de Kiseleff, în 1831, o prioritate. Bucureștenii își doreau cu ardore o piață cu fântână sau cu statuie, dar nu se găsisse încă soluția.

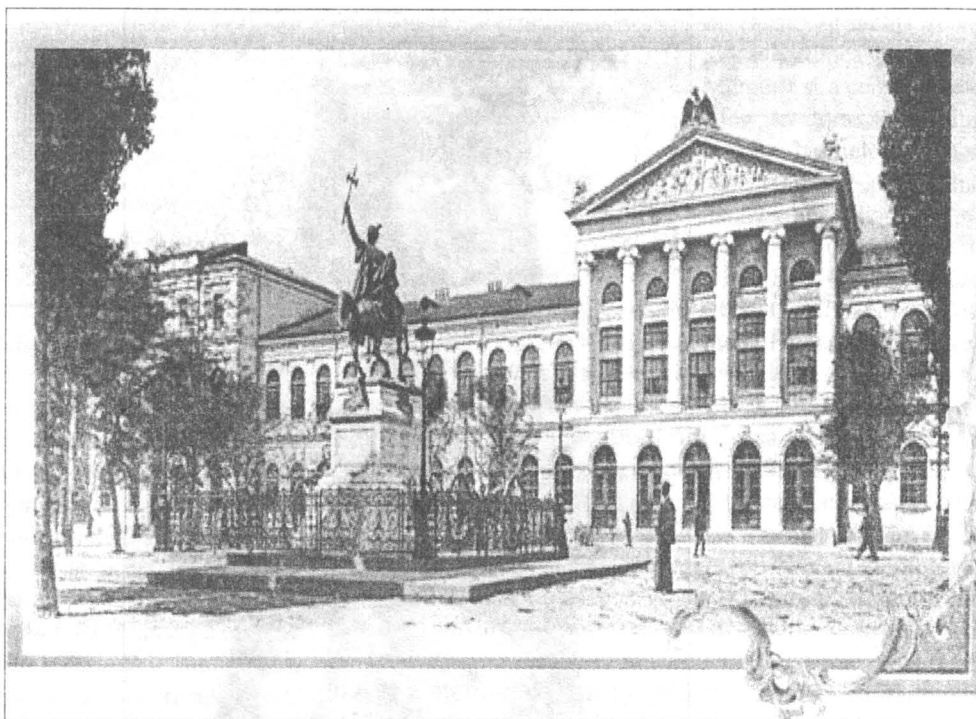
Încă din primii săi ani de domnie, Carol I a avut inițiativa de a folosi pentru solemnități publice spațiul din fața Palatului Universității, așa cum s-a întâmplat chiar de la inaugurarea oficială a edificiului, în ziua de 14 decembrie 1869. Clădirea avea o fațadă monumentală, iar de-a lungul său fusese trasat Bulevardul Academiei, însumând 100 m, între str. Colței și Podul Mogoșoaiei.

Carol I a inițiat la noi parăzile militare, care își aflau o perfectă desfășurare în acest spațiu, asistența de onoare aflându-se în balconul Universității sau într-un pavilion exterior.

La acea vreme, în clădire funcționau patru universități, Școala de Belle-Arte, Muzeul Monumentelor Istorice, Pinacoteca și Senatul, activități prestigioase care duceau mai departe tradiția Școlii de la Sf. Sava.

Un moment important, care a sporit valoarea memorială a locului, a fost amplasarea statuii lui Mihai Viteazul, dezvelită în ziua de 8 noiembrie 1874, ziua Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril.

În disputa specialiștilor, care nu puteau hotărî amplasamentul optim pentru statuia comandată artistului francez Carrière-Belleuse, Carol I a intervenit stabilind chiar locul pe care se aflase altarul Bisericii Sf. Sava, demolată cu puțin timp înainte. O decizie înțeleaptă, dar acceptată anevoie de turci, încă susceptibili la amintirea marelui voievod. De altfel, în discursul său, domnitorul afirmase:

„România se va scula, ca un om, în clipele pericolului, spre a-și face datoria“.

De atunci, locul a devenit cadrul ceremoniilor militare anuale care aminteau bucureștenilor de înscăunarea de la 10 mai 1866. În jurul statuii s-a trasat un scuar, amenajat și îngrijit ca grădină botanică până la înființarea Grădinii Botanice de la Cotroceni.

În anii ce au urmat, spațiul s-a îmbogățit cu alte monumente de for public. În 1882 s-a dezvelit statuia lui I. H. Rădulescu, sculptor Ettore Ferrari, în 1886, cea a lui Gheorghe Lazăr, sculptor Ion Georgescu, iar în 1927, statuia lui Spiru Haret, opera lui Ion Jalea.

Hemiciclul spațiului verde a fost susținut arhitectural de două construcții care, deși realizate în perioade diferite, evidențiază caracteristici plastice și volumetrice asemănătoare: Palatul Societății de Asigurări „Generală”, arh. O. Maugsch, 1906, și Casa de raport, realizată în 1935, după proiectul arh. G. M. Cantacuzino.

Așadar, de-a lungul a câtorva decenii, Piața Universității s-a configurat urmând parcă un gând inițial, fără stridențe sau intervenții care să-i diminueze valoarea istorică, culturală, urbană. Chiar și intervențiile, mai mult sau mai puțin discutabile realizate după război la clădirea Universității, nu afectează unitatea și monumentalitatea Pieței în ansamblul ei.

Patrimoniu

Din colecțiile Bibliotecii Metropolitane București

Zaharie BÂRSAN, Impresii de teatru din Ardeal

Arad, Tipografia George Nichin, 1908

În turneurile mele de teatru făcute în ultimul timp prin Ardeal și Bănat, simțeam o bucurie nespusă când întâlneam pe câte un bătrân, care îmi povestea cu însuflețire despre trupele din România, cari colindau pe vremuri prin orașele noastre. În gesturi, în ochi și în figura lui întreaga cetate, ca într-o carte deschisă, fericirea produsă atunci de acei călători propovăduitori de limbă și de sentimente românești. Mi-se povesteau despre figuri de artiști, mulți trecuți astăzi pe ceea lume, despre viața lor, atâta cât a putut fi cunoscută în trecerea lor scurtă, despre jocul lor și despre diferite scene cari prin frumusețea lor au rămas încă vii în amintirea celor ce au avut parte să le vadă. Toate aceste descoperiri, atât de prețioase pentru noi, urmași modești pe aceeași cale, îmi înălțau sufletul, mă încurajau și mă îndemnau la munca atât de anevoioasă a începutului întru pornirea teatrului românesc...

Marcu BEZA, Din alte țări. Studii și impresii

Editura Ziarului „Universul”, București, 1933

Parte din paginile ce urmează au format subiectul unor conferințe la Fundația Carol sub auspiciile Societății Scriitorilor Români. Acestea se cuvine a-i mulțumi și în deosebi președintelui ei de-atunci, Liviu Rebreanu, pentru grija-i prietenească.

Celelalte pagini au apărut în ziarul „Universul”, căruia nu-i pot aduce o recunoaștere mai bună decât mărturisind că nu le-am atribuit o valoare trecătoare, ci una statornică, și ca atari doresc să fie judecate.

... Pe iubirea dintre un zeu și o frumoasă muritoare se întemeiază deasemeni și legenda Dafnii, în vecinătatea Antiochiei. Pornind într'acolo, nimeresc cete de tineri eșii a sărbătorii carnavalului... Neîndoios, că astfel de mascarade însoțeau odată și alaiurile ritualelor păgânești de-a lungul aleei sacre, mărginite atunci de altare și colonade de fântâni, ca mult cercetata Castalie a oracolului...

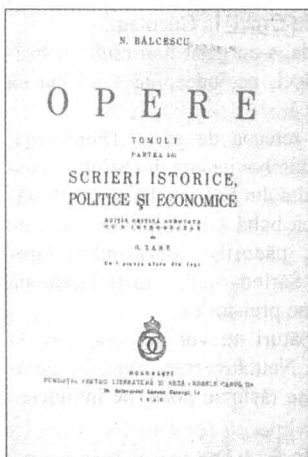
N. BĂLCESCU, Opere. Tomul I. Partea I-âi. Scrieri istorice, politice și economice

Ediție critică adnotată, cu o introducere de G. Zane, București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1940

La 31 Mai 1863, consiliul de miniștri, în semn de pioasă și recunoscătoare amintire față de memoria lui N. Bălcescu, lua trei însemnate hotărâri, și anume: să se trimeată la Palermo o delegație pentru a căuta osemintele marelui defunct și a le aduce în țară, să se zidească în București un mausoleu unde ele să fie depuse și să se tipărească o ediție completă a operelor sale...

După trei sferturi de veac Fundația pentru literatură și artă Regele Carol al II-lea, prin decizia luată de a publica o atare ediție, împlinește generoasa hotărâre dela 1863.

O ediție completă care să cuprindă toate scrierile, publicate și manuscrise, tipărite ori inedite, precum și scrisorile marelui istoric, are azi și o altă justificare decât recunoștința pe care «fara o datorește bărbaților cari s'au silit a o onora prin scrierile și vieța lor», așa cum gândeau cei dela 63...

Istoria cărții

G. I. IONNESCU-GION

Istoria Bucureștilor

Bucureștii sunt credincioasa expresiune a Națiunii (10 Mai 1868)... Urăm acestui iubit oraș, în care se concentrează tot ce sufletul nostru a simțit pe pământul românesc... să fie cea mai prețioasă podoabă a Regatului României (22 Martie 1881)

Carol I, Regele României

Arx que, in regno illo, et arte, et natura munitior est.

Matthias Corvinus
Hungariae Rex

Istoria Bucureștilor de G.I. IONNESCU-GION, ediția anastatică, Editura Tehnopress, Iași, 2003; ediția princeps – Stabilimentul Grafic I.V. Socecu, 1899

Bucureștii până la 1500

Un râu care se împarte în mai multe brațe și face, între aceste brațe, insule mai mult sau mai puțin apărate; – lângă un râu, niște dealuri acoperite de păduri și, între aceste păduri, niște luminișuri; – coline la poalele cărora se află bălți, ale căror ape se prenoiesc într-un fel sau într-altul, – iată factorii care au dat naștere, în timpuri necunoscute de istoria pozitivă și documentată, marilor capitale europene din zilele noastre.

Roma fu zidită lângă Tibru, întâi pe o colină, și-apoi devine orașul celor nouă coline. Cine a zidit-o? Legenda o spune cu multă poezie și multe elemente pitorești. Istoria, totdeauna prudentă, tace, până când documentele îi permit să apuce firul real al faptelor romane.

Londra (llyn, baltă și dinas, coline) este orașul făcut între bălți pe coline. Când? și de cine? Nu se știe.

Parisul, vechea Lutetia a poporului Lutucez, adică, pare-se, a locuitorilor dintre ape, fost-a clădit de Hercule? fost-a clădit de Francus? La aceste întrebări, istoria iarăși tace, și tot astfel tace pentru Berlin, orașul de lângă Sprea, și pentru Constantinople, și pentru Viena, și pentru Madrid, și pentru toate orașele a căror însemnată de astăzi atâta și mai mult curiozitatea cercetătorilor, în ceea ce privește străvechiul lor trecut.

Era firesc, și poate mai îndreptățit de cât pentru alte orașe, ca originea și zidirea orașului București să fie acoperite de o ceață în veci nepătrunsă.

Știm astăzi despre străvechile timpuri ale Bucureștilor ceea ce știu și istoricii Italiei, Franciei, Angliei și Germaniei despre străvechile timpuri ale Romei, ale Parisului, ale Londrei sau ale Vienei.

Știm adică, uitându-ne la configurațiunea solului, că avem un râu, Dâmbovița, a cărei matcă s-a schimbat și în timpurile istorice; că, pe lângă acest râu, au fost coline și dealuri acoperite cu mari și mai mult de cât întinse păduri; că, la poalele acestor dealuri și coline, erau bălți mari și numeroase, alimentate și prenoite de apele curgătoare ale

Dâmboviței, bălți din care foarte multe sunt documentate și, deci, istorice; – știm, prin urmare, că locul, pe care se-nalță astăzi vesela capitală a Regatului României, a îndeplinit de la-nceput toate condițiunile, pe care le cerca omul primitiv și preistoric ca să-și aleagă pe dânsul locuința sa.

Între colinele și bălțile alimentate de Tamisa, din mijlocul cărora s-a ridicat până astăzi falnica și incomparabila Londră, și între bălțile alimentate de Dâmbovița, pe care s-au ridicat și se ridică mereu, cu puteri din ce în ce crescende, Bucureștii, – între aceste coline, bălți și râuri, ca factori ajutători ai primelor locuințe omenești, nu există nici pic de deosebire.

Subsolul orașelor mari a dat adeseori amănunte noi despre străvechea origine a așezământului omenesc de deasupra-i.

În Dealul Spirei s-au găsit arme și unelte de silex, precum și obiecte de lut în formă conică, cu un orificiu deasupra. Aceste piramide, din care Muzeul Național posedă două exemplare, sunt obiecte de cult, identice cu cele aflate în stațiunile preistorice din România, la Vădastra, la Patru-zeci-de-Crucii, la Cucuteni.

În timpul săpăturilor de la Arcuda, s-au găsit mai multe instrumente din epoca de piatră. Totul, deci, ne îndeamnă a afirma că Bucureștii au fost o stațiune preistorică.

Numărul colinelor bucureștene, rețeaua de gârle, Dâmbovița, Bucureștioara, Gârlița din Brosceni, Dâmbovicioara din Sfinții Apostoli, rețeaua de bălți, balta Icoanei, balta din Scaune, balta din Postăvari, heleșteul lui Șerban-Vodă, marea baltă a Broscenilor, lacul de lângă locul lui Dura Negruțătorul, pădurile Cotrocenilor, Grozăveștilor, Lupeștilor, Văcăreștilor și Sărindarului, – toate împreună ne arată că Bucureștii au fost o stațiune preistorică.

Cine știe dacă niște viitoare săpături nu vor descoperi, ca la Morges, sau la Robenhausen, sau la Neubürgersee, rămășițe neîndoielnice de locuințele lacustre care se răsfațau poate pe întinderea bălților Bucureștilor preistorici...

În zilele Maiestății Sale Carol I, Rege al României, Domn al Munteniei și al Moldovei, Mare Ban al Olteniei și al Severinului, Stăpînitor al Dobrogeii de peste Dunăre pînă la Mare,

Cu ajutorul Prea-Curatei Fecioare și al Marelui Mucenic Gheorghe, începutu-sa această carte în anul de la Zidirea Lumii 7403, iar de la Nașterea Mîntuitorului Nostru Iisus Hristos 1895, luna Mai, după îndemnul și stăruința

Domniei Sale, Domnului Nicu Gr. Filipescu

Primar al Bucureștilor.

Lucratu-sa în anii următori cu științele adunate de prin hrisoavele și condicele vechi ale Arhivelor și Academiei Române, și de prin cărțile slovesnicilor bucureșteni, și de prin cărțile cărturarilor de alte limbi decît dulcea limbă românească, și din spusele celor bătrîni și știutori ai orașului, cu cheltuiala Obștei Bucureșcene, Primar al Capitalei fiind

Domnia Sa, Domnul C. F. Robescu

Și s-a sfîrșit, spre cinstea și slava minunatelor vremi trecute ale Bucureștilor, în anul de la Zidirea Lumii 7408, iar de la Nașterea Mîntuitorului Nostru Iisus Hristos 1899, luna Septem-

brie, Primar al Bucureștilor fiind Domnia Sa, Domnul Barbu Ștef. de la Vrancea.

de mai jos iscălitul care, lin și blînd, îți poștește ție, cetitorule, sănătate deplină, noroc și voie bună, tărie neînfrîntă în trudele vieții și liniște senină în gîndurile tale..., adică eu,

Gheorghe I. Ionnescu-Gion, carele m-am născut în bătrînul domnesc oraș al Piteștilor, și de 30 de ani mă îndeletnicesc cu grija și ispitirea cărților în marea și de Dumnezeu păzită Cetate a Bucureștilor, scăunul oraș al României.

Doamne Dumnezeule al Părinților noștri, Tu, care repejunile riurilor înapoi le întorci, și pe care Îngerii împreună cu Lucafaurul luminos în slavă Te cîntă - ajută Prea-Milostive Doamne Neamului Românesc și Regelui Nostru în vecia veacului. Amin.

Năzuind a călca pe urmele Marelui Antim Ivireanul din Sfînta Mănăstire a Snagovului, eu, Emil Socecu, cu ai mei lucrători români, am tipărit această carte în tiparnița mea din București, înfiul așezător de slove fiind Guță Georgescu.

Cârmuirea bucureșteană

Astfel s-a cârmuit Obștia bucureșteană. De la Domn, porgorând prin Divan, pîrcălabi, ispravnici, vornici-judecători, județi, preoți, pîrgari, vâtafi, starosti, pînă la „mai-marele peste mai mici și staroste de calici”, toți năzuiau ca dreptatea să se facă tuturor cât mai iute și cât mai bine. Sunt hotărâri date cu atîta bun simț și cu atîta milă, încît nu te poți opri de a nu admira pe acești judecători primitivi, care-și făceau cruce cînd s-așezau să judece, cu cruce iscăleau trăgînd cu degetul sau punînd pecetea, la cruce se gîndeau cînd hotărâu, și cruce-ajută! murmurau cînd sfârșeau de judecat.

Din păcate pentru istoria vorbitoare și pitorească a țarilor române, noi n-am avut nici un Saint-Simon, nici unul din acei memorialiști ai Franței septecentiste și octocentiste, care să ne dea, în bineaduse și meșteșugite condeie, fizionomia Divanului domnesc și a scenelor care se petreceau într-ânsul la judecări și hotărâri.

Cîte o frază răzleață a documentelor, cîte un sec amănunt al searbădului Cronicar, cîte o locuțiune lapidară a poetului poporan, ne fac să ghicim sau să vedem cu ochii minții cam ce se petrecea la Divanul domnesc în diferitele epoci ale istoriei române și-n deosebi ale istoriei Bucureștilor.

Vedem, la Curtea Domnească, în Spătăria mare sau în Spătăria cu stele, la-nceputul domniei lui Șerban-Vodă Cantacuzino, atunci cînd fostul spătar și logofăt, înflăcărat încă de luptele dintre Ghiculești și Cantacuzinești, ajunsese Domn și, fără a se gîndi că Șerban-Vodă trebuia să uite urele Logofătului Șerban, începe procese la Divan în contra dușmanilor săi de odinioară, - vedem, zic, scene mărețe prin strășnicia, nemila și cruzimea lor. Mitropolitul tace, boierii tac, Bucureștenii sunt îngroziți: nu se aude într-această înspăimîntată tăcere de cît glasul neasemuit de răbufnitor al lui Șerban-Vodă, - glas care a rămas de pomînă în povestirile Cronicarilor și care băga-n răcorile spaimei pînă și pe Turcii din Constantinopole.

Căți boieri nu au fost atunci băgați în Ocne, - unii în Ocnele pustii și părăsite! Căți nu au fost omorâți și stările lor confiscate! Unuia Șerban-Vodă i-a otrăvit și unica fată ce avea, pentru ca să-i piară pînă și sămînța după pămîntul românesc.

Chisar Rudeanul plecase de la Divan, în primii ani de Domnie ai lui Matei-Bassarabă, după ce primise 300 de toiege, și plecase la ocne, după ce fusese dat prin tîrg cu rușine. În timpul Brâncoveanului, Staicu Paharnicul, osândit de Divan, pornise călare pe măgar dea-ndoasele pe Podul Tîrgului-de-Afară. Și li se mai pecelua și cămașa pe dîșșii.

Alte scene în timpul Fanarioților: Ienăchiță Văcărescu ia în zeflema pe Alexandru-Vodă Moruzi și Mitropolitul Dosithie Filitis, poreclit Deli-Zorzo de boieri, striga Domnului că, dacă Domnul are sabie și topuz, el, Mitropolitul Țării, are pateriță și clopote, și nu va iscăli cele ce, cu fără-de-lege, voiește Vodă.

Să nu se creadă că toți cârmuitorii bucureșteni, de la mic pînă la mare, au tăcut mulcomi în epoca Fanarioților. Țiuiu urechile Fanarioților, Moruzeștilor și Ipsilanților, de vorbe ca: obiceul pămîntului, legea strămoșească, pravila Țării, zisa părinților, și Beii Fanarului, Domni în Țară, plecau capul, tăceau și-nghițeau.

Corbenii, moștenitorii boierilor de la Corbii-de-Piatră, din secolul XV, rudă cu Corvinii Ungariei, Cîndeștii, boierii cei voinici, care înfruntau Domnia în munții Buzăului, Dudeștii, Bălenii, Bălăcenii, cei nebuni de vitejie, Filipeștii, Grădiștenii, Crețuleștii și Văcăreștii știa cu deosebite forme să vorbească parveniților încoronați despre braga, cirivișul, lâna și halvița, pe care bunicii Beilor fanarioți le vînduseră prin piețele Constantinopolei.

Întocmai ca și băcănesei milionare de mai deunăzi care, prefăcându-se că și-a uitat limba, întreba cu dispreț:

- *Qu'est-ce que ça, des „covrigi”?*

și căreia i se răspundea cu fericiți potriveală:

- *Ce qu'on mange avec des „măslina”, Madame!* -

tot astfel boierii pămînteni răspundeau Beilor fanarioți care voiau s-o apuce cu ei de sus în Divan sau într-alte părți.

Au luptat cu toții, pîrcălabi și vornici, județi și ispravnici, pentru ca obiceul pămîntului și legea strămoșească să nu fie cotropite, și-au reușit, cu toate viforile dușmane și cu toată vitrega aducătură a-mprejurărilor, să le țină vii și vorbitoare, dacă nu în scrisul Domnilor, cel puțin în mintea și-n inima Românilor.

Autografe contemporane

Cornelia BODEA

Ca odinioară Spiridon...

În vara lui 1956, ca proaspătă absolventă a Școlii de stenodactilografie, am fost trimisă la Institutul de istorie al Academiei să stenografiez o sesiune consacrată revoluției de la 1848. Eram însoțită de alți câțiva colegi și aveam și un stenograf mai în vârstă și mai experimentat pe lângă noi. Un sentiment de mândrie că mă aflam acolo, amestecat cu uimire și puțină teamă mă făceau să mă umflu în pene. În sala sobră lumina se revărsa generoasă prin ferestrele uriașe. Stăteam la masa rezervată micilor mașini umane de reprodus spusele participanților încercând să-mi distribui atenția spre înregistrarea mecanică a ceea ce auzeam dar și spre miezul vorbelor rostite. Se vede că efortul a fost prea mare pentru cei 18 ani ai mei fiindcă din toată sesiunea am reținut doar vorba domoală și ochii apoși ai profesorului P. P. Panătescu și caracterizarea lapidară dar de o sonoritate menită să se încrusteze într-o memorie încă puțin antrenată ca a mea a revoluției de la 1848 în cele trei țări române: „sincronă și simfonă”. Cea care o făcuse mi-a părut atunci că oficia într-o arenă romană, că rostește un adevăr imuabil, parcă scandat, imposibil de discutat, de supus cautionsii – necum de contestat. Pe urmă au mai fost și ochii: neobișnuiți, fără corespondent de descriere în limba română dar pe care i-am putut numi, franțuzită cum mă simțeam și mă consideram atunci, *des yeux glauques*.

Școala de stenodactilografie, popas întâmplător între un eșec și o reușită de intrare la facultate, rămăsese undeva în urmă. Păstrasem doar manualitatea pentru *tahigrafie*, acea formă de înregistrare practică încă din Antichitate a cuvântului vorbit. Trecuseră cinci ani și reveneam în Institutul de istorie ca absolventă a Facultății de Istorie, repartizată la secția de istorie modernă.

Și din nou mândria, uimirea, teama aveau să pună stăpânire pe mine – de data aceasta pentru un timp mai îndelungat. „Sunt cercetătoare!” îmi venea să spun în stânga și în dreapta. „Lucrez la Institutul de istorie al Academiei”, mă făleam eu în fața unei mătuși uricioase care îmi amărâse copilăria cu reproșul că sunt stângace (asta doar la tăiat și cusut, încolo eram „normală”). Deocamdată declarațiile mele nu erau acoperite de fapte. Cercetarea mea se rezuma la controlul unor fișe (pentru o lucrare indispensabilă, rămasă și azi neterminată, *Bibliografia istorică a României*). Cred că și control e mult spus. Eram pur și simplu trimisă la Biblioteca Academiei să văd dacă pe coperta unei cărți e trecut tipograful Göbl singur sau cu succesorii ori dacă tezele de doctorat *Tensiunea arterială la mielul nou născut și Inervația cavității bucale la rață* au fost publicate fără anul de apariție. Azi poate părea ciudat, prostesc chiar, să migălești asemenea fleacuri. Eu o făceam cu fervoare, cu grabă, pătrunsă de însemnătatea gestului meu. De ce? Pentru că eram trimisă de Domnișoara Cornelia Bodea, cea cu ochii imposibil de descriși în românește. Când ești tânăr, la început de carieră, când trebuie să-i înveți abc-ul nu e de-ajuns să întrebi încolo și încoaie, să furi meseria și un cizmar oarecare. Ai nevoie de repere, de oameni care să-ți impună, pe care să-i ascuți, o vreme, orbește. Pe urmă vine vremea să te desprinzi, să lucrezi singur și din învățacel devii cercetător pe propriile picioare, uneori chiar în răspăr cu cei care te-au călăuzit un timp. E semn că te-ai copt.

Atunci, în anii '70, la Institutul de istorie un astfel de reper era Cornelia Bodea. La Facultatea de Istorie fusese asistenta profesorului Gheorghe Brătianu și îi inițiasse pe studenți în tainele atât de trebuitoare ale științelor auxiliare. Acum, în Institut, continua, poate nu totdeauna conștientă, această școlire indispensabilă a celor tineri în folosirea corectă și curentă a instrumentelor de lucru. Pe nesimțite, cărțile din Biblioteca Academiei pe care le fișam, le verificam titlurile, ortografia numelui autorului ne deveneau familiare. De la simpla răsfoire treceam la capitole întregi citite. Nu de puține ori lectura se făcea din doscă în doscă. Nu-mi amintesc ca în acei ani Domnișoara Cornelia Bodea să mă fi întrebat vreodată: „De ce ai stat așa de mult la Aca-

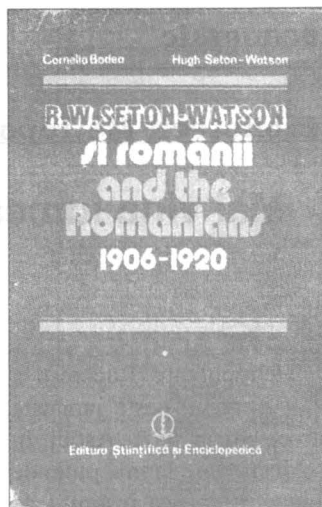
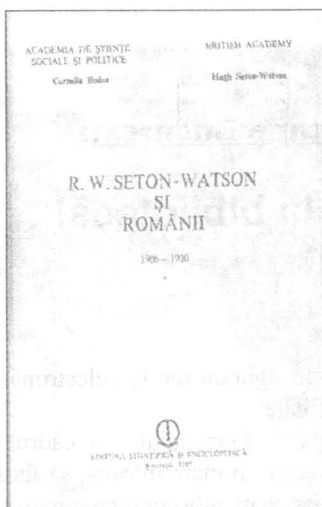
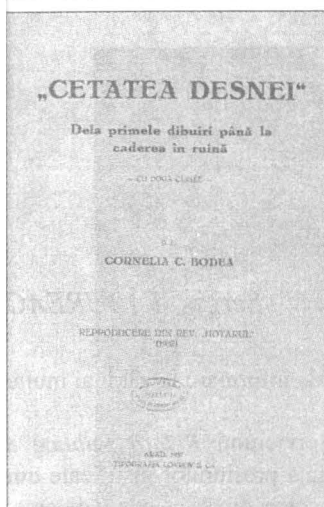
Biobibliografie

Născută la 9 aprilie 1916, Dud, jud. Arad. Istoric. Membru al Academiei Române (din 1992).

Studii liceale și universitare (Facultatea de Filozofie și Litere, specialitatea istoria României, istorie universală, bizantinologie) la București; între 1935 și 1937 a urmat și Școala Superioară de Arhivistică și Paleografie de pe lângă Arhivele Statului. În 1941 și-a susținut teza de doctorat *Moise Nicoară și rolul său în lupta pentru emanciparea național-religioasă a românilor din Banat și Crișana*, devenind doctor în filozofie și litere; în 1969 a obținut titlul de doctor docent. Între 1937 și 1942 a funcționat ca bibliotecară la Biblioteca Catedrei de Istorie Universală a Facultății de Filosofie și Litere a Universității din București; între 1949 și 1975 a fost cercetător științific la Institutul de Istorie „N. Iorga” din București; după 1989, profesor asociat la Facultatea de Istorie a Universității din București. A desfășurat o intensă activitate didactică în SUA, ca „visiting professor”, ținând numeroase cursuri și seminarii la diverse universități americane.

Bibliografie selectivă

- Documente privind Unirea Principatelor* (vol. III), 1963
Bibliografia istorică a României sec. XIX (vol. I, V), 1972, 1974
Lupta pentru unitatea națională 1834 – 1848, 1967
The Romanians' Struggle for Unification 1834 – 1849, 1970
A Portrait and a Fresco from the History of the Romanian People. N. Bălcescu, 1971
Karl Marx despre români. Restituiri și date noi, 1976
Unitatea națională și independența în presa memorialistică americană, 1977
Contemporary American Recordings of Romania's Unity and Independence, 1978
Correspondența lui N. Iorga cu românii americani.

demie?" Gândea că ceva voi fi făcut eu acolo; oricum, de fiecare dată aduceam teancul de fișe „rezolvate”. Se vede treaba că eram conștiincioasă pentru că începuseră și alți seniori cercetători să mă trimită cu aceleași rosturi. „Du-te, Spiridoane!” eram eu asemuită cu amărățul de băiat de prăvălie al lui Caragiale, dar apelativul îmi făcea nespuse plăcere. O dată a trebuit să notez pe o fișă ceva despre un lucru pe care *la scris* cutare. În graba de a prinde ce mi se cerea, am făcut această greșală care m-a urmărit noaptea ani în șir. Vedeam roiuri de *l-a, la*, trebuia să le separ, le încurcam, o luam de la capăt, aș fi vrut să le uit, să le înlocuiesc, dar ele se năpusteau mereu cu inovăție peste mine. Nu-mi dau seama nici azi dacă Domnișoara Bodea, dictându-mi, a băgat de seamă ce scrisesem. Poate că da, pentru că a zâmbit așa, jumătate ironic, jumătate șagalic și m-a lăsat să mă dezmeticesc singură.

Când am fost luată în echipa de 14 colegi, prieteni, rude care fabricau indicele la lucrarea Domniei Sale *Lupta românilor pentru unitate națională* mi s-a părut că pornesc într-o adevărată aventură. Să aflu, să identifici, să-i separi pe Câmpineanu tatăl de fiu, să găsești numele de botez al lui Ubicini (Abdolomyne Honoré Jean sau Jacques?), dar mai ales să înveți să faci corectură tipografică, și asta pe o scândură de călcat pentru că era singurul suport rămas nefolosit în micul apartament din bulevardul 1 Mai. Și tot acolo am văzut ce poate face inventivitatea unei femei cercetător: transformarea bucătăriei în birou, cu mape de manuscrise, cutii cu fișe și pe pereți lipite bilete policrome *pro memoria*. Dacă mai adaug și ceaiul în minusculele cești chinezești de pe fundul cărora se ștepa chipul mustacios și ochii migdalați ai cutărui Li și biscuiții parfumați trimiși de la Arad – inițierea mea în munca de cercetare era încântătoare.

Puneam toată această osârdie și disciplină, acest spirit practic și gospodăresc pe seama obârșiei amfitrioanei. Atunci i-am dat, în chip de mărtisor, un disc minuscul de sedef cu urarea *vivat, crescat, floreat Ardealul*.

A venit și momentul când am simțit fragilitatea, neliniștea și frământările celei pe care îmi plăcea s-o simt ca pe o casație, după propriile-i vorbe. Invitată în SUA să țină cursuri de istoria Sud-Estului European, Domnișoara Cornelia Bodea a început să parcurgă o bibliografie impresionantă, structurând atent fiecare capitol, fiecare paragraf al viitorului curs. Îmi aduc aminte că atunci, pentru prima oară, mi-am îngăduit să-i contest o alegere: folosirea lucrărilor lui Jacques Ancel, care mie mi se părea depăși.

Pe urmă de la Columbus University (Ohio) au început să sosească acele cartoline adorabile, alese cu nespuse grijă și gingășie, cu ceva care anula distanța, stabilind o legătură imaterială poate dar în același timp atât de palpabilă... Printre puținele lucruri păstrate din anii tinereții am și o astfel de carte poștală. E un profil de fetișcană cu părul adunat într-un coc bogat de culoarea ambrei. Domnișoara Bodea spunea că seamănă cu mine. Îmi place să cred că odinioară, în anii de început ai carierei mele, voi fi arătat așa, tânără și încrezătoare, dornică să cuprind cât mai mult din această știință de necuprins care e istoria...

Mă gândesc că, școlar ori student fiind, ajungi să iubești ori să-ți fie silă de o materie și datorită dascălului care ți-o predă. Probabil că înclinarea de a scoate la iveală manuscrise, de a face ediții critice de texte mi-am format-o chiar din acei ani de enciclică și s-a accentuat când am început să lucrez autonom la Biblioteca Academiei. Văzându-i pe Domnișoara Cornelia Bodea ori pe profesorul Victor Slăvescu cum stăteau ore întregi nemișcați, stăpâni pe ei, asupra unor manuscrise n-am făcut decât să-i imit și să mă disciplinez, să găsesc o adevărată plăcere în ceasurile petrecute la biroul meu ori la mesele din Biblioteca Academiei, Arhivele Statului ori Biblioteca Națională.

Și dacă ar fi să iau viața de la început, mi-aș alege aceeași cale – cu condiția să am în preajmă călăuze și apoi colegi așa cum a fost și cum este Domnișoara Cornelia Bodea.

Georgeta FILITTI

Perioada 1904 – 1918, 1983
1848 la români (3 vol.), 1982, 1998

La révolution européenne de 1848 dans une vision anglaise, 1985

David Urquhart, the Principalities and the Romanian National Movement, 1985

R.W. Seton-Watson și românii / and the Romanians 1906 – 1920 (2 vol.), 1988, în colab.

Societatea Academică Română și membrii ei străini 1867 – 1878, 1992

Charles Colson, Félix Colson și românii. Restituiri și rectificări istorice, 1993

Opinii și repere americane despre români și România, 1994

David Urquhart, Gustave Eichthal. Rectificări și restituiri istorice, 1995

Ion Buzdugan și Unirea Basarabiei (1917 – 1918), 1995

Prima societate a femeilor române (1815), 1996

„The Grand Old Man of Roumania”. N. Iorga văzut de istoricii americani, 1996

Moise Nicoară. Gyula (Ungaria) 1784 – București 1861, 2001

Confederația dunăreană – un deziderat masonic?, 2001

Valori de artă iudaică. Megillat Esther. Iași 1673 oferită mitropolitului Dosoftei, 2002

(Dorina N. RUSU, *Membrii Academiei Române. Dicționar 1866 – 2003*, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Enciclopedică/Editura Academiei Române, București, 2003)

Meridian biblioteconomic

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Mai vine lumea la bibliotecă!

Sergiu GĂBUREAC

2004. An în care Biblioteca Metropolitană București a primit lovitură după lovitură, pierzând peste jumătate din spațiul deținut, prin retrocedări în serie. Astfel, în 2005, s-a ajuns ca activitatea să se desfășoare în mai puțin de două zecimi din spațiul necesar unei asemenea instituții de utilitate publică.

Pentru o metropolă cu două milioane de locuitori, consecințele neasigurării serviciilor publice de informare, documentare și lectură la nivel microcomunitar nu sunt greu de imaginat. Discriminarea la care asistăm aproape neputincioși, care se perpetuează de ani de zile prin lipsa a peste 40 de filiale necesare tocmai în zonele cu probleme ale orașului, a căpătat accente dramatice pentru viitorul civilizată al Bucureștilor. Diferențele dintre locuitorii diverselor cartiere privind șansele de informare și realizare cresc tot mai mult. Pete negre ale involuției se adaugă cu fiecare zi, acolo unde accesul liber, prin serviciul public, la informare și lectură este practic interzis. Acești cetățeni sunt condamnați, prin complicitatea propriilor aleși, la sărăcie materială și intelectuală continuă.

Menținerea utilizatorilor activi la **64.521**, un nivel apropiat față de anii precedenți (2002 – **65.976**; 2003 – **73.366**; 2004 – **70.308**), demonstrează dorința cetățenilor, din zona de acoperire a filialelor, de a se informa, de a se pregăti pentru viața care îi așteaptă, de a se autoeduca și informa. Marea majoritate a celor care accesează documentele bibliotecii publice sunt în formare sau reconversie profesională din zona săracă și medie. În condițiile în care, în general, filialele funcționează sub standardele prevăzute de lege privind spațiile și fondurile de documente pentru microcomunități, nu pot fi acoperite cererile din zilele de vârf pentru anumite documente de bibliotecă. În 2005, au intrat **29.542** volume (achiziții directe) + **2.786** (donații), față de un minimum necesar, anual, de **100.000** de unități biblioteconomice (u.b.). Există o mare cantitate de documente de bibliotecă editate înainte de 1989, care de mult timp trebuiau înlocuite. În starea actuală, riscul de îmbolnăvire a utilizatorilor este extrem de ridicat (rata de înlocuire a unor astfel de documente în Uniunea Europeană este de 7 – 10 ani).

În 2005, au fost conectate la Internet primele cinci filiale generale, două fiind și sedii de birouri zonale: *DIMITRIE BOLINTINEANU*, *MARIN PREDĂ*, *LIVIU REBREANU*, *IOAN SLAVICI* (Biroul zonal 1), *NICHITA STĂNESCU* (Biroul zonal 6), la care se adaugă filiala pentru copii *ION CREANGĂ* și cea specializată, *PAN HALIPPA*. A crescut, astfel, viteza circulației informației și a comunicării membrilor comunității cu Sediul Central și filiale, rezolvându-se, totodată, multe activități de editare și transmitere de documente. S-a trecut la informatizarea colecțiilor acestor filiale, care se vor adăuga catalogului electronic deja realizat pentru colecțiile de la Sediul Central. Sperăm ca, pe parcursul anului 2006,

să asigurăm servicii electronice de informare la cât mai multe filiale.

Personalul din cadrul Serviciului *Relații Publice* a reușit, în mare măsură, să facă față presiunilor justificate din partea membrilor comunității cu cereri dintre cele mai diverse. Cei **6.163** de utilizatori frecvenți pe bibliotecar public la filialele generale, cu cele **15.477** documente de bibliotecă difuzate de fiecare bibliotecar public, arată efortul depus pentru satisfacerea cererilor de informații, documentare și lectură. Presiuni asemănătoare s-au înregistrat și la filialele pentru copii. Numărul utilizatorilor înscrși între 2001 – 2005 a ajuns la cifra de **165.865**, dar prin încetarea activității a peste 10 filiale, ultima fiind *CAMIL PETRESCU* (Sect. 6) la începutul anului 2005, s-au pierdut numeroși utilizatori activi. Total documente de bibliotecă difuzate în 2005 – **1.016.072** u.b.

Derularea proiectului *ZIUA FILIALEI* a însemnat, pe lângă omagiul adus patronilor spirituali ai filialelor, sărbătorirea utilizatorilor noștri, cei mai merituoși fiind premiați. În total, au fost derulate 402 proiecte de manifestări și acțiuni culturale specifice (lansări de carte, medalioane literare, evocări, expoziții), cu implicarea activă a multor personalități din diverse domenii de activitate (cadre didactice, preoți, filozofi, prozatori, poeți, medici, ingineri, polițiști, sportivi...). În 2004, au fost modernizate doar două filiale: *VASILE ALECSANDRI* și *NICOLAE BĂLCESCU*. Sunt, încă, filiale încălzite cu lemne (*GEORGE COȘBUC* și, în inima Bucureștilor, *DIMITRIE CANTEMIR*) sau filiale cu acces în funcție de capriciile unor administratori de bloc (*NICOLAE LABIȘ*, *MIHAIL EMINESCU*, *AL. ODOBESCU*, *ANTON PANN*, *OTILIA CAZIMIR*, *ELENA FARAGO*) sau în spații total nefuncționale (*ȘT. O. IOSIF*, *DIMITRIE CANTEMIR*). Practic, doar trei filiale se apropie de standardele legislației românești (*D. BOLINTINEANU*, *ION CREANGĂ* și *LIVIU REBREANU*). Sediul Central *MIHAIL SADOVEANU* va fi redeschis publicului, după trei ani de consolidări, reparații generale și restaurări, în primăvara acestui an, într-o nouă organizare și diversificare a serviciilor.

Dacă la nivelul cerințelor, rezultatele sunt total nesatisfăcătoare, la nivelul standardelor de performanță, ele sunt mai mult decât mulțumitoare. Un paradox pe care doar specialiștii îl pot înțelege. Și explica, dacă au cui!

Știrile de după blocuri, tot mai aiuritoare, fac rating, dar nimeni nu analizează, cu seriozitate, cauzele degradării rapide a societății urbane și, mai ales, să creeze proiecte punctuale, pe termen scurt și lung, pentru civilizarea zonelor defavorizate educațional. Ne obsedează, continuu, întrebarea stupefiantă a unei tinere ziariste: „Mai vine lumea la bibliotecă?!“ Da, vine. Cu o minimă condiție. Să existe **biblioteca publică** dezvoltată, măcar, la nivelul legislației românești (Legea Bibliotecilor nr. 344/2002 republicată).

Cărturar

Theodor Pallady

Mass-media au primit toate datele solicitate, la care s-au adăugat, periodic, comunicate de presă, știri, informații, articole sau materiale despre activitatea noastră cotidiană. Cei mai mulți jurnaliști au înțeles perfect demersul nostru, intuind că nu e vorba de publicitate ieftină.

Mulțumim, și pe această cale, profesioniștilor din presa scrisă, auzită și văzută pentru promovarea imaginii instituției în micro și macrocomunitate, precum și pentru susținerea membrilor comunității în demersul lor de a avea acces civi-

lizat la principalul furnizor de informații și lectură la nivel microcomunitar bucureștean, Biblioteca Metropolitană.

O știre de ultimă oră. Se fac pregătiri pentru închiderea unor noi biblioteci: *BOGDAN PETRICEICU HASDEU*, una dintre cele mai frecventate filiale ale Bibliotecii Metropolitane București, *PETRU MAIOR*, *TUDOR ARGHEZI*...

Toate acestea și multe altele au constituit teme dezbătute la întâlnirea profesională a bibliotecarilor din cadrul Serviciului *Relații Publice* din 24 februarie a.c.

Zile ale filialelor

Radu VLĂDUȚ

Alecru Russo

Biblioteca Alecu Russo... este mică, intri direct din stradă; deci n-ar fi cine-știe-ce îmbietoare dacă n-ar fi bibliotecara, doamna Bălașa, un om de o mare delicatețe, care știe să înfrumusețeze decorul modest cu o floare și, mai ales, cu o vorbă dulce – scria Ileana Vulpescu în „Almanah Biblioteca“ din anul 1996.

Și astăzi tot d-na Georgeta Bălașa Cristea gestionează biblioteca din strada Colței nr. 27. A adunat 38 de ani de serviciu și e o persoană foarte cunoscută de zeci de generații de cititori din toate categoriile sociale care locuiesc sau au locuit în această zonă centrală a Capitalei.

Astfel că tot ea a organizat, pe 16 martie 2006, Ziua Filialei, manifestare anuală devenită tradițională, la care au fost prezenți cititori fideli, elevi, colegi din Biblioteca Metropolitană București. Programul a cuprins: evocarea scriitorului Alecu Russo, lansarea volumului de versuri *Zbor cucerit* de Marius Mirescu, poștașul din cartier, prezentat de publicistul Aristotel Bunescu, recital de versuri în manieră *free style* al lui Bogdan Iordănescu, cu participarea Centrului de Tineret al Bibliotecii Metropolitane București.

În final, a avut loc decernarea premiilor pe anul 2005, după cum urmează: cel mai bun colaborator: Artistotel Bunescu; cel mai fidel utilizator: Rodica Orășeanu; cel mai bun utilizator elev: Teodor Marian Contescu; diplomă specială acordată de Centrul de Tineret al Bibliotecii Metropolitane elevului Teodor Marian Contescu.

Să adăugăm că la aceeași adresă, str. Colței 27, mai ființează două instituții de cultură, coordonate de Biblioteca Metropolitană București: Centrul de Tineret și filiala PAN HALIPPA.

* * *

Biblioteca ALECU RUSSO a fost înființată în anul 1960. La început a funcționat în Bd. Hristo Botev 20, iar din 1976 s-a mutat în str. Colței 27.

Ea este astăzi un spațiu public activ pentru locuitorii din zonă, facilitând dialogul cultural civic între membrii comunității și personalități culturale. La

programele bibliotecii (lansări de carte, expoziții de pictură) au participat scriitori precum Ileana Vulpescu, Sanda Sântimbreanu, Toma George Maiorescu, regizorul Savel Stîopul, publicistul Aristotel Bunescu, actrița Adela Mărculescu și alții.

Adresa: Str. Colței 27, Sector 3
Telefon: 310.39.15

Mijloace de transport: tramvaiele – 5, 16, 21; autobuzele – 311, 336, 601; troleibuzele – 61, 66, 69, 70, 85, 90, 91, 92; metrou – stația Piața Universității

Program – Luni, Marți, Miercuri: 12 – 19, Joi, Vineri: 10 – 16

Bibliotecar-coordonator: Georgeta Bălașa Cristea

Nr. volume: cca. 17.000

Nr. cititori: cca. 1.000

Acasă la Topârceanu

În cartierul Militari, în spatele Pieței Veteranilor, la parterul unui bloc de locuințe, ființează o mică bibliotecă publică: filiala **GEORGE TOPÂRCEANU** a Bibliotecii Metropolitane București. Pare greu de crezut, dar cu un fond de numai 13.000 volume, bibliotecara Gina Roman (bine cunoscută de toți elevii din zonă) – care gestionează singură unitatea, îndeplinind pe rând toate funcțiile cerute – avea la sfârșitul anului trecut aproape 5.500 de cititori înscrși! E indiscutabil meritul d-nei bibliotecare: doar dacă-ți iubești meseria poți convinge atâta lume să-ți calce pragul, în contextul în care cititul devine, pe zi ce trece, o obligație pentru elevi și un lux pentru celelalte categorii sociale.

În ziua de 21 martie 2006, a avut loc manifestarea culturală *George Topârceanu – 120 ani de la naștere*. Au fost invitați elevii Școlii Generale nr. 160, cu profesorii coordonatori Mihaela Purba și Carmen Rusa, iar invitat de onoare, prof. Marcel Ciorcan.

Programul a cuprins scurte comunicări: *Umor și sensibilitate în opera lui Topârceanu*, *Universul poeziei lui Topârceanu – ghicitori*, *Problema răsului și a umorului: comicul, ironia și autoironia*, *Legătura elevilor cu biblioteca (rolul lecturii în autoeducație)*.

Din partea Bibliotecii Metropolitane București au participat Liviu Butuc, șef Serviciu Metodologic și Georgeta Filitti, șef Serviciu Relații Internaționale. Documentare. Publicații, care a prezentat poemul *Ochii tăi*, compus de Otilia Cazimir pentru G. Topârceanu și recitat la Radio în 1967.

Elevii Școlii Generale nr. 160 au susținut o scenetă inspirată de opera lui G. Topârceanu, primind în final daruri în cărți.

Dintre manifestările bibliotecii pe anul 2005 putem aminti: 12 martie: *80 de ani de la nașterea lui Constantin Chiriță* (oră de lectură și expoziție de carte); 9 mai: oră de dirigenție cu elevii clasei a VII-a a Școlii Generale nr. 160, prof. diriginte Mihaela Purba; 1 iunie – 30 august: programul *Roata Copilăriei* – proiectul cultural estival *Vacanța 2005*; 20 noiembrie: *Ziua Mondială a Copilului* – expoziție de carte pentru copii.

Această efervescență se datorează și relațiilor de colaborare pe care biblioteca le are cu mai multe unități de învățământ

din zonă: Școlile Generale nr. 156, 160, 198, 117, 174, 310, Liceul Economic „C. C. Kirițescu” și liceele „Tudor Vladimirescu” și „Petru Poni”.

Filiala **GEORGE TOPÂRCEANU** ființează în acest local din anul 1979 și, probabil, elevii din 1979 își trimit copiii, acum la rândul lor elevi, la aceeași bibliotecă în care ei studiau cu ani în urmă...

Adresa: Str. Veteranilor 7-9, Bl. 6, Sec-tor 6

Telefon: 430.27.96

Mijloace de transport: autobuzele 336, 137, troleibuzele 61, 62, metrou (stația Armata poporului)

Program: Luni, Marți, Miercuri: 10 – 17; Joi, Vineri: 10 – 16

Bibliotecar coordonator: Gina Roman

Nr. volume: 13.057

Nr. cititori: 5.413

Secvențe

Biblioteca magică

Proiectul **Ziua Filialei** a debutat în acest an cu mai mult decât incitanta invitație la *Biblioteca magică* din Radu Beller, 26. O zi, 18 ianuarie, dedicată portughezilor de peste mări, reprezentați aici de valoroasa Colecție *ANTONIO OLINTO* cu cele aproape 3.000 de documente (cărți, albume, casete video, CD-uri...).

Relevante s-au dovedit amintirile fostului consul al României, Nicolae Sporiș-Spătaru, în țara carnavalului și a fotbalului de superclasă, Brazilia, precum și lucrările plasticienelor Elena Forțu și Magda Ghinea.

În final, Elena Rădulescu, șefa Biroului Zonal 6, coordonatoarea Filialei *IOAN SLAVICI*, a înmănat primele diplome și premii pe anul 2005 ale Bibliotecii Metropolitane București. Cei care le-au primit au fost: Colegiul Național *I.L. CARAGIALE* și Elena Forțu pentru buna colaborare în organizarea unor manifestări culturale, Rodica Dănilă și C-tin Rădulescu, utilizatori, pentru faptul că au pășit cu încredere și de multe ori pragul bibliotecii publice. (*GSM*)

Cuvânt și imagine

Joi, 16 martie 2006, la Biblioteca *MARIN PREDĂ*, în ambianța deosebită a Colecției de Francofonie *ELENA VĂCĂRESCU*, a avut loc manifestarea *Cuvânt și imagine*, dedicată **Anului Francofoniei**, un proiect derulat în colaborare cu Asociația Română a Profesorilor de Limbă Franceză, Serviciul Memorie Comunitară și Inspectoratul Școlar al Municipiului București.

În deschiderea manifestării, moderată de Sergiu Găbu-reac, elevi ai Școlii *Sf. Silvestru* (coordonator prof. Mihaela Vanghele) și ai Școlii nr. 51 (coordonator prof. Manuela Ionescu) au prezentat recitalul de cântece și poezii *Chantons ensemble pour la francophonie*. Au urmat Florentina Albu, Roxana Radu, Raluca Constantinescu și Cristina Țepuș (eleve la Liceul *C.A. ROSETTI*, coordonator prof. Bianca Bentiou), protagonistele piesei *Va et vient* de Samuel Beckett.

Un alt moment mult așteptat a fost cel al acordării premiilor pe anul 2005 ale Filialei *MARIN PREDĂ*. Premiul pentru *cel mai activ colaborator* a fost acordat Asociației Române a Profesorilor de Limbă Franceză și Școlii nr. 152 Uruguay, iar premiul pentru *cel mai bun utilizator* d-rei Agatha-Cristina Georgescu.

Cadoul Bibliotecii Metropolitane București, pentru cei prezenți, a venit din partea Servi-

ciului Memorie Comunitară – Ana Maria Orășanu și Florin Preda – prin mult apreciată prezentare a *Bucureștilor lui Carol I – 125 de ani de la declararea Regatului României*, însoțită de imagini din colecțiile BMB.

Premierea promotorilor limbii franceze și ai spiritului francfon, de către inspector Cristina Grigore și prof. Bianca Bentiou, a încheiat o manifestare reușită. Sponsorul manifestării a fost Editura Biblioteca Bucureștilor și Inspectoratul Școlar al Municipiului București. (*Marilena CHIRIȚĂ*)

Acces liber la informație și lectură

Într-un spațiu complet modernizat, a fost redeschisă Biblioteca *NICOLAE BĂLCESCU*, filială a Bibliotecii Metropolitane București. Cele peste 25.000 de documente de bibliotecă (cărți, enciclopedii, dicționare, albume, periodice, CD-uri, casete audio-video etc.) sunt puse la dispoziția tuturor bucureștenilor din zona Pieței *Progresul*. Cea mai mare parte a fondului au regim de împrumut la domiciliu, iar documentele de referință și periodicele pot fi consultate la sala de lectură. Astfel, sunt oferite informații din toate domeniile cunoașterii, cele de interes comunitar fiind constituite într-un modul distinct.

În viitorul imediat, filiala va fi conectată la sistemul informatizat al Bibliotecii Metropolitane București. Sistemul cuprinde, deocamdată, Sediul Central și încă opt filiale, comunicarea fiind la standarde europene. Adresa filialei: Șos. Giurgiului, 86; tel. 450.24.80. Programul pentru utilizatori: luni – vineri 9 – 19 și sâmbăta 9 – 13. (*GSM*)

Biblioteca MARIN PREDĂ

Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România

- V -

Liviu BUTUC

5.9. Computerul și rețeaua (II)

După evenimentele decembriste are loc un fenomen de degradingoladă în compartimentul IT&C. Se pierd piețele tradiționale, specialiștii de la ITC (Institutul de Tehnică de Calcul) se dispersează în companii înființate acum, iar cei mai mulți emigrează în SUA și Canada.

În ciuda acestui fapt, în 1992, la ICI devine operațional primul nod românesc care realizează legătura cu EARN (European Academic Research Network) prin Universitatea din Viena (la acest nod se leagă curând IFA, UPB, CFPEȘ și IMAR, iar din 1993 nodul asigură conectivitatea completă la Internet). La 26 februarie 1993 are loc cuplarea oficială a României la Internet, domeniul „.ro” fiind recunoscut la nivel internațional de către Internet Assignment Numbers Authority. De atunci funcționează și Asociația Națională a Internet Service Provider-ilor (ANISP). În același an se proiectează o primă concepție-cadru a unei rețele pentru cercetare și învățământ superior denumită RNC. RNC a apărut în urma convergenței inițiativelor MCT, CNI și Ministerului Învățământului (actualul MEC) de a proiecta și realiza o rețea națională de calculatoare pentru activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică. Dintre obiectivele acestei instituții de importanță strategică națională menționăm:

- crearea unei infrastructuri tehnice și organizatorice pentru servicii electronice la nivel național;
- asigurarea unui mijloc rapid și performant pentru schimbul de informații;
- folosirea bazelor de date tehnico-științifice din țară și străinătate oferite prin rețele;
- crearea unui suport pentru informare, documentare și cooperare tehnico-științifică la nivelul colectivelor, al temelor și al programelor de cercetare – dezvoltare.

Principalele servicii oferite de RNC utilizatorilor sunt:

- serviciul de poștă electronică;
- accesul la biblioteci de programe;
- accesul la resurse de calcul de mare putere (supercalculatoare);
- accesul la baze de date naționale și internaționale;
- accesul la liste de corespondență;
- aprobarea, înregistrarea și administrarea domeniilor sau subdomeniilor web din zona „.ro”¹⁹⁴.

Principalele domenii și subdomenii „.ro” valabile pentru persoanele fizice și juridice sunt:

- „.ro” – pentru orice persoană fizică sau juridică;
- „.com.ro” – pentru firme, comerț;
- „.org.ro” – pentru organizații non-profit, sociale sau asociații civile;
- „.tm.ro” – pentru mărci înregistrate;
- „.store.ro” – pentru magazine;
- „.info.ro” – pentru furnizorii de informații;

- „.nom.ro” – pentru persoane fizice;
- „.nt.ro” – pentru companiile care desfășoară activități privind rețelele sau Internetul;
- „.firm.ro” – pentru firme;
- „.www.ro” – pentru companii a căror activitate privește direct www;
- „.arts.ro” – pentru organizații care desfășoară activități artistice;
- „.rec.ro” – pentru divertisment.

(La sfârșitul anului 2005 s-au deschis primele adrese de site-uri terminate cu „.eu”, domeniu înființat la cererea UE pentru promovarea comerțului electronic și sporirea vizibilității companiilor și organizațiilor din țările membre ale Uniunii. Domeniul „.eu” este administrat de EURid, o organizație non-profit europeană, care va vinde domeniile prin intermediul a 750 de reselleri autorizați. Companiile românești pot avea acces la aceste adrese dacă au o filială într-una din țările membre ale UE până la integrarea României).

În 1993 apare SC EUNET SRL, primul operator comercial Internet din România, iar anul următor se demarează instalarea primei legături prin satelit, cu PTT Austria, a nodului internațional al ICI. EUNET România SRL a devenit ulterior KPNQ West România și este considerat, practic, primul Internet Service Provider comercial din 26 iulie 1993.

În 1996, Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială al Academiei Române editează pe Internet prima carte românească: **Drăgănescu, M.** – *L'Universalité ontologique de l'information*.

În 2001 Academia Română elaborează strategia privind societatea informațională, definind vectorii tehnologici și funcționali ai Societății Cunoașterii, primul fiind Internetul de bandă largă.

În 2003 Radiocomunicații SA, ca urmare a unui proiect pilot cuprinzând București și alte 6 orașe din țară, trece la realizarea unei rețele de transmisie de date în pachete prin Protocolul Internet care să cuprindă 40 de orașe ale țării¹⁹⁵.

În timp de 12 ani, între 1993 – anul cuplării oficiale la Internet – și 2005, România a făcut un salt cantitativ și calitativ semnificativ în domeniul IT. Astfel, la nivelul anului 2005, activau în România 1.450 de companii în domeniul IT cu peste 63.600 de specialiști, din care 45.444 aparțin sectorului privat, iar 18.800 lucrează în domeniul software-ului. Din totalul firmelor de software și servicii IT, 36% sunt plasate în Capitală, deținând 45% din personalul care activează în acest domeniu. Al doilea mare centru de software și servicii IT este Timișoara, urmat de Cluj, Iași, Brașov, zona Prahova, Constanța și Sibiu.

Cele mai dezvoltate regiuni ale României, după București, sunt cea de Vest, Centru și Nord-Vest, care acumulează împreună 34% din personalul industriei IT și 22% din cifra de afaceri, în timp ce regiunile Sud-Vest, Sud, Sud-Est și Nord-Est totalizează doar 21% din personal și 15% din cifra de afaceri, în condițiile în care ponderea lor în populația totală este de 57%¹⁹⁶.

Un studiu comandat de Microsoft România relevă că industria IT va crește cu 10% pe an și va ajunge la 1,3 miliarde de dolari în 2009. În aceeași perioadă, sectorul IT va genera 35.000 de locuri de muncă și 1,4 miliarde de dolari din venituri și taxe către bugetul de stat. Serviciile Internet au fost deschise competiției de piață încă de la apariția lor, astfel că la nivelul anului 2003 existau 400 de furnizori de servicii (ISP) din care peste 50 oferă servicii la nivel național. Dintre aceștia amintim:

SYSCO NET – companie cu capital privat, fondată în anul 1992; parteneră autorizată IBM;

PC NET DATA NETWORK – fondată în anul 1993; printre primii provideri din România care s-au preocupat de edificarea unei infrastructuri performante, utilizând tehnologia **broadband**;

GLOBAL ONE (EQUANT) – și-a făcut apariția în anul 1993; este membră a France Telecom Group, având ca obiectiv furnizarea unei game complete de servicii din domeniul transferului de informații; rețeaua mondială Equant are centre de afaceri în 220 de țări ale lumii;

INES GROUP – a intrat pe piața românească în anul 1995; furnizează servicii, asistență tehnică și certificate în conformitate cu ISO 9000/2001;

MEDIA SAT SA – înființată în 1997, este parte integrantă din cel mai mare grup de media din România: Media Pro. Și-a bazat activitatea pe infrastructură de emisie TV / FM și comunicații Internet;

SAMSESS ROM SRL – asigură servicii Web din anul 1999;

GLOBTEL INTERNET SRL – și-a început activitatea în Ploiești, în anul 2000, ca furnizor de Internet la nivel local, extinzându-se ulterior. Din noiembrie 2002 a devenit oficial al doilea operator oficial agent al Romtelecom; asigură servicii Internet și acces telefonic către mai mult de 250 de destinații internaționale;

IDILIS – firmă cu capital social majoritar străin, și-a făcut apariția în martie 2001; asigură acces la Internet și asistență tehnică nonstop;

ASTRAL TELECOM SA – este unul dintre cei mai importanți furnizori naționali de servicii integrate de comunicații electronice din România, având peste 70.000 de clienți în mai mult de 100 de localități; oferă conexiuni permanente de mare viteză prin fibră optică, unde radio și cablu coaxial și servicii de convorbiri internaționale către peste 400 de destinații.

Dintre furnizorii de rețele de comunicații se evidențiază:

ASTRAL TELECOM SA – ajunsă în anul 2003 cea mai mare firmă de comunicații prin cablu optic și coaxial din România;

FUJIKURA TELECOM – companie multinațională cu sediul central la New York; deține peste 200 de fabrici în 32 de țări; este specializată în cabluri electrice, componente de calculatoare și fibre optice;

NK CABLES ROMANIA SRL – a treia companie de cabluri ca mărime din Europa, cu experiență în domeniu, datând din anul 1912;

ROMANIA DATA SYSTEM (RDS) – este specializată în fibră optică, revenindu-i, împreună cu RCS (ROMANIA CABLE SYSTEM), dezvoltarea a circa 4.000 de km de rețea de profil;

SC TELECOMUNICAȚII CFR SA – cu rețea de

acoperire națională dezvoltată de-a lungul căii ferate;

SC RADIOCOMUNICAȚII SA (SNR) – este Societatea Națională de Radiocomunicații înființată în anul 1991 și transformată, în 1998, în societate pe acțiuni; are cea mai dezvoltată rețea din Europa Centrală și de Est, cu peste 2.500 km.

La capitolul producători și furnizori de echipamente IT amintim:

OMNILOGIC – înființată în 1992; a devenit lider în distribuția IT&C din România, deținând peste 20% din piața de suport tehnic și consultanță și o rețea de diseminare cu peste 800 de parteneri;

AREXIM SA – cel mai mare dealer de Xerox-uri și servicii pentru ele începând cu anul 1990, iar din 1998 își dezvoltă și o rețea de distribuție a echipamentelor de birou;

COMPUTERLAND – înființată în 1991 ca franciză a ComputerLand Europa – Luxemburg; operează în domeniile asamblării, distribuției, instruirii, consultanței și suportului tehnic;

MINOLTA ROMANIA – prezentă în țara noastră încă din 1985 prin Compania Minolta, care va înființa, în anul 1991, filiala „Minolta România“, cu o rețea de peste 200 de dealeri;

PANSOFT – exista înainte de '89 în cadrul ICI sub denumirea de Biblioteca Națională de Programe. În anul 1990, aceasta devine Centrul Național de Difuzare Produse Informatică (CNDPI); un an mai târziu își schimbă numele în Romsoft, care se va privatiza integral în anul 1999, iar în 2001 își adaugă la titulatură „The hardware company“;

FLAMINGO COMPUTERS – este înființată în 1994 și în prezent are filiale în peste 19 orașe din România, precum și în alte 9 țări. Se plasează pe prima poziție pe piața românească prin volumul vânzărilor de componente produse de firme renumite, dar și în ateliere proprii;

HEWLETT PACKARD (HP) – în România comercializează dispozitive de stocare pe disc, notebook, pocket PC, imprimante, faxuri, copiatoare, scannere, monitoare, consumabile, software etc.;

IDM ROMANIA – este parte componentă a uneia dintre cele mai vaste rețele de producție și distribuție de echipamente și accesorii IT.

Dintre marile firme producătoare și furnizoare de programe de calculatoare exemplificăm:

MICROSOFT ROMANIA – fondată în 1975; este cea mai mare producătoare de software, servicii și tehnologii de Internet pentru calculatoarele personale;

SOFTWIN – apare pe piață în 1990; a dezvoltat și implementat peste 4.000 de proiecte ai căror beneficiari sunt clienți străini în proporție de peste 70%; s-a evidențiat și prin programul antivirus Bit Defender recompensat cu numeroase premii internaționale; tot aici, programatorul român Radu Georgescu a creat programul antivirus RAV (1994) care a fost achiziționat de Microsoft în anul 2003 cu circa 10 milioane de dolari, un record de invidiat. În anul 2005, compania Softwin a obținut două premii, pentru cel mai bun produs software al anului (Bit Defender & Professional Plus) și pentru cel mai inovativ produs românesc (Linux Defender);

ROMANIAN DATA SOFT (1992) – cu capital mixt româno-francez;

GeCAD (1992);

ADCOS ROMANIA SRL (1996)¹⁹⁷.

Muzica

În privința furnizorilor de PC-uri, la nivelul anului 2004, primele 5 locuri le ocupau Flamingo Computers (cu o cotă de piață de 14,5%), Hewlett-Packard (12,4%), Romsoft (11,5%), K-Tech (10,3%) și ComRace (6,9%). În ce privește sistemele de operare, piața se împarte între Windows (77,8%) și Linux (21,9%) urmate de Netware Unix (cu 0,1%)¹⁹⁸.

În piața IT&C din România, ponderea de servicii și soft este de circa 25,3%, la nivelul anului 2005, procent care ne plasează în urma Bulgariei, care depășise, încă din anul 2001, cifra de 30% și cu mult sub media Europei Centrale și de Est

(45%) sau a Franței (70%)¹⁹⁹.

După anul 2000, Internetul a devenit și în România un instrument de informare și comunicare, dar și un mediu de dezvoltare a unor aplicații de afaceri. Numărul de calculatoare personale și de internați cunoaște o creștere exponențială. Astfel, dacă în anul 2000 doar 3,6% dintre români dețineau un calculator, în 2003 această cifră a crescut la 10% (2,1 milioane de PC-uri) și a ajuns în 2005 la peste 22%, procentul fiind similar cu cel din Lituania, dar superior celui din Bulgaria (14%). Din numărul total de PC-uri, doar 7% sunt conectate la Internet. Conform aceleiași statistici furnizate de Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor (MCTI), dacă la nivelul anului 2001 existau circa 1 milion de utilizatori Internet, în anul 2005 s-a ajuns la 5 milioane și se prevede cifra de 5,5 milioane internați pentru anul 2006. Locațiile preferate de români pentru accesarea Internetului sunt: de acasă (40%), de la locul de muncă (33%), din instituții de educație (13%). Locațiile de tip Internet Cafè sunt utilizate cu o frecvență de 26%. În privința scopului folosirii Internetului, un sondaj european printre utilizatorii români relevă că 78% dintre aceștia caută informații, 40% muzică sau jocuri, 77% folosesc poșta electronică, iar 33% intră pe forum-uri on-line sau în camere de chat. Dintre companiile românești intervievate, 12% au răspuns că utilizează Internetul pentru a avea acces la servicii financiare și bancare.

Dacă în 1993, când începe aventura României pe Internet, erau înregistrate doar 10 domenii „.ro“, în anul 2005, numărul acestora atinge 108.250, din care 15% nu sunt funcționale, fiind fie rezervate pentru a fi speculate, fie neatractive.

La capitolul conexiuni, în România, la 31 decembrie 2004, existau 980.000 de conexiuni Internet, majoritatea covârșitoare (823.100) era reprezentată de conexiuni dial-up. La acea dată se mai înregistrau 87.300 de conexiuni prin cablu, 6.400 prin fibră optică, 15.600 prin radio și 4.100 prin DSL. Aproape 40% din numărul total de conexiuni la Internet în țara noastră aveau o viteză mai mare de 128 Kb/s.

De asemenea, este demn de subliniat că la nivelul anului 2002, toate ministerele aveau web-site propriu, 53 din 207 municipii au implementat sisteme informatice pentru plata taxelor/impozitelor locale prin mijloace electronice, 74% din prefecturi au web-site propriu, 98% din primăriile municipale și din consiliile județene dispuneau de web-site propriu. În privința formării specialiștilor în domeniul IT&C, România ocupă un loc de frunte. Astfel, cu circa 5.000 de tineri specializați anual țara noastră se situează, în anul 2003, pe primul loc în Europa și pe locul 6 în lume. Îmbucurător este și faptul că prin exceptarea la impozitul pe venit a persoanelor care lucrează în domeniul IT&C s-a atenuat migrarea specialiștilor (îndeosebi în SUA și Canada) de la 15% la 2% și a crescut personalul angajat în aceste activități cu peste 40% pe parcursul unui an²⁰⁰.

Potrivit statisticilor oferite de Trafic.ro, cele mai vizitate site-uri sunt în ordine mass-media, matrimoniale, locuri de muncă, site-uri cu muzică și dedicate spiritualității. Un număr impresionant de alogeni accesează domeniile „.ro“. Spre exemplificare, la nivelul lunii august 2005, s-au înregistrat nu mai puțin de 10.763.338 de persoane din străinătate. Cei mai atrași de spațiul internetic românesc sunt americanii, care dețin 19% din totalul vizitelor. Le urmează: britanicii (5%), germanii și canadienii (4%), italienii (3%), dar și

accesări „exotice“ din Guineea, Insulele Cook sau Malvine²⁰¹.

În perspectivă se preconizează, în linii mari:

- creșterea considerabilă a vânzărilor de notebook-uri (laptop-uri) – odată cu dezvoltarea acumulatorilor pe bază de metanol propuși de IBM și Sanyo, care asigură o independență de 8 ore. Alături de telefoanele celulare, „ordinatele de buzunar“ asigură așa-zisa „comunicare nomadă“ și ștergerea frontierelor dintre spații; accelerarea serviciilor mobile de Internet, astfel încât un mare număr de utilizatori din zonele rurale, fără linie telefonică fixă, să se poată conecta la Internet (până în anul 2010 se estimează că toate telefoanele mobile de pe piață vor permite accesul la Net);

- punerea în aplicare a proiectului *City Net*, care presupune dezvoltarea unor „orașe digitale“ alese dintre cele care au peste 200.000 de locuitori;

- demararea unui proiect public privat privind furnizarea de servicii Internet la sate prin liniile electrice, de fapt un test în vederea implementării tehnologiei PLC (Power Line Communications), ca alternativă de acces la comunicații în zone rurale și reducerea decalajului digital dintre urban și rural. Tehnologia PLC este o revoluție în sistem experimentată deja în SUA de către Google, Hearst Corporation și Goldman Sachs. Comisia Europeană a elaborat și ea un act privitor la PLC, în aprilie 2005, pentru ca țările membre să vină cu măsuri clare în domeniu. În paralel, se vorbește și de tehnologia „Broadband-in Gas“, adică Internet prin țevile de gaz, brevetată de compania Nethercomm, care încearcă să-și extindă serviciul pe teritoriul SUA atât pentru persoane fizice, cât și pentru mediul business. În România, primele încercări de utilizare a tehnologiei PLC au fost făcute în anul 2005 de Electrica Muntenia-Sud într-un bloc din zona Unirii din București, precum și într-o unitate de învățământ. A urmat satul Mărășești din comuna Band, jud. Mureș. Avantajul noii invenții este acela că valorifică o infrastructură, cea electrică, existentă în majoritatea locuințelor. Astfel se creează premisele dezvoltării serviciului universal de tip acces la punct fix; în paralel cu aceste aplicații, la sfârșitul anului 2005, s-a experimentat și tehnologia WiMAX, care poate oferi acces wireless la Internet pe suprafețe de până la 50 km² din unități mobile. Pentru verificarea în regim normal de trafic a noii tehnologii, operatorul român, Societatea de Radiocomunicații, a decis să instaleze, în perioada septembrie – decembrie 2005, șase stații de bază WiMAX, în județele Cluj, Timiș și Suceava;

- conectarea, până în anul 2008, a tuturor școlilor din mediul rural la Internet, folosindu-se rețeaua de peste 3.600 de km de fibră optică a CFR;

- introducerea *Programului de promovare a lecturii și de „reinventare“ a bibliotecii ca instituție infodocumentară de prim rang*, care prevede cuplarea a 300 de biblioteci din localități de mărimi diferite, din diverse zone ale țării, într-o rețea on-line și crearea unui fond de carte virtuală;

- *Economia bazată pe cunoaștere* este un proiect detașat din sintagma „Societatea Cunoașterii“ și are în vedere asigurarea accesului cetățenilor la serviciile moderne de telecomunicații și reducerea discrepanțelor în domeniul educației IT&C. Societatea Cunoașterii este o etapă în dezvoltarea umană care succede societății postindustriale. De altfel, termenii alternativi inițiali se referă la „societatea postindustrială“, „societatea postcapitalistă“, „societatea bazată pe știință“, „societatea bazată pe cunoștințe“ și, în fine, „societatea informațională“ (pe care unii teoreticieni o consideră o preetapă a

Societății Cunoașterii, alții o suprapun acesteia din urmă), strâns legată de performanțele NTIC de inovare, prelucrare, stocare și diseminare a informației. O predefinire a Societății Cunoașterii, sub forma societății informaționale, se întrezărește, în 1957, la Conferința Internațională a oamenilor de știință de la Londra, odată cu conturarea conceptului de știință informației care va deveni știința societății informaționale, așa cum fizica a fost și este știința societății industriale. Economistul american Fritz Machlup (1962) introduce și sintagma „industria cunoașterii“, iar sociologul Daniel Bell (1973) descrie configurarea noii societăți, bazată pe cunoaștere, ca fiind „o colectivitate de angajați având muncă de concepție și fiind interconectați prin intermediul unei infrastructuri computerizate“. În ultimul timp se manifestă tot mai mult tendința de amnezicere a conceptului de „societate postindustrială“ și de impunere a sintagmei „epoca informației“ sau epoca „sectorului cuaternar“ (de prestare a serviciilor informaționale), având la bază „știința informației“. În altă ordine de idei, economia mondială a intrat într-o etapă în care cunoașterea este principala resursă, în care știința (informația) devine factor de producție și vector de putere, principiu fundamental de organizare socio-economică și culturală. Un rol important în definirea și aplicarea conceptului de Societatea Cunoașterii l-a avut dezvoltarea structurilor și programelor informaționale și comunicaționale, care a culminat cu configurarea Internetului ca un sistem informatic cu vocație globală, ce permite creșterea exponențială a informației, socializarea accentuată a acesteia, internaționalizarea fluxului de cunoștințe și convertirea acestuia în marfă. Mitul satului global din punct de vedere comunicațional – informațional, prezis de McLuhan, capătă contur teoretic, până la realizarea practică având, însă, de surmontat bariere economice și socio-culturale ca: rețele de telecomunicație subdezvoltate, informatică individuală precară, potențial redus pentru educare și formare, incompatibilități religioase care pot produce șocuri culturale (vezi fundamentalismul și integristul islamice versus hedonismul și liberalismul occidentale), retard civilizațional etc. În principiu, Societatea Cunoașterii va fi un privilegiu pe care și-l acordă țările puternic dezvoltate și cu o infrastructură comunicațională solidă, ca SUA, unde, în anul 2000, 85% din angajați folosesc computerul la locul de muncă (în domeniul bancar se depășește chiar procentul de 95%), iar contribuția tehnologiilor informaționale și comunicaționale la rata de creștere a economiei este estimată a fi cuprinsă între 20 – 60%.

Țările europene, conștiente de devansul față de SUA, au luat inițiativa *e-Europe 2002 – O societate informațională pentru toți* (Bruxelles 2000), un plan coerent de acțiuni elaborat de Consiliul Europei și Comisia Europeană privind promovarea Societății Cunoașterii la nivel european, accelerarea implementării tehnologiilor digitale în țările membre și aspirante. Obiectivele fundamentale din strategia *e-Europe* sunt:

- „Asigurarea comunicării on-line (prin Internet) pentru fiecare școală, locuință, întreprindere, instituție din administrația publică;

- Crearea culturii digitale și antreprenoriale a Europei, de care să beneficieze investitorii dinamici care vor finanța și dezvolta aceste idei noi;

- Asigurarea respectării principiului conform căruia tranziția la era digitală ar trebui să fie un proces care să includă întreaga societate, să asigure încrederea consumatorilor și să consolideze coeziunea socială²⁰².

Eminescu

În iunie 2001, la summit-ul european de la Göteborg, în strategia *e-Europe* + (corectată în mai 2001 la Conferința ministerială de la Varșovia) s-a inclus un obiectiv referitor la accelerarea asigurării elementelor fundamentale pentru Societatea Informațională și adoptarea hotărârilor din acquis-ul comunitar în țările candidate la aderare, dintre acestea făcând parte și România.

În baza acestor documente și în țara noastră, prin H.G. nr. 1440 din decembrie 2002, a fost aprobată *Strategia națională pentru dezvoltarea Societății Informaționale și imple-*

mentarea economiei bazate pe cunoaștere. În primul capitol al Strategiei... se definește Societatea informațională și obiectivele acesteia: „Societatea informațională reprezintă o nouă etapă a civilizației umane, un alt mod de viață, calitativ superior, care implică folosirea intensivă a informației în toate sferile activității și existenței umane, cu un impact economic și social major. Societatea informațională permite accesul larg la informație membrilor săi, un nou mod de lucru și de cunoaștere, amplifică posibilitatea globalizării economice și a creșterii coeziunii sociale. Suportul tehnologic al noii societăți se constituie prin convergența a trei sectoare: tehnologia informației, tehnologia comunicațiilor și producția de conținut digital. Progresul tehnologic a permis apariția unor noi servicii și aplicații telematice multimedia, care combină sunetul, imaginea și textul, utilizând toate mijloacele de comunicație (telefon, fax, televiziune, calculatoare etc.). Dezvoltarea acestor noi mijloace de comunicație și tehnologie a informației reprezintă un factor important de creștere a competitivității agenților economici, deschizând noi perspective pentru o mai bună organizare a muncii și crearea de noi locuri de muncă. Totodată, se deschid noi perspective pentru modernizarea serviciilor publice, a asistenței medicale, a managementului mediu, precum și noi căi de comunicare între instituțiile administrației publice și cetățeni. Accesul larg la educație și cultură – pentru toate categoriile sociale, indiferent de vârstă sau localizare geografică – poate fi, de asemenea, realizat cu ajutorul noilor tehnologii (...). Noile tehnologii digitale fac ca accesul, stocarea și transmiterea informației să fie din ce în ce mai facile și mai accesibile ca tarife. Disponând de informația digitală, aceasta poate fi transformată în noi valori economice și sociale, creând imense oportunități pentru dezvoltarea de noi produse și servicii. Informația devine resursă-cheie și factor de producție pentru economia digitală“.

Următorul capitol al *Strategiei...* face o enumerare a principalilor indicatori privind dezvoltarea tehnologiilor informaționale din România la nivelul anului 2001, incompatibili cu realitatea anului 2005, prezentată mai sus. Interesante, însă, sunt concluziile *Strategiei...* elaborate pe baza unei analize SWOT. Dintre punctele tari, favorabile transpunerii în practică a *Strategiei...*, cităm: Politică actuală favorabilă dezvoltării NTIC și Societății Informaționale; Resursele și potențialul uman, de înaltă calificare; Ritmul de dezvoltare al sectorului IT (15% în România față de 8% pe piața mondială); Posibilitatea extinderii accesului la Internet datorită rețelei CaTV; Dezvoltarea infrastructurii pe bază de fibră optică. Dintre punctele slabe, mai greu de depășit, relevăm: Nivelul scăzut al indicatorului PIB/locuitor; Salariul redus al specialiștilor din domeniul TIC; Numărul mic de PC-uri conectate la Internet; Nivelul scăzut al accesului la magistralele de comunicații și Internet etc.

De aici necesitatea urmării cu exigență a obiectivelor prioritare:

1. Consolidarea infrastructurii informaționale și a industriei TIC;
2. Asigurarea accesului pe scară largă la serviciile Internet;
3. Educarea și pregătirea resurselor umane pentru Societatea Informațională;
4. Stimularea realizării și utilizării serviciilor specifice Societății Informaționale (accelerarea e-comerțului, a e-guvernării etc.);

5. Asigurarea serviciilor medicale bazate pe TIC;

6. Stimularea creării și diseminării informațiilor și cunoștințelor cu mijloace electronice;

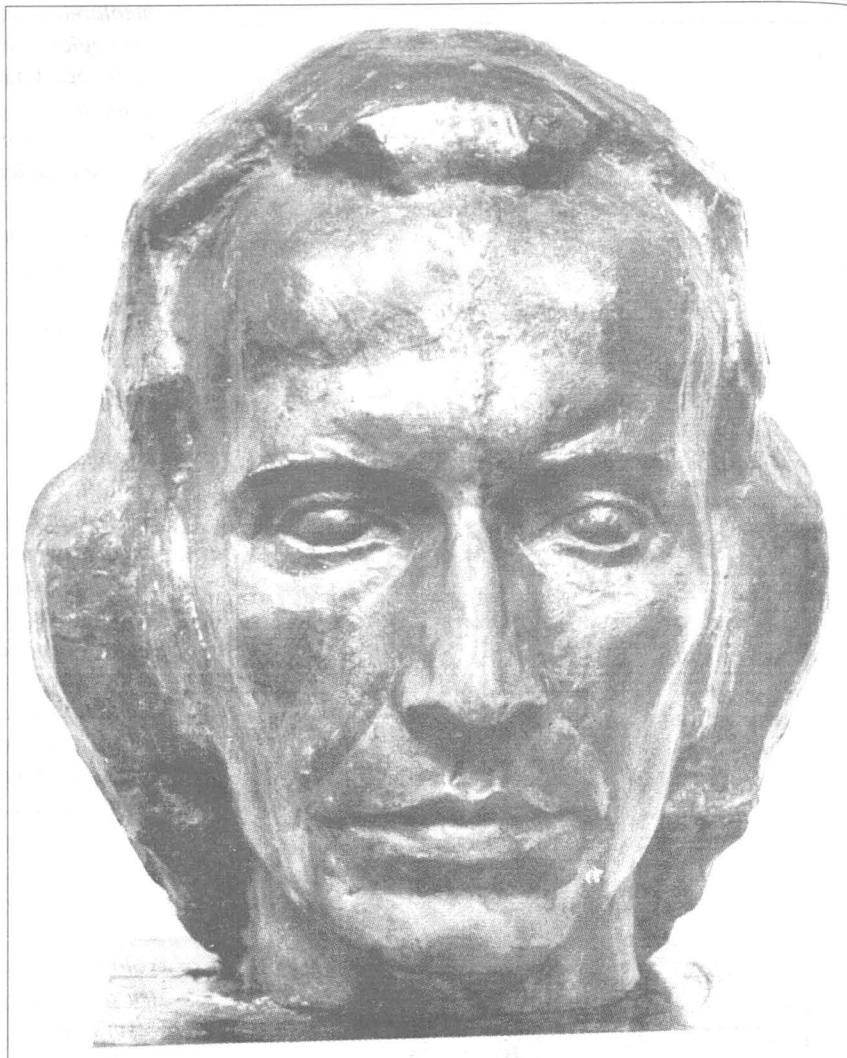
7. Sisteme inteligente de transport;

8. Controlul mediului înconjurător;

9. Securizarea rețelelor și măsuri antifraudă pentru prevenirea și combaterea criminalității electronice.

Aplicarea *Strategiei...* a început cu stabilirea unui cadru juridic, legi și ordonanțe guvernamentale, compatibil cu acquis-ul comunitar în domeniul Societății Informaționale. Astfel, între anii 2001 – 2003, s-au adoptat importante acte normative care reglementează: accesul la rețea, semnătura electronică, comerțul electronic, achiziții publice prin licitații electronice, încasarea prin mijloace electronice a impozitelor și taxelor locale, regimul juridic al cărților electronice de identitate, combaterea criminalității informatice etc. Din cele expuse mai sus se înțelege că Societatea Informațională a apărut și s-a dezvoltat odată cu apariția Internetului, principalul vector tehnologic al acestei societăți. Cu cât funcționalitățile computerului se multiplică și sistemul de rețele se extinde, cu atât mai mult în jurul acestei macrostructuri se țese un cult care atinge proporțiile unei religii planetare. „Profeți” ca profesorul Nicolas Negroponte, de la MIT (Massachusetts Institute of Technology) sau miliardarul din Seattle, Bill Gates, nu se sfiesc să ne anunțe că „ne așteaptă raiul pe pământ”, că „noile tehnologii înseamnă mai multă libertate, mai multă utilizare, mai multă bogăție, mai multă democrație, mai multă cunoaștere. Este omisiunea unei lumi totodată diferită și global mai bună”²⁰³.

Celor doi profeți li se adaugă oficanți zeloși ai cultului, adoratori mistici care descriu Internetul ca pe o sursă a cunoașterii absolute, a unității, a armoniei, a solidarității umane, a interactivității non-violente, a transparenței totale (care va reduce motivele de conflict), a democrației reale (participative), a ubicuității (de a putea fi în mai multe locuri deodată, de a trăi mai multe vieți în paralel), a liberei circulații (virtuale). De asemenea, Internetul este cel mai sigur mijloc de ștergere a frontierei dintre viața publică și privată, de abolire a cenzurii, de eludare a Legii Copyright-ului (Negroponte spune că această lege este total depășită și susține că „pur și simplu este imposibil să se restrângă libertatea omului de a emite informații”), de instruire și educație, de „reunire a spiritelor într-un același ansamblu informațional” (noosfera) și de realizare a comuniunii universale. Este evident că această omnipotență a Internetului este exacerbată, că cei „drogați cu LSD-ul computerului” n-au cum să deceleze și pericolele care pot să apară în urma fetișizării și a anomiei din rețea. Din cul-

Bălcescu

tu Internetului rămân, însă, numeroasele facilități pe care computerul și rețeaua le oferă spre amplificarea confortului material și spiritual al omului contemporan.

Bibliografie și note

194. Filip, F.G.; Popa, I. – *Ibidem*.
195. Drăgănescu, M. – *Ibidem*.
196. Ioniță, C. – „Capitala, în topul software” în: „Jurnalul Național”, 4 febr. 2005.
197. În: *Ghidul Comunicațiilor IT&C*, 2004.
198. În: „Evenimentul Zilei” nr. 3917, 16 nov. 2004.
199. Rădescu, Alexandru – „200 milioane de euro în IT&C” în: „Jurnalul Național”, 13 apr. 2005.
200. Zecheru, M. – *Biblioteca publică în sistemul cunoașterii*, București, Editura Universitară, 2005.
201. Ioniță, C.; Rădescu, A. – „Românii iau cu asalt realitatea virtuală” în: „Jurnalul Național”, 12 sept. 2005.
202. Drăgulănescu, Nicolae – *Știința și tehnologiile informației*, București, Editura Agir, 2004.
203. Breton, Philippe – *Cultul Internetului*, București, Editura CNI Coresi SA, 2001.

Agenda culturală

Salonul Internațional de Carte pentru Copii – Chișinău 2006

Salonul Internațional de Carte pentru Copii, ediția a X-a, s-a desfășurat în perioada 5 – 8 aprilie 2006, în Republica Moldova, în localul Teatrului Republican de Păpuși „Licurici”.

Organizatorii acestui eveniment au fost Secția Națională a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY), Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova, Ministerul Educației, Tineretului și Sportului al Republicii Moldova, Primăria Chișinău, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO, Uniunea Scriitorilor din Moldova, Uniunea Artiștilor Plastici din Moldova, CIE „MOLDEXPO” S.A., Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Teatrul Republican de Păpuși „Licurici”, Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi” Iași, Asociația Editorială NOI, Societatea de Distribuție a Cărții PRO-NOI.

Inaugurarea Salonului a avut loc miercuri, 5 aprilie, la ora 10.00. Cuvântul de deschidere l-a avut Claudia Balaban, director al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” și președinte al Secției Naționale a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret. Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Marian Lupu, a adresat copiilor un mesaj de salut și o invitație în lumea lecturii. Dragoș Ciobanu, elev al Liceului „Prometeu” din Chișinău a deschis, de asemenea, Salonul prin muzică, anunțând un gând regăsit pe tot parcursul întâlnirilor din cadrul Salonului: „Carte românească, cinste cui te-a scris”.

Tot în prima zi, editurile și-au prezentat cărțile prin momente artistice la standul propriu. Printre reprezentanții de onoare ai editurilor amintim: Ambasadele Ucrainei, Belarusului, Germaniei și Chinei în Republica Moldova. Au avut loc prezentări de carte ale Editurilor Iulian, Univers Pedagogic, Universul, Pontos, Cartea Moldovei.

A doua zi a Salonului a fost dedicată mai multor evenimente: prezentări de carte, Simpozionul *Biblioteca – mediu de comunicare și socializare a copiilor*, Atelierele *Managementul Informatizării Bibliotecilor și Ispita Cuvântului*.

Din Chișinău, și-au prezentat aparițiile editurile Dragodor, Prut Internațional, Epigraf, Arc, iar din Timișoara au fost prezente editurile Augusta-Artpress și Marineasa.

În cadrul Simpozionului *Biblioteca – mediu de comunicare și socializare a copiilor*, desfășurat în incinta Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu”, bibliotecarii din Chișinău, Iași, Galați, Piatra-Neamț, București, Cluj și Timișoara au prezentat comunicări legate de strategiile de comunicare și socializare a utilizatorilor în bibliotecile în cadrul cărora își desfășoară activitatea. Cu această ocazie au fost expuse modalitățile de realizare a celor două obiective profesionale menționate, dificultățile întâmpinate în cadrul proceselor de implementare a strategiilor de comunicare și socializare, precum și promovarea unor proiecte care au ca finalitate eficientizarea acestor obiective. Invitata de onoare a Simpozionului a fost Judy O’Malley, editor și consultant în domeniul literaturii pentru copii, director executiv la Charlesbridge Publishing,

SUA, care a susținut prelegerea *Bibliotecile pentru copii în SUA: concept de organizare*.

Sub diferite ipostaze – templu al cărții, centru de integrare socială a copiilor, centru de educație permanentă, lumea copiilor, labirint – biblioteca a fost considerată locul privilegiat, unde jocul, lectura și studiul formează un desen armonios cu ajutorul căruia copiii învață să privească în lumea de basm și să comunice despre această lume celorlalți.

În cadrul Atelierului *Managementul Informatizării*, au fost prezentate lucrări privind eficientizarea programelor automatizate integrate de bibliotecă – TINLIB, BiblioPhil, Aleph, precum și stadiul informatizării bibliotecilor din Baia Mare, Piatra-Neamț, Timișoara și Iași.

Întrunirea copiilor – laureați ai concursurilor naționale și internaționale de creație literară denumită *Ispita cuvântului* – a constat în prezentarea cărților *Păpușa de cristal* de Augustina Florea, *Testul de suflet* de Ana Panovici, *CD-ul Lunii* de Cristian Plăieșu-Dvornic. Claudia Patrocle – scriitoare, coordonatoare a Salonului literar-artistice „La Creangă” – și Eugenia Bulat – scriitoare, redactor-șef al revistei „Clipa Siderală” – au moderat discuțiile pe marginea cărților, au găzduit recitalurile și au organizat concursurile pentru copii.

Pe data de 7 aprilie, scriitoarea Claudia Patrocle a lansat volumul *Domnița-Păstorită*, care a fost considerat „cartea-surpriză”, fiind editat și oferit copiilor prezenți la Salon în 15.000 de exemplare gratuite. În a treia zi a Salonului au fost lansate și alte volume, printre care amintim: *Prințesa Fluture* de Iulia Hasdeu, *Proverbele mele* de Manole Negru la Editura Pontos, Chișinău; *Cartea Ștefaniei* de Ștefana-Maria Petean, *Povești țigănești* de Barbu Constantinescu și *Păhărelul cu nectar* de Valeriu Anania la Editura Limes, Cluj-Napoca; Galațiul a fost prezent cu volumele Editurii Pax Aura Mundi: *Personaje tâlcuite* de Olimpia Sava, *Legănați de anotimpuri* de Geta Mocanu, *Miresmele copilăriei* de Elena Tudose, *În căutarea epicului* de Marcela Ciobanuc, și tot din Galați, Editura N’Ergo a fost prezentă cu volumul *Țara de sub picior: Cartea Verde a verzușilor* de Victor Cilincă. Au fost prezenți autori din Galați, printre care îl menționăm pe Paul Sân-Petru cu volumul *Cine face liniștea*, apărut la Editura Muzeului Național al Literaturii Române. Din Iași au lansat volumele *Cetatea gânditoare. Semn în labirint* – Nicolae Busuioc, *Poveștile de la Bojdeucă* – Constantin Parascan, *Acvila neagră. Nunta domniței Olena* – Ion Muscalu, *Moș Nicuță în Deltă* – Corina Matei-Gherman, *Aproapele dilematic* – Ion Baba, *O aventură de zile mari* – Ion Țăranu. Tot aici, Emil Vasilescu a lansat volumul *Contraforturi. Bibliologie și istorie literară*.

De asemenea, a treia zi a sărbătoririi Copilăriei și a Cărții pentru Copii a găzduit conferința lui Judy O’Malley – *Cartea pentru copii în SUA – programe de editare și promovare*, care a subliniat mesajul comun al bibliotecarilor, profesorilor, editorilor și ilustratorilor de carte pentru copii din România, Republica Moldova și Statele Unite ale Americii în ceea ce privește colaborarea și promovarea cărții pentru copii.

A patra zi a Salonului a fost dedicată prezentării volu-

mului de poezii creștine *De ce plânge lumânarea* al scriitoarei Raisa Plăieșu și decernării premiilor Salonului, în care au fost remarcate „Cartea anului“, „Simpatia copiilor“, „Cartea cognitivă“, „Cartea de referință“, „Cea mai reușită colecție de carte pentru copii“, „Cea mai reușită prezentare grafică a cărții“, „Cea mai reușită ilustrație de carte în original“, „Cea mai reușită traducere“, „Cel mai frumos amenajat stand“ și premiile pentru mass-media.

De-a lungul unui deceniu, Salonul a promovat întâlnirile benefice ale bibliotecarilor, profesorilor, scriitorilor, editorilor de carte, ilustratorilor și reprezentanților instituțiilor de cultură cu utilizatorii. De asemenea, a găzduit prezentări și

lansări de carte, concursuri și manifestări artistice.

Mulțumim organizatorilor pentru calitatea și valoarea organizării evenimentelor Salonului, îi felicităm pentru efortul de a aduna în același loc pe cei care creează pentru copii, pe cei care ilustrează și editează cărți pentru copii, pe cei care oferă cartea copiilor spre lectură și studiu.

Ne exprimăm cu această ocazie speranța unor întâlniri mai dese de aceeași anvergură, esențiale pentru a păstra un contact permanent cu universul fascinant al cărții pentru copii.

G. T.

Intermediarii și selectanții activi ai mediului informatizat în bibliotecă

Gabriela TOMA

Analizând conceptele de comunicare și socializare în contextul unei biblioteci pentru copii, trebuie să subliniem de la bun început că aceste două obiective biblioteconomice presupun coexistența unor mijloace tradiționale și moderne de realizare. Acest fapt se datorează tendințelor actuale de schimbare a paradigmei percepției sociale a individului, paradigmă care începe să ia ființă la Biblioteca pentru copii ION CREANGĂ a Bibliotecii Metropolitane București.

Comunicare și socializare între tradițional și modern

Din varietatea instanțelor de socializare, a instituțiilor și organizațiilor implicate în educație, biblioteca joacă rolul unui intermediar activ, înțelegând prin aceasta o interacțiune permanentă, renunțându-se la imaginea bibliotecarului ca agent socializator într-o relație cu o singură direcție: de la adult spre copil.

La rândul său, utilizatorul este selectantul activ al mediului, al mijloacelor de informare și comunicare.

Dacă mesajul are ca finalitate dezvoltarea comunicării și a socializării, pe lângă bibliotecarul-emisător și utilizatorul-receptor trebuie să luăm în considerare mediul în care comunicarea are loc, fie că este o comunicare față în față în cadrul unor dialoguri și activități culturale, fie că este vorba despre mediul comunicațional care include diferite suporturi electronice.

Folosind tehnologia computerelor, îi putem încuraja pe utilizatori să examineze alternativele și să devină parte activă a sistemului strategiilor de comunicare și socializare. Mediul dinamic al deprinderilor sociale promovate de computer cu acces la rețelele locale, naționale și internaționale aduc un plus de interacțiune și comunicare între utilizatorii-copii, profesori, părinți și alți membri ai comunității de orice tip.

Socializarea utilizatorilor de bibliotecă reprezintă interiorizarea modelelor de comportare, a atitudinilor și valorilor spațiului social din care utilizatorul face parte. Mai mult decât atât, aceasta nu se reduce la un proces liniar de transmitere – interiorizare¹, ci este o construcție continuă a structurilor subiective de interpretare a imaginii proprii și a celorlalți.

Un element esențial de menționat este designul interior al bibliotecii. Trebuie creat un spațiu atrăgător care să promoveze o socializare activă. Aspectul spațiului, culorile, decorarea, materialele folosite pentru mobilier, echipamentele, semnalizatoarele au implicații esențiale atât la nivelul funcționalității, cât și al comportamentului. Designerii nu trebuie să uite că utilizatorii-copii au propriile lor preferințe, curiozități și nevoi, își folosesc corpul în mod diferit decât adulții. De seori, copiii învață și se joacă în situații neobișnuite pentru adulți. Acest lucru se întâmplă până în momentul în care ei devin conștienți de conceptul de spațiu intim, personal. Ei lucrează în grupuri, doresc aceleași cărți, doresc să colaboreze și să comunice. O minicasă pentru lectură, o masă amplasată într-un minifoisor, un cort, turnuri, o zonă octogonală delimitată cu canapele, un pod, un trenuleț, o barcă, un șarpe sau o omidă sunt elemente importante de design unde copiii preferă să se joace și să citească. Acestea conferă varietate, utilitate și încurajează creativitatea.

Trebuie avute în vedere două abordări diferite ale comunicării și socializării: tradițională și modernă.

Comunicarea și socializarea de tip tradițional presupun întâlnirea directă cu utilizatorul.

Precizez câteva tipuri de comunicare: cea interpersoanală dintre bibliotecar și utilizator, comunicarea de grup, dintre bibliotecar și grupuri definite de utilizatori.

Aceste forme de comunicare necesită raportarea la un concept mai larg cunoscut sub denumirea de cultura copilului, concept care se opune doar parțial culturii adultului.

Cultura copilului se referă la expresiile culturale create pentru copii, de copii și împreună cu ei². Cele care sunt destinate copiilor sunt realizate și planificate de adulți cu scopul de a-i coopta într-un proces de comunicare și socializare. În cadrul expresiilor culturale create împreună cu copiii, aceștia se exprimă sub coordonarea unor profesori care colaborează cu biblioteca sau sub coordonarea directă a bibliotecarilor. De exemplu, pentru tema *Marea*, utilizatorii-copii sunt invitați să realizeze desene, picturi pe pânză sau obiecte, să recite poezii, să interpreteze anumite fragmente muzicale în legătură cu tema dată.

Ca o oglindă a sistemului educațional, biblioteca tinde

să-și îndeplinească rolul modern de creare de competențe, de instrumente pe care utilizatorul-copil să le folosească și să le exerseze în mediul educațional și social.

Biblioteca este un forum pentru cultura jocului, unde utilizatorul-copil învață și se descoperă, se socializează prin cunoașterea celorlalți utilizatori de aceeași vârstă sau de vârste diferite, aspirând spre aceleași valori.

Tot aici copilul descoperă ce înseamnă să comunici întru cultura frumosului, lucru care se realizează prin participarea la vernisajele expozițiilor de artă plastică în spațiul special amenajat expunerii picturilor, desenelor, obiectelor artistice.

Cu ocazia vernisajelor, criticii de artă vorbesc participanților despre valoarea lucrărilor, interacționând cu aceștia prin intermediul dialogului, actorii invitați le spun povești și ghicitori, îi invită să facă incursiuni în lumea cărților, mimând nevoia de ajutor în descoperirea unor etape sau în obstacolele pe care personajul din povești le înfruntă.

Prin practicarea jocurilor și participarea la concursuri în incinta bibliotecii, utilizatorii-copii interacționează, preiau și schimbă roluri, acest aspect constituind o activare cognitivă, afectivă și motric-emoțională, luând seama de validarea sau sancționarea unor comportamente în vederea formării simțului estetic și civic.

Orele de lectură în cadrul cărora învățătorul sau bibliotecarul citește o poveste pot fi transformate în mici scenete în care personajele interacționează, putând fi prelungite prin organizarea unor dezbateri despre sensul moral al poveștii sau în legătură cu perspectiva utilizatorilor-copii asupra respectivei povești. Ele dezvoltă competențe de autocontrol și status social și de valori estetice, având rolul de a forma deprinderi de muncă intelectuală în procesul de învățare, selectare și comunicare a informațiilor.

Expozițiile de carte, evocările culturale, viziunea de filme documentare sau desene animate în cadrul video workshop-urilor, atelierele de informatizare, concursurile între școli desfășurate în incinta bibliotecii, sesiunile de creații personale – desen, poezie, proză – întâlnirile cu actorii teatrelor pentru copii – toate acestea sunt situații în care copiii comunică, se comunică și se socializează. Fiind puși în situația de a lucra și de a crea împreună, copiii conștientizează sentimentul apartenenței la un grup, dar învață, totodată, să respecte și păreriile celorlalți. Ei pun întrebări legate de ideile, păreriile sau sentimentele lor față de o anumită situație sau eveniment.

Helene Høyrup, profesor la Școala Regală de Biblioteconomie și Știința Informării din Danemarca, un specialist de marcă în domeniul bibliotecilor pentru copii și al culturii copilului, cu care Biblioteca ION CREANGĂ comunică despre noile probleme și proiecte culturale pentru copii, ne-a informat în urmă cu câteva zile despre noile debateri ale momentului. Un subiect de mare amploare în momentul de față este situarea bibliotecii la intersecția dintre două grupuri de concepte: comunicare/cultură, pe de o parte, și socializare/educație, pe de altă parte. În principal, acest fapt se datorează accentului pus pe dezvoltarea competențelor, ansambluri structurate de cunoștințe și deprinderi dobândite prin învățare. Pentru copiii de vârstă I – până la 9 ani, bibliotecile organizează ateliere media, care implică animație pe calculator, lecturi și spectacole. Pentru copiii de vârstă a II-a – de la 10 la 14 ani – bibliotecile experimentează o îmbinare a ofertelor bibliotecilor și atelierelor de genul celor realizate în școli, ateliere de scriere în cadrul cărora scriitorii specializați cooperează cu copiii, animație pe calculator și jocuri educative.

Comunicarea și socializarea de tip modern impun un alt tip de adresabilitate și de răspuns. Prin aceasta înțelegem dezvoltarea unor competențe care au aceeași finalitate, dar cu

mijloace diferite, în speță electronice. Bibliotecile fac eforturi pentru a se adapta noilor idei ale secolului XXI.

Printre indicatorii de calitate pentru educație continuă stipulați în cadrul Consiliului European de la Lisabona din 2000, la Aria A sunt menționate deprinderile de cetățenie activă culturală și deprinderile sociale. Educația continuă – *lifelong learning* – este într-o relație strânsă cu incluziunea socială. Spre deosebire de instruire, care are loc într-un cadru instituționalizat, educația permanentă implică formarea competențelor de comunicare, precum și formarea unei personalități autonome a copiilor bazate pe discernământ, spirit civic și conștiința propriei identități sociale și culturale.

Tehnologiile moderne redefinesc ipostazele comunicării și socializării în bibliotecă. Ele nu constituie o simplă alternativă pentru modulele tradiționale. În ultimă instanță, bibliotecarii trebuie să ia în considerare cel fel de status social ajută să ia ființă în cadrul socio-economic și cultural dat. Schimbarea de paradigmă are în vedere imperativul social de a crea utilizatori motivați, calificați și pe toată durata vieții. Biblioteca participă la acest obiectiv, prin ajutorul tehnologic, pentru localizarea și utilizarea resurselor în vederea realizării procesului de educație permanentă și la distanță. Obiectivele conceptului de *lifelong learning* – și prin urmare și ale bibliotecii – sunt următoarele: accesul la rețele și asistență de specialitate pentru navigare, stații de lucru multimedia, organizarea simpozioanelor, a dezbaterilor tematice, difuzarea de informații educative, asistență pentru educația la distanță și poate cel mai important obiectiv – atenuarea discrepanțelor dintre cei bine informați și cei slab informați³.

Printre documentele folosite în procesele de perfecționare continuă amintim documentele multimedia, un complex informațional unitar sub aspectul imaginii în mișcare și al textului. O oră de artă în incinta bibliotecii poate combina suportul informațional, imaginile, precum și fundalul sonor ce însoțește o anumită imagine sau un grup de imagini.

În cadrul work-shop-urilor, sunt folosite casetele audio și video, CD-urile și CD-ROM-urile. Acestea conțin filme artistice pentru copii, filme documentare – în domenii precum literatură, cultură și civilizație românească și universală, artă plastică, arhitectură, muzică, desene animate, colecția Discovery.

În ceea ce privește CD-urile, acestea sunt materiale importante folosite în cadrul unor activități culturale și ateliere media. Ele presupun existența unui grup de vârste apropiate, spațiul dedicat întrunirii și discuții pe baza informațiilor oferite de aceste tipuri speciale de materiale.

În cadrul orelor de desen și comunicare sunt folosite CD-urile cu povești. La orele de istorie, civilizație și cultură generală sunt consultate, spre exemplu, *Enciclopedia Britanica* 2004 și 2005, *Enciclopedia copiilor*, la cele de literatură sunt folosite cărțile virtuale pentru creșterea unor fragmente care conțin motive și teme recurente. În cazul orelor de limbi străine desfășurate în bibliotecă, se folosesc dicționare și CD-uri pentru învățarea limbilor engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană, ghiduri de conversație și gramatici pentru limbile menționate.

Prin intermediul e-mail-ului⁴, bibliotecarul comunică cu utilizatorii-copii, menține un contact permanent cu aceștia prin informarea lor cu privire la programul activităților culturale, trimite invitații. De asemenea, folosind baza de date a utilizatorilor, bibliotecarul trimite mesaje electronice de zilele

aniversare, onomastice sau cele dedicate copilului la nivel internațional.

Mijloacele selectate de utilizatorii-copii pentru a se juca și învăța devin surse de inspirație pentru interacțiunea socială și formarea sinelui social, a identității sociale.

Cele două perspective menționate trebuie să coexiste și să se completeze. Astfel, atribuirea de roluri sociale în cadrul unui joc pe calculator poate determina întâlniri pe o temă dată și discuții, așa cum o anumită activitate culturală desfășurată de bibliotecă poate determina discuții pe chat. Biblioteca modernă legitimează relația intelectuală dintre informație și utilizator. Funcția bibliotecarului de intermediar activ este o ipostază necesară, reflectată de un mediu social în cadrul căruia informația se prezintă din ce în ce mai mult pe suport electronic. În bibliotecă accentul se pune pe modalitățile electronice de personalizare a relațiilor cu utilizatorii, oferirea de asistență pe calculator pentru navigarea pe Internet, explorarea resurselor informatizate.

Căutarea interactivă a informației poate fi înțeleasă ca o formă de comunicare – creație, atunci când nevoia de informare implică identificarea surselor de informare asupra unui subiect dat.

Apartenența la societatea informațională depinde de accesul la tehnologia informației și comunicațiilor; totodată, apare un alt tip de exigență privind atenția și reacția bibliotecarilor la solicitările utilizatorilor de mijloace electronice.

Comunicarea prin intermediul Internetului se realizează fie în timp real (chat room-urile), fie în momente diferite (e-mail-ul și news-grup-urile). În comparație cu întâlnirile față în față, oamenii dispun de mai mult timp pentru a-și exprima opiniile, pentru a comunica. Utilizatorul de Internet se poate socializa, poate contacta alte persoane aflate la mii de kilometri distanță. Chat-ul, conferințele și atelierele audio-video sunt viitoarele mijloace tehnologice de comunicare.

Aceste elemente ale mediului virtual modelează și își pun amprenta asupra felului în care se comportă social și felul în care comunică utilizatorii în realitatea de zi cu zi.

Printre efectele negative de care biblioteca trebuie să țină cont menționăm faptul că tipul de socializare prin intermediul mijloacelor electronice poate avea ca efect, paradoxal, o scădere în competențele de comunicare față în față, care presupune o comunicare scrisă și mai puțin verbală, precum și sentimentul de înstrăinare a celorlalți, datorită dorinței de a sta cât mai mult conectat.

Din păcate, în momentul actual, bibliotecile pentru copii din România nu dispun de numeroase computere pentru a întâmpina integral nevoile utilizatorilor. În alte țări, spre exemplu Danemarca, se fac studii în legătură cu aspectele pozitive și negative ale jocurilor pe calculator. Acestea sunt privite, pe de o parte, ca un fenomen subcultural, ludomania, având ca efecte violența și scăderea cifrei de lectură, crearea unor comportamente antisociale, iar pe de altă parte, ca un fenomen cultural, ludologia, care dezvoltă abilități de comunicare și socializare, un training pentru viața de adult, conectând jucătorul la lumea reală, cu o lume a competiției. Utilizatorul joacă rolul unei identități imaginare căreia îi conferă nume și calități.

Jocurile pe calculator funcționează ca instrumente care oferă posibilitatea utilizatorului de a crea o situație individuală sau socială, de exemplu jocurile pe roluri. Ele pot dezvolta abilități și competențe precum competiția, reacțiile ra-

pede prin efortul intelectual necesar realizat prin memorare, creativitate, interacționare, interrelaționarea imaginilor, scrișului și vorbitului, punerea în scenă a unei structuri, a unor reguli și a unor roluri, actualizate într-o situație de joc, schimbul de informații sub forma indicațiilor și a codurilor. Ele pot fi urmate de discuții referitoare la jocuri, întâlniri sociale care au ca pretext jocul pe calculator.

Interacțiunea este un concept folosit pentru a rezolva ecuația comunicare + socializare într-o bibliotecă. Interacțiunea atrage, concomitent, comunicarea, iar aceasta din urmă este cheia individului de integrare în societatea pe care o creează și o menține. Aceasta se referă la posibilitatea utilizatorului de a participa la controlul mijloacelor de informare, evaluată sub forma feed-back-ului. Interacțiunea implică posibilitatea de a interveni într-un mod semnificativ în reprezentarea informației (Cameron, 1998). A fi activ înseamnă să poți crea, să poți naviga, interacționa, controla și decide asupra unui ansamblu informațional.

Internetul, *supermagistrala informațiilor digitale*, cum a fost denumit, rămâne un vârf al tehnologiei comunicațiilor, sintetizând obiectivele ultimilor ani în domeniul IT, accesul și circulația fără frontiere a informațiilor cu caracter public. Prin intermediul acestei biblioteci universale, grandioase, dar prost organizate, sunt accesate resursele globale de informații, inclusiv colecțiile bibliotecilor din afara frontierelor. Spre deosebire de Internet, biblioteca virtuală a unei instituții biblioteconomice are avantajul major de a oferi o informație organizată după anumite criterii: autor, titlu, gen, cuvinte-cheie etc. Accesând site-ul bibliotecii virtuale prin intermediul unui nume utilizator și o parolă, bineînțeles personalizate, utilizatorii pot consulta titluri aflate în cataloagele electronice ale tuturor filialelor interconectate prin intermediul rețelelor de calculatoare. Ei pot crea pagini personale care oferă posibilitatea realizării de semne de carte, de adnotări, de rafturi virtuale individuale sau a unei comunicări în cadrul unui grup de utilizatori.

Mult timp, biblioteca pentru copii a avut ca obiectiv îmbunătățirea abilităților de citire și, într-un fel, și-a concentrat atenția asupra cărților pentru copii. Lucru de admirat și care trebuie să continue, dar bibliotecile trebuie să devină și un spațiu cultural în care utilizatorii-copii sunt selectanți activi ai mijloacelor de comunicare și socializare. Mediul informatizat deschide oportunități importante pentru noi metode și tehnici de educație și instruire, respectând și cerințele impuse de societate și economie față de respectivele domenii. Noile tehnici de comunicare au un efect semnificativ asupra culturilor prin apropierea acestora printr-un contact direct și strâns.

Putem privi biblioteca precum un atelier media, în cadrul căruia copiii se joacă și învață, dispunând de mijloace informatizate diverse pe care le pot selecta și accesa.

Copiii, asemenea adulților, sunt selectanți activi ai mediului lor, și nicidecum receptori pasivi ai influențelor de mediu. În același timp, criteriile lor de selecție sunt influențate de oportunitățile pe care le oferă biblioteca-emitoare a universului informațional prin mijloacele pe care le are la dispoziție.

S-a constatat faptul că, în timpul liber, copiii acordă mai mult timp mijloacelor de informare electronice decât adulții. De asemenea, ei au o capacitate mai mare de a se obișnui cu noile mijloace de informare electronice decât adulții, de a le selecta potrivit propriilor nevoi.

Există o tendință a societății românești spre o din ce în ce mai mare nevoie de comunicare și socializare. Utilizatorii-copii resimt acest aspect și își selectează propriile modalități de a interacționa și de a-și interioriza valorile sociale care definesc mediul informatizat în care trăiesc.

Biblioteca, unul dintre agenții socializatori, este intermediarul activ care își adaptează permanent mijloacele informatizate cu scopul de a crea alternative și de a răspunde solicitărilor unei societăți informaționale.

Acțiunea de conștientizare a valorilor europene în cadrul comunității utilizatorilor-copii este un prerogativ actual și important în ceea ce privește comunicarea și socializarea.

În aceeași ordine de idei, trebuie să luăm în considerare elementele sociale importante în noua politică europeană: utilizatorii cu cerințe educaționale speciale, imigranții și minoritățile.

În ceea ce privește primul segment amintit, prin intermediul programelor culturale și al mijloacelor informatizate, biblioteca este obligată să ofere documente în vederea demersurilor de egalizare a șanselor de integrare socială și pregătire profesională a copiilor cu cerințe educaționale speciale, indiferent de religie, etnie sau grad de handicap, a copiilor cu insucces școlar din școala publică; să dezvolte strategii educative incluzive în colaborare cu școlile speciale, să mențină un contact permanent cu instituțiile guvernamentale și nonguvernamentale, precum și cu fundațiile de acest tip; să organizeze acțiuni comune cu elevii din școala publică (activități sportive, acțiuni cu caracter ecologic, sanitar), consilii tematice, mese rotunde organizate împreună cu profesori, medici, actori, scriitori etc.

În privința celui de-al doilea segment, Uniunea Europeană stabilește principiile de bază privind integrarea imigranților, prevăzând importanța intensificării dialogului intercultural în cooperarea cu agenții sociali. Biblioteca trebuie să organizeze acțiuni culturale care să aibă în centru discuții și reprezentări culturale ale imigranților, să le ofere acestora posibilitatea de a se exprima și de a crea, de a se socializa cu utilizatorii-copii de naționalitate română.

Conștientizarea drepturilor minorităților este alt obiect inclus în noua politică europeană în privința comunicării și socializării.

Prin realizarea de acțiuni culturale de genul celor menționate mai devreme și prin utilizarea mijloacelor informatizate, comunicarea și socializarea în cadrul bibliotecii sunt obiective strategice esențiale și cu un impact socio-cultural major în dialogul interactiv propus de noua filosofie de viață.

Note:

1. A.V. Cicourel, *Cognitive sociology*, Harmondsworth: Penguin, 1973.

2. Mouritsen Flemming, *Child Culture – Play Culture*, Odense: The Department of Contemporary Cultural Studies, Odense University, 1999, pp. 1 – 6.

3. Victoria Dumitrescu, *Management de bibliotecă: standarde pentru serviciile publice de bibliotecă*, București: Editura Centrului pentru Formare, Educație Permanentă și Management în Domeniul Culturii, 2003, pp. 30 – 31.

4. Biblioteca ION CREAMĂ dispune de adresă electronică proprie: filialacopii_ic@bmms.ro

Comunicare prezentată la
Salonul Internațional de Carte pentru Copii

Catalog

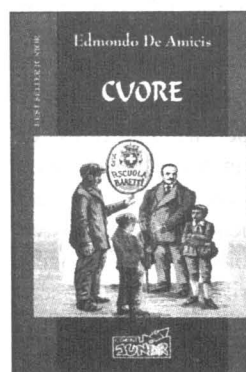
Anton Pann – *Între spiritul balcanic și mirajul Europei*

Pagini de critică și istorie literară, evocări, amintiri, eseuri și versuri, dedicate vieții și activității literare și muzicale a lui Anton Pann, antologie și cronologie bio-bibliografică alcătuite în anul 2004, la 150 de ani de la moartea scriitorului, de Constantin Mohanu, Editura Ager, București, 336 p.

Povestea vorbii este o comedie a cuvintelor pure și în același timp o comedie umană integrală.
(G. Călinescu)

Geniul lui Anton Pann constă în a se cuibări adânc în cochilia spusei românești.
(Marin Sorescu)

Locul cuvenit lui Anton Pann în pronaosul literaturii noastre este de-a dreapta intrării în locaș, între sfinții cititori de limbă și de vers românesc. (Romulus Vulpescu)

Edmondo DE AMICIS, *Cuore*

Traducere de Geta Popescu, Editura Corint Junior, București, 2004, 348 p.

... Vreme de un secol, tinerele generații din întreaga lume s-au emoționat făcând cunoștință cu personajele cu care Edmondo De Amicis a populat paginile acestui jurnal școlar.

De după paravanul plin de dramatism al unei lumi malefice, la prima vedere, iese întotdeauna la iveală adăpostul senin al sentimentelor, o lume dominată într-adevăr de un „suflet de copil“.

(Corint Junior)

Lavinia BETEĂ, *Am făcut Jilava în pantofi de vară. Convorbiri cu Ioana Berindei*

Editura Compania, București, 2006, 238 p.

... Tinăra doamnă Ioana Berindei era... fiica fruntașului țărănist Ioan Hudiță și nora uneia dintre familiile de tradiție ale liberalilor, ce aveau să fie curînd stigmatizați ca «exploatare ai poporului muncitor». În doar trei ani, douăzeci și doi de membri ai celor două familii au fost arestați și trimiși în închisoare. Iar fiica Ioanei, Ruxandra, a crescut în pîntecul mamei – fără ca tatăl să știe de existența ei – și a văzut întîia lumină a zilei filtrată prin gratiile celei. A fost legănată și înfășată de tovarășele de suferință ale Ioanei, femei care plăteau, ca și ea, doar «vina» de-a fi avut un tată, un soț sau iubit plasat de puterea comunistă nou-instalată în România într-una din categoriile «dușmanului de clasă»... (Lavinia Betea)

Mihai PREPELIȚĂ, *Alte poeme uitate*

Editura Printech, București, 2005, 150 p.

... Citez din jurnalul pe care îl scriam în mare secret: „Astăzi este ZIUA MEA, adică poate fi și ziua morții mele... Aproape toți m-au criticat. Am fost numit modernist, ermetist, pornograf chiar; poet rece, glacial, cu o poezie făcută din intelect și mai puțin simțită. A vorbit frumos despre mine doar Ion Ciocanu, esteticianul...”

Prima culegere de versuri, cu titlul Peste Carpați, peste cutremure... Avea să vadă lumina tiparului la Chișinău, abia peste 20 de ani (Editura Literatura Artistică, 1989, 104 pag., t. 5000 ex.), dar tot cu litere rusești...

Acum ofer tiparului un nou volum din poemele mele UITATE, compuse și trăite PE VIU până în cumpăna anului 1970...

Petre ȚUȚEA, Scrieri filosofice

Ediție testamentară de Gavril Matei-Albastru, Editura România Press, București, 2005, 480 p.

O ediție după manuscrisul original pe care autorul i l-a dat editorului (student pe atunci) prin anii 70 spre păstrare, cu mai multe autografe olografe inedite și un portret încă nepublicat al graficianului Valentin Popă din Paris, precum și o scurtă prezentare a d-lui Andrei Pleșu: „... el întruchipa într-un dozaj unic credința în Dumnezeu, firescul ideilor, harul enorm al formulării, pe scurt tot ce era mai greu de clintit din sufletul național...” (Editura)

Alexandr PUȘKIN, Fata căpitanului

Traducere și note de Eusebiu Camilar, Editura Leda, București, 2005, 180 p.

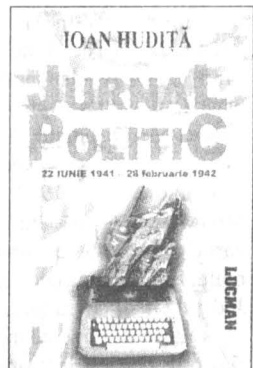
... Aristocrat prin naștere și revoluționar prin vocație, adulat și hulit de contemporani, ținut în mare cinste la Curte sau exilat în cele mai îndepărtate provincii ale Imperiului, Pușkin a reușit să transforme noianul de experiențe și trăiri proprii, dar și solida sa cultură, într-un izvor de inspirație pentru opere literare predestinate a rezista timpului și schimbărilor de mentalitate.

Romanul Fata căpitanului descrie, cu emoție și sensibilitate, Rusia patriarhală, sfâșiată, în anii 1773 – 1774, de una dintre cele mai mari crize ale istoriei sale milenare, în centrul căreia se detașează figura răsculatului Emelian Pugaciov. (Leda)

Ioan HUDIȚĂ, Jurnal Politic (22 iunie 1941 – 28 februarie 1942)

Cuvânt introductiv, note și indice de Acad. Dan Berindei, Editura Lucman, București, 2005, 432 p.

Prin acest volum se inaugurează o nouă serie din Jurnalul Politic al lui Ioan Hudiță, care va acoperi o parte din perioada războiului, mai precis intervalul 22 iunie 1941 – 31 decembrie 1943, întrucât intervalul 1 ianuarie – 24 august 1944 a fost acoperit prin volumul publicat în 1997. Notațiile reprezintă reacțiile unui adversar al intrării României în război și reflectă, înainte de toate, pozițiile Partidului Național Țărănesc, căruia el îi aparținea. Ca și volumele anterioare, și acest volum al Jurnalului Politic al profesorului Ioan Hudiță realizează o radiografie a unei etape istorice, atât pe plan politic intern și internațional, cât și pe planul vieții societății și mai ales a categoriei sociale căreia îi aparținea autorul, de data aceasta în contextul începutului implicării României în cel de-al doilea război mondial. (Acad. Dan Berindei)

Joaquim Maria MACHADO DE ASSIS, Memoriile postume ale lui Brás Cubas

Traducere și note de Andrei Ionescu, Editura Leda, 2005, 312 p.

Joaquim Maria Machado de Assis (1839 – 1908), considerat unul dintre maeștrii prozei braziliene, îmbină în operele sale tradiția literară europeană și energia frustă a Americii de Sud, marcată încă de efervescența începuturilor.

Memoriile postume ale lui Brás Cubas (1881) reprezintă o mutație radicală în viziunea artistică a lui Machado de Assis. Moralismului burghez îi ia locul luciditatea cinică, rezultat al unei percepții acute a absurdului existenței. Scriitorul răstoarnă ordinea temporală, rațională și morală din romanele anterioare printr-o volubilitate care constituie cheia noii sale estetici. Prin abandonarea formulelor consacrate ale secolului al XIX-lea și adoptarea unui realism ludic, proza lui Machado de Assis inaugurează literatura braziliană modernă, pe care o marchează în aceeași măsură ca operele lui Camões și Pessoa. (Leda)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colectiilor al Bibliotecii Metropolitane București

Repere

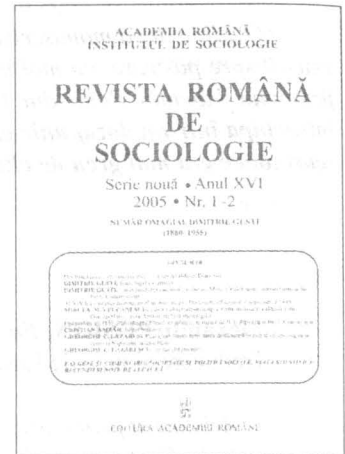
Dimitrie Gusti – sociologia și reforma socială

Nina VASILE

Citind „Revista română de sociologie“ pe anul 2005 (serie nouă, anul XVI, numerele 1-2, Editura Academiei Române), sunt tentată mai degrabă să fac cunoscută cititorilor personalitatea lui Dimitrie Gusti (1880 – 1995), filozof, om politic, reformator al învățământului românesc, fondator de instituții. Aniversând 125 de ani de la nașterea întemeietorului Școlii românești de sociologie, revista se adresează în primul rând specialiștilor, dar pentru modul abordării problematicii sociologice din lumea de astăzi, pentru reconsiderarea contribuției celui ce a înființat la Iași, în 1918, **Asociația pentru Studiul și Reforma Socială**, cred că este un semn de atenționare pentru toți cei interesați de cultura și refacerea dezvoltării firești a societății românești. Deși nu mai suntem în anul aniversar, cred că aspectele valabile ale sistemului și metodei sociologice gustiene își au locul lor cert în temele societății noastre contemporane care, înainte de a fi integrată Uniunii Europene, se găsește, din păcate, cam în aceeași necesitate de reconstrucție, de „ridicare“ în termenii folosiți imediat după al Doilea Război Mondial; atunci cercetarea fiind începută la nivelul satelor. Împrejurările vremii nu doar că n-au lăsat ca studiile și eforturile de pregătire practică și mentală pentru epoca de intensă industrializare a Europei să cuprindă întreaga națiune, dar nici măcar ceea ce se începuse la sate n-a putut fi dus la capăt. În 1948 sociologia este interzisă de către regimul de ocupație și dominație stalinistă. În 2006 multe dintre nivelele infrastructurii economice din România sunt în stadiul lăsat în urmă cu o sută de ani. Agricultură este un exemplu elocvent. Este perfect posibil ca, în multe locuri, calul să fie încă animalul folosit pentru cultivarea cerealelor! Cercetarea monografică inițiată de Dimitrie Gusti a corespuns unui sistem filozofic aplicat cu metodă științific-sociologică realității românești. Meritul lui a fost tocmai trecerea studiului pe teren, echipele de studenți aleși din diferite domenii de cunoaștere fiind realizatoarele unor documente monografice unice; din 1925 până în 1930 se desfășoară șapte campanii monografice: în satul Goicea-Mare, județul Dolj; la ea participă și proaspătul absolvent Mircea Vulcănescu; cu participarea lui H.H. Stahl, în comuna Rușețu, județul Brăila; în 1927, în satul Nereju, județul Putna; în Fundul Moldovei, județul Câmpulung; în satul Drăguș, județul Făgăraș, cu participarea a 90 de monografiști, cu realizarea de fotografii și a primului film sociologic; în satul Runcu, județul Gorj, la Cornova, Județul Orhei (Basarabia) cu un alt film.

Câteva documente inedite și mărturii de epocă trasează contextul filozofic și atmosfera timpului în care figura unui maestru – cum îl numește Dumitru Cristian Amzăr, unul din studenții lui Dimitrie Gusti –, chiar controversată, umple viața cultural-universitară, îi dă dinamism și sens nobil. În acei ani de constituire științifică a obiectului sociologiei, el construiește un sistem socio-filozofic bazat pe „metoda unui integrism sociologic progresiv“, pornind de la unitățile sociale ca familia și satul, la comunități suprasătești, apoi naționale, la *unitățile internaționale constituite din grupări de națiuni* (subl. N.V.), vizând în cele din urmă saltul la umanitate ca unitate socială

suficientă sieși („Școala Gusti: Perenitatea unei paradigme“, Ilie Bădescu). Secțiunea *Exegeze și comentarii*, cuprinzând articole semnate de Ion Vlăduț („Dimitrie Gusti despre reforma socială și rolul sociologiei în realizarea acesteia“), Constantin Aslam („Dimitrie Gusti – fundamente filozofice ale sistemului sociologic“), Irina Cristea, Angela Banciu și Dan Banciu, Georgeta Marinescu, Manuela Gheorghe, Marin Diaconu, Monica Marinescu, Rodică Lăzărescu, întărește contribuția lui Gusti la istoria sociologiei, dar și la sociologia culturii, viziunea lui integristă fiind, surprinzător, mai semnificativă acum ca oricând, tocmai pentru că mersul istoriei îl confirmă. Din acest punct de vedere, cercetarea actuală nu poate face abstracție de elaborarea teoretică a celui ce a ieșit, totuși, din cadrul biroului pentru a cerceta îndeaproape realitatea socială a familiei românești, pentru a o îndruma în adaptarea ei la exigențele dezvoltării civilizației, păstrând în același timp trăsăturile spiritual-artistice naționale. Semnificativ pentru importanța sociologiei în lumea contemporană, în deciziile economice și politice la scară mondială, este eseuul lui Michael M. Cernea: „Sociologie?... cultură?... la Banca Mondială? – scrisoare către un prieten“. Tratatând problema „rolului culturii în dezvoltare“, profesorul Cernea, membru corespondent al Academiei Române, a adus o „contribuție importantă în ceea ce privește orientarea politicii Băncii către integrarea factorilor socio-culturali în proiectele vizând dezvoltarea“. „Marea miză“ a reputatului sociolog român – în condițiile globalizării actuale – este „introducerea sociologiei în gândirea și practicile Băncii“. A încerca „reorientarea de la creșterea economică spre dezvoltarea socială și către recunoașterea variabilelor culturale“ ține de un drum lung. Poate că nu întâmplător există un înaintaș sociolog ca Dimitrie Gusti care gândea că „România se află în plină criză de creștere“ (după al Doilea Război Mondial, ca și acum! – N.V.); că „pentru a-și menține locul sub soare în mijlocul rivalităților, ea trebuie să se cunoască, să-și identifice și să-și consolideze firea autentică“. Contribuția pe care o poate avea „educarea socială a maselor“ realizabilă prin efortul unei *Asociații*, cum a fost cea *pentru studiul și reforma vieții sociale* (Irina Cristea, „Un program de cultivare a cercetării sociologice – Dimitrie Gusti“), este, în fond, la fel de necesară și astăzi, este un act cultural care nu se poate face fără o legislație și o economie independente de variabila culturală. Dezvoltarea societății nu poate fi exclusiv economică/tehnocrată.

Sursele ilustrațiilor: p. 3 – Paul E. Michelson, *Romanian Politics 1859 – 1871. From Prince Cuza to Prince Carol*, The Center for Romanian Studies, Iași, Oxford, Portland, 1998; p. 4 – *Bucureștii vechi. Documente iconografice*, strânse și reproduse prin îngrijirea domnului Adrian C. Corbu, Atelierele „Cartea Românească“, București, 1936; pp. 6 – 7 – Internet; pp. 10 – 12 – Biblioteca Națională, Fondul „St. Georges“; pp. 13, 21, 27, 29, 30 și coperta IV – *Gh. D. Anghel*, text de Petru Comarnescu, Editura Meridiane, București, 1966; p. 14 – Internet; copertele II (site realizat de Adrian Trașcă) și III – Internet.

Sursele citatelor: coperta II – Revista „Teatrul“ – Documente ale teatrului românesc; coperta III – Samuel Beckett, *Malone moare*, traducere din franceză de Mioara Izverna, Editura EST, București, 2005; coperta IV – *Gh. D. Anghel*, Editura Meridiane, București, 1966.

Calendar**aprilie 2006**

- ◆ aprilie 1431. 575 de ani de la nașterea lui **François Villon**, poet francez (apr. 1431 – 1463)
- ◆ 1 aprilie 1866. 140 de ani de la înființarea **Societății Literare Române**, din aprilie 1879 a devenit Academia Română
- ◆ 1 aprilie 1881. 125 de ani de la nașterea lui **Octavian Goga**, poet, dramaturg, publicist, om politic (1 apr. 1881 – 6 mai 1938)
- ◆ 1 aprilie 1976. 30 de ani de la moartea lui **Max Ernst**, pictor și sculptor german (2 apr. 1891 – 1 apr. 1976)
- ◆ 2 aprilie. **Ziua Internațională a Cărții pentru Copii**
- ◆ 4 aprilie 1806. 200 de ani de la moartea lui **Carlo Gozzi**, poet, prozator și dramaturg italian (13 dec. 1720 – 4 apr. 1806)
- ◆ 5 aprilie 1881. 125 de ani de la nașterea lui **Florin Ștefănescu-Goangă**, psiholog (5 apr. 1881 – 1958)
- ◆ 6 aprilie 1906. 100 de ani de la moartea lui **Alexander Lange Kielland**, scriitor norvegian (18 feb. 1849 – 6 apr. 1906)
- ◆ 6 aprilie 1941. 65 de ani de la nașterea muzicianului **Gheorghe Zamfir**
- ◆ 7 aprilie 1836. 170 de ani de la moartea lui **Vasile Fabian Bob**, poet (31 dec. 1795 – 7 apr. 1868)
- ◆ 7 aprilie 1931. 75 de ani de la nașterea actorului **Amza Pellea** (7 apr. 1931 – 12 dec. 1983)
- ◆ 7 aprilie 1966. 40 de ani de la moartea sculptorului **Gheorghe D. Anghel** (22 aug. 1904 – 7 apr. 1966)
- ◆ 8 aprilie 1931. 75 de ani de la moartea lui **Erik Axel Karlfeldt**, poet suedez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1931 (20 iul. 1864 – 8 apr. 1931)
- ◆ 8 aprilie 1931. 75 de ani de la nașterea lui **Octavian Olariu**, sculptor
- ◆ 9 aprilie 1626. 380 de ani de la moartea lui **Francis Bacon**, filosof, om de stat englez (22 ian. 1561 – 9 apr. 1626)
- ◆ 9 aprilie 1821. 185 de ani de la nașterea lui **Charles Baudelaire**, poet francez (9 apr. 1821 – 31 aug. 1867)
- ◆ 9 aprilie 1906. 100 de ani de la nașterea lui **Victor Vasarely**, pictor francez (9 apr. 1906 – 15 mart. 1997)
- ◆ 9 aprilie 1916. 90 de ani de la nașterea istoricului **Cornelia Bodea**, membru al Academiei Române
- ◆ 9 aprilie 1961. 45 de ani de la moartea dramaturgului **Alexandru Kirilescu** (28 mart. 1888 – 9 apr. 1961)
- ◆ 10 aprilie 1936. 70 de ani de la nașterea lui **Horia Gane**, poet și prozator (10 apr. 1936 – 2004)
- ◆ 12 aprilie 1961. 45 de ani de la **primul zbor al omului în Cosmos** realizat de Iuri Gagarin
- ◆ 13 aprilie 1886. 120 de ani de la nașterea pictorului **Nicolae Tonitza** (13 apr. 1886 – 26 feb. 1940)
- ◆ 13 aprilie 1906. 100 de ani de la nașterea lui **Samuel Beckett**, scriitor irlandez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1969 (13 apr. 1906 – 22 dec. 1989)
- ◆ 13 aprilie 1926. 80 de ani de la nașterea lui **Sabin Marius Peculea**, fizician
- ◆ 14 aprilie 1986. 20 de ani de la moartea scriitoarei franceze **Simone de Beauvoir** (9 ian. 1908 – 14 apr. 1986)
- ◆ 15 aprilie 1646. 360 de ani de la nașterea lui **Pierre Poiret**, teolog și filosof francez (15 apr. 1646 – 21 mai 1719)
- ◆ 16 aprilie 1786. 220 de ani de la nașterea lui **John Franklin**, explorator polar britanic (16 apr. 1786 – 11 iun. 1847)
- ◆ 16 aprilie 1896. 110 ani de la nașterea lui **Tristan Tzara**, poet francez de origine română (16 apr. 1896 – 25 dec. 1963)
- ◆ 16 aprilie 1916. 90 de ani de la moartea lui **Nicolae Gane**, prozator (1 feb. 1838 – 16 apr. 1916)
- ◆ 17 aprilie 1916. 90 de ani de la nașterea poetei **Magda Isanos** (17 apr. 1916 – 17 nov. 1944)
- ◆ 18 aprilie. **Ziua Internațională pentru Conservarea Monumentelor**
- ◆ 18 aprilie 1846. 160 de ani de la nașterea lui **Nicolae Densușianu**, istoric (18 apr. 1846 – 25 mart. 1911)
- ◆ 18 aprilie 1936. 70 de ani de la moartea lui **Ottorino Respighi**, compozitor italian (9 iul. 1879 – 18 apr. 1936)
- ◆ 19 aprilie 1881. 125 de ani de la moartea lui **Benjamin Disraeli**, om politic și scriitor englez (21 dec. 1804 – 19 apr. 1881)
- ◆ 19 aprilie 1886. 120 ani de la nașterea lui **Manuel Bandeira**, poet și critic literar brazilian (19 apr. 1886 – 13 oct. 1968)
- ◆ 19 aprilie 1906. 100 de ani de la moartea lui **Pierre Curie**, fizician și chimist francez, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1903 (15 mai 1859 – 19 apr. 1906)
- ◆ 20 martie. **Ziua Internațională a Presei Libere**
- ◆ 22 aprilie 1876. 130 de ani de la nașterea lui **Robert Bárány**, medic austriac, laureat al Premiului Nobel pentru Medicină, 1914 (22 apr. 1876 – 8 apr. 1936)
- ◆ 22 aprilie 1916. 90 de ani de la nașterea violonistului **Yehudi Menuhin** (22 apr. 1916 – 12 mart. 1999)
- ◆ 22 aprilie 1986. 20 de ani de la moartea lui **Mircea Eliade** (28 feb. 1907 – 22 apr. 1986)
- ◆ 23 aprilie. **Ziua Mondială a Cărții și Drepturilor de Autor**
- ◆ 23 aprilie. **Ziua Bibliotecarului din România**
- ◆ 23 aprilie 1616. 390 de ani de la moartea lui **Miguel de Cervantes** (29 sept. 1547 – 23 apr. 1616)
- ◆ 23 aprilie 1616. 390 de ani de la moartea lui **William Shakespeare** (26 apr. 1564 – 23 apr. 1616)
- ◆ 23 aprilie 1921. 85 de ani de la nașterea compozitorului **Edmond Deda**
- ◆ 23 aprilie 1996. 10 ani de la moartea scriitoarei australiene **Pamela Lyndon Travers** (9 aug. 1899 – 23 apr. 1996)
- ◆ 24 aprilie 1731. 275 de ani de la moartea scriitorului englez **Daniel Defoe** (1660 – 24 apr. 1731)
- ◆ 24 aprilie 1886. 120 ani de la nașterea lui **Ștefan Bezdechi**, filolog și traducător (24 apr. 1886 – 25 mart. 1958)
- ◆ 26 aprilie. **Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale**
- ◆ 26 aprilie 1906. 100 de ani de la moartea lui **Nicolae Predescu**, prozator și eseist (26 nov. 1834 – 26 apr. 1906)
- ◆ 28 aprilie 1906. 100 de ani de la nașterea lui **Kurt Gödel**, logician și matematician austriac (28 apr. 1906 – 14 ian. 1978)
- ◆ 29 aprilie. **Ziua Internațională a Dansului**
- ◆ 30 aprilie 1906. 100 de ani de la nașterea lui **Matei Alexandrescu**, gazetar, scriitor și critic literar (30 apr. 1906 – 5 nov. 1979)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

Contents

<i>Ion BĂLĂCEANU</i> – Diplomatic Agent in Paris, February 15, 1866 – May 9, 1867 (II)	2
Dâmbovița's Planning and Redevelopment in the 19 th Century Bucharest	6
<i>Georgeta FILITTI</i> – Bucharest Archives – Alexandru Pădeanu	10
<i>Ana Maria ORĂȘANU</i> – Bucharest in the Time of King Carol I – Universității Square	14
Bucharest Metropolitan Library – Patrimony	15
History of the Book – G.I. IONNESCU-GION	16
Contemporary Autographs – <i>Cornelia BODEA</i>	18
<i>Sergiu GĂBUREAC</i> – People Are Still Coming at the Library!	20
<i>Radu VLĂDUȚ</i> – Days of Bucharest Metropolitan Library's Branches	22
News on Bucharest Metropolitan Library's Branches	24
<i>Liviu BUTUC</i> – Short History of Communication in Romania (V)	25
International Fair on Books for Young People – Chișinău 2006	31
<i>Gabriela TOMA</i> – Communication and Socialization in the Children Library	32
Catalogue	36
<i>Nina VASILE</i> – Dimitrie Gusti – Sociology and Social Reform	38
Calendar – April 2006	39

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Tache D. Ionescu nr. 4

Sector 1, Cod poștal 010354

Redacția: Tel./Fax: 212.83.11

E-mail: bibliobuc@yahoo.com

ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU

Director artistic: Mircea DUMITRESCU

Redacția: Ion HOREA (redactor șef), Georgeta FILITTI,
Iulia MACARIE (secretar de redacție), Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR

Numele .....

Prenumele .....

Adresa .....

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** pe o perioadă de ..... luni.

Adresa: București, str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poștal 010354.

Anexez chitanța de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.

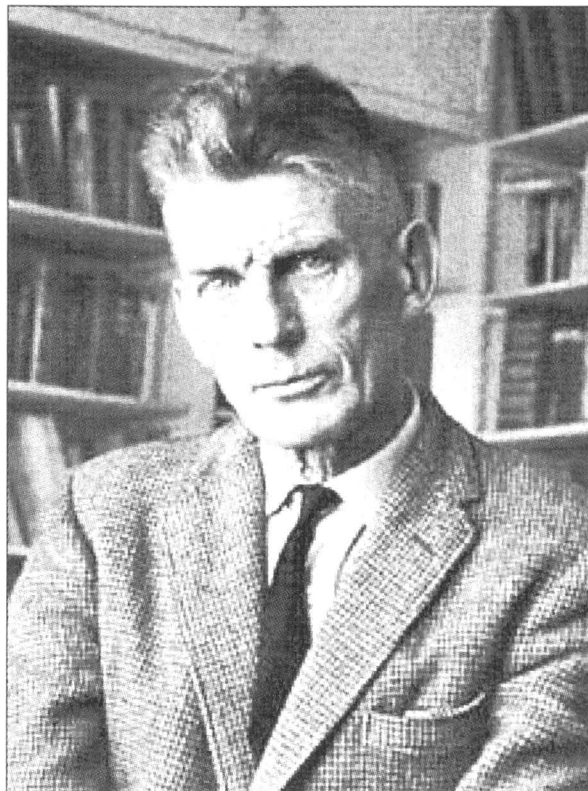
nr. RO38 RNCB 5010 0000 3771 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDOR și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR**. Prețul unui număr este de 20.000 lei / 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 240.000 lei / 24 RON.

Tipărit la Tipografia SEMNE '94

Redacția revistei **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

SAMUEL BECKETT

1906 – 1989

100 de ani de la naștere

„... Repede, repede, bunurile mele. Calm, calm, de două ori calm, am timp, tot timpul, ca de obicei. Creionul meu, cele două creioane ale mele, cel din care n-a mai rămas între degetele mele enorme decât mina, ieșită cu totul din teaca de lemn, și celălalt, lung și rotund, undeva în pat, pe care îl țineam de rezervă, n-o să-l caut, știu că e aici, dacă am timp când voi termina o să-l caut, dacă nu îl găsesc nu-l voi avea, voi corecta, cu celălalt, dacă mai rămâne ceva din el. Calm, calm. Caietul meu, nu-l văd, dar îl simt în mâna stângă, nu știu de unde vine, nu-l aveam când am sosit aici, dar simt că-i al meu.

Asta-i, ca și cum aș avea șaiszeci de ani...”

GHEORGHE D. ANGHEL

1904 – 1966

40 de ani de la moarte

„Emoționantă prin omenescul ei, adânc și calm, și impunând prin simțămîntul măreției, opera sculptorului Gheorghe D. Anghel se lasă înțeleasă prin propria ei tensiune și prezentă, fără a fi ajutată de vreo biografie dramatică și senzatională, cu întâmplări neobișnuite și cu confesii edificatoare. Modest față de propria sa persoană, Gh. D. Anghel se dorește reprezentat doar de creația sa, prin care se consideră definit ca om purtător de gânduri și sentimente. În operă este totul – pare a zice el, – socotind că lucrurile vorbesc de la sine, ca și înțelegerea celor care le contemplă și le cercetează...”

Petru Comarnescu

ISSN 1454-0487

